

TARVASTU VALLA ÜLDPLANEERING

Tarvastu-Pärnu 2007

SISUKORD

SISUKORD	2
EESSÕNA	4
1 RUUMILISE ARENGU PÕHIMÕTTED 2010	5
1.1 ASENDIST TULENEVAD ARENGUVÕIMALUSED.....	6
1.2 RAHVASTIK JA ASUSTUSJAOTUS.....	7
1.2.1 Asustus ja asulate omavahelised suhted.....	7
1.2.2 Rahvaarvu prognoos.....	8
2 MAA- NING VEEALADE RESERVEERIMINE JA MÄÄRAMINE.....	10
2.1 MAA-ALADE RESERVEERIMINE	10
2.2 MAAKASUTUSE MÄÄRAMINE	11
2.3 SADAMAD, LAUTRID JA VEE-ALADE RESERVEERIMINE	12
2.4 ELAMUALAD.....	14
2.5 SEGAAHOONESTUSEGA ALAD	15
2.6 ÜLDKASUTATAVAD ALAD	15
2.7 PUHKEALAD	15
2.8 TOOTMISALAD.....	16
2.9 MAATULUNDUSALAD	17
2.10 VÄÄRTUSLIKUD ALAD / ERITINGIMUSTEGA ALAD.....	18
2.10.1 Kaitstavad alad ja objektid / Natura 2000	19
2.10.2 Väärtuslikud põllumaad.....	19
2.10.3 Väärtuslikud maastikud, miljööväärtusega alad ja ehitised	20
2.10.4 Roheline võrgustik.....	23
2.10.5 Ettepanekud kaitstavate alade ja objektide kohta.....	26
2.11 TEHNILINE INFRASTRUKTUUR	27
2.12 TEED, AVALIKULT KASUTATAVAD TEED JA RAJAD	28
2.13 MAA-ALADE TAOTLEMINE MUNITSIPAALOMANDISSE	30
3 MAA-ALADE EHITUSTINGIMUSED	31
3.1 HAJAASUSTUSEGA ALAD	31
3.2 KOMPAKTSE ASUSTUSEGA ALAD.....	34
3.2.1 Mustla alevik.....	34
3.2.2 Külade keskused.....	37
3.2.3 Kärstna küla keskus	39
3.2.4 Suislepa küla keskus.....	40
3.2.5 Soe küla keskus.....	41
3.3 DETAILPLANEERINGU KOHUSTUSEGA ALAD JA JUHUD	42
4 PLANEERINGUTE VAJADUS	43
4.1 DETAILPLANEERINGUTE KOOSTAMISE VAJADUS.....	43
5 KEHTIMA JÄÄVAD DETAILPLANEERINGUD	43
6 ETTEPANEKUD KEHTIVA MAAKONNAPLANEERINGU MUUTMISEKS	44
KASUTATUD MATERJALID	45

LISAD

LISA 1. TARVASTU VALLA KULTUURIMÄLESTISTE NIMEKIRI

LISA 2. TARVASTU VALLA AVALIKUKS KASUTAMISEKS MÄÄRATAVATE TEEDE
NIMEKIRI

LISA 3. KEHTIVAD PIIRANGUD

LISA 4. PIIRANGU VÖÖND ÜMBER KOMPAKTSELT ASUSTATUD ALADE. JOONISED 1-3.

LISA 5. MILJÖÖVÄÄRTUSEGA HOONESTUSALA

JOONISED

TARVASTU VALLA ÜLDPLANEERINGM 1:25 000

TARVASTU VALLA ÜLDPLANEERING **KESKUSED**..... M 1:5 000

EESSÕNA

Käesolev planeering algatati Tarvastu Vallavolikogu 18. mai 2006. a. otsusega nr 10.

Koos üldplaneeringu koostamisega viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine ning selle aruanne on üldplaneeringu koosseisuline dokument.

Planeering valmis OÜ Pärnu Instituut ja AS Entec ning Tarvastu valla vahelises koostöös. Kehtestatud üldplaneering on aluseks ehitus- ja maakorraldusele valla territooriumil ning detailplaneeringute koostamisele.

Üldplaneeringu koostamisega tegeles töögrupp koosseisus:

- Valdeko Palginõmm OÜ Pärnu Instituut planeerija, projektijuht;
- Tuuli Veersalu OÜ Pärnu Instituut maastikuarhitekt-planeerija;
- Raimo Klesment OÜ Pärnu Instituut maastikuarhitekt;
- Mirjam Pikla OÜ Pärnu Instituut planeerija;
- Paul Sepping Tarvastu valla vanemmaakorraldaja;
- Alar Karu Tarvastu vallavanem;
- Rein Anton Tarvastu valla majandusnõunik;
- Maie Anton Tarvastu valla maakorraldaja;
-

Üldplaneering on edukas juhul, kui see sünnib kokkulepete tulemusena. OÜ Pärnu Instituut ja AS Entec tänab kõiki, kes on oma igapäevaste tegemiste kõrvalt leidnud aega ja energiat võtta osa avalikest aruteludest ja planeeringu alastest nõupidamistest.

1 RUUMILISE ARENGU PÕHIMÕTTED 2010

Ruumilise arengu põhimõtted käesolevas üldplaneeringus tuginevad järgmistele strateegilistele dokumentidele:

- *Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030. 2007;*
- *Viljandi maakonnaplaneering 1998-2010;*
- *Uuendatud Viljandi maakonnaplaneering 2005-2010. Viljandi Maavalitsus 2005;*
- *Maakonnaplaneeringu teemaplaneering: Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused, Roheline võrgustik. Viljandi 2004;*
- *Võrtsjärve piirkonna üldplaneering. Entec AS 2002;*
- *Võrtsjärve piirkonna arengukava 2000- 2005. Tallinn 2000;*
- *Võrtsjärve piirkonna arengukava 2006- 2010. Võrtsjärve Sihtasutus 2005;*
- *Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2015. Turismimaailm OÜ 2002;*
- *Võrtsjärve alamvesikonna veemajanduskava eelnõu. 2007. Keskkonnaministeerium Tartumaa keskkonnateenistus;*
- *Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava. Töögrupp 2007;*
- *Tarvastu valla arengukava aastateks 2005-2010. Tarvastu 2004;*
- *Kärstna piirkonna arengukava aastateks 2003-2008. Kärstna 2003;*
- *Soe küla arengukava aastateks 2005-2010. Soe 2005.*

Kooskõlas Viljandi maakonna visiooniga “Kohapealse taastuva ressursi säästvale kasutamisele, sügavatele traditsioonidele ja kvaliteetsele haridusele tuginev stabiilne ja elujõuline regioon, kestvalt konkurentsivõimeline eneseteostuse kohana ja elupaigana” on

Tarvastu turvalise elukeskkonna, aktiivse ettevõtluse ning kaasaegse infrastruktuuriga Lõuna-Eesti vald.

Visioonist lähtuvalt on arengukava keskendunud järgmiste strateegiliste eesmärkide saavutamisele:

- valla elanikele on tagatud kaasaegne infrastruktuur ning puhas elukeskkond;
- valla administratiivaparaat töötab efektiivselt;
- valla kulused hoitakse kokku ning varasid hallatakse heaperemehelikult;
- uute töökohtade lisandumine;
- arenenud turismiettevõtlus;
- kvaliteetne ja võimetekohane haridus turvalises keskkonnas;
- elanikele on tagatud kvaliteetne tervishoiuteenus, heaolu, kindlustunne ja toimetulek;
- vallas on kõigil võimalik tegeleda spordiga, taidlusega, arendada silmaringi ning osa saada kultuurilisest meelelahutusest.

1.1 Asendist tulenevad arenguvõimalused

Tarvastu asub Viljandimaal Võrtsjärvest läänes ning Viljandist vahetult kagus, Sakala kõrgustiku madalamal servaalal. Valla pindala on 409 km² (Statistikaameti andmetel, 1. jaanuar 2006. a, ilma Võrtsjärve pindalata). Nii pindalalt kui rahvaarvult on Tarvastu Suure-Jaani valla järel suuruselt teine vald Viljandi maakonnas. Maismaapiir on Tarvastul Viiratsi, Paistu, Karksi, Helme ja Põdrala vallaga, neist kaks viimast kuuluvad Valga maakonda. Valla administratiivkeskus ja ühtlasi ka suurim asula on Mustla alevik, teised suuremad asulad on Kärstna, Suislepa ja Soe külad. Vallaõigused on Tarvastul aastast 1991 (Tarvastu valla arengukava..., 2004).

Riigimaanteedest läbib valda Viljandi-Rõngu tugimaantee (nr 52) ning kogu vald on kaetud tiheda kõrvalteede võrguga. Valla keskusest on Viljandi 20-ne ja Tartu 50-ne minuti autosõidu kaugusel. Parandada tuleb teede seisukorda ja sõidetavust. Teede kvaliteeti on vaja parandada selleks, et eelkõige kohalikul elanikul oleks turvaline liigelda ning et puhkaja, külastades valda ei pööraks halbade teeolude tõttu tagasi.

Ühendus maakonnakeskuse ja teiste asulatega on eelduseks igapäevasele pendelmigratsioonile. Vaid hea transpordiühenduse olemasolul saavad elanikud käia tööl vallast väljaspool ja vastupidi. See parandab olukorda tööturul ning on oluliseks teguriks valla elanikkonna püsijäämisel ja edasisel kasvamisel.

Tarvastu valla tugevuseks on looduslikult soodne asukoht. Valla piiridesse jääb osaliselt Eesti suurim veekogu Võrtsjärv. Võrtsjärve äärsed valdasid ühendab Võrtsjärve Sihtasutus, mille eesmärk on turismi arendamine ja järveäärse elu aktiveerimine. Valla maastikus domineerivad põhja-lõuna-suunalised väikevoored. Voored on peamiselt põllustatud, nende vahel on niidud ja sood. Võrtsjärve nõos, mis on osa Madal- Eestist, valitsevad luhad ja metsad. Sakala kõrgustikult alguse saava Tarvastu jõe veergudel paljanduvad aluspõhja liivakivid, jõgi on uuristanud endale kohati sügava oru. Vallas on palju ajaloo- ja kultuurimälestisi.

Tarvastu valla viljakas pinnas sobib põllumajandusega tegelemiseks. Põllumajandus on olnud valleelanike üheks põhiliseks tegevusharuks aastakümneid ja ka tänapäeval on see üheks oluliseks sektoriks, milles vallaelanikud on hõivatud. Et tagada järjepidevus, peab põllumajanduslik tootmine olema keskkonnasõbralik ja kvaliteetne.

1.2 Rahvastik ja asustusjaotus

Valla territoorium jaotub üheks alevikuks ja 36-ks külaks.

Tarvastu vallas elab 4 373 inimest (valla andmed), sealhulgas Mustla alevikus 1 007 elanikku. Rahvaarv vallas on aasta aastalt vähenenud (vt tabel 1).

Tabel 1. Rahvaarv Tarvastu vallas ja Mustla alevikus aastatel 1997-2007 (valla andmed iga aasta 1. jaanuari seisuga)

Aasta	01.01.1997	01.01.1998	01.01.1999	01.01.2000	01.01.2001	01.01.2002	01.01.2003	01.01.2004	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007
Elanikke kokku	4926	4897	4824	4805	4781	4735	4664	4539	4474	4427	4373
Elanikke alevikus	1034	1022	1001	1020	1018	996	977	988	1006	1007	

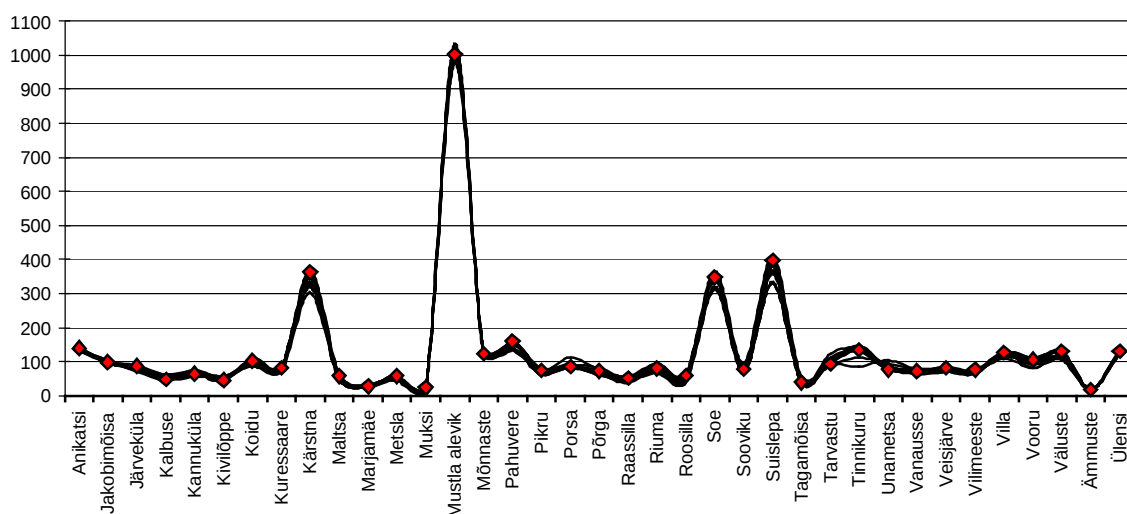
1.2.1 Asustus ja asulate omavahelised suhted

Rahvastikutihedus on Tarvastu vallas 10,5 inimest km² (Statistikaamet). Võrreldes Tarvastut teiste Viljandimaa omavalitsustega, on Tarvastu keskmise asustustihedusega vald. Asustus vallas on ebaühtlane ja koondunud eelkõige Kärstna, Suislepa ja Soe küladesse ning Mustla alevikku.

Valla asustus moodustab hierarhilise süsteemi (vt tabel 2). Vallas on välja kujunenud kolm I tasandi tõmbekeskust ehk kanti: Mustla, Suislepa ja Kärstna. Teise tasandi tõmbekeskus on Mustla. Kolmanda tasandi keskuseks on Viljandi linn. Mustla piirkond haarab endasse enamiku Tarvastu valla aladest. Üsna väike teise tasandi mõjupiirkond on Suislepa. I tasandi tõmbekeskuseks on arenemas Soe küla keskus, kuhu on kavandatud rajada täiendavaid ühiskondlikke objekte.

Tabel 2. Tõmbekeskused

III tasandi tõmbekeskus	II tasandi tõmbekeskus	I tasandi tõmbekeskus
VILJANDI	MUSTLA	MUSTLA KÄRSTNA SUISLEPA SOE
Põhiline iseloomustaja on lähedus vallale ja see-tõttu on kättesaadavad kõik teenused	Haridusasutused, lasteaed, raamatukogu, rahvamaja, sideteenused, meditsiiniteenused	Haridusasutused, raamatukogu, rahvamaja, sideteenused, meditsiiniteenused

Joonis 1. Rahvaarv külade kaupa ajavahemikus 1994-2006.a (valla andmetel iga aasta 1. jaanuari seisuga)

Rahvaarv on külates vähenenud või püsinud stabiilsena. Ainsa külanäena on rahvaarv järk-järgult tõusnud Tinnikuru külas (joonis 1). Siinjuures võib märkida, et stabiilse elanikkonnaga külates tõenäoliselt elanike arv enam oluliselt ei vähene. Saavutatud on tase, kus kõik, kes lahkuda soovisid, on lahkunud ja elanike arvu mõjutab otseselt sündimus ja suremus.

1.2.2 Rahvaarvu prognoos

Rahvastikuprotsessid Eestis on olnud juba üle kümnendi negatiivse suunaga, mis väljenduvad lühikeses keskmises elueas (eriti meestel), jätkuvalt negatiivses iibes ning vanurite osakaalu tõusust rahvastikus (Tarvastu valla arengukava..., 2004). Tarvastu vallas, samamoodi nagu Viljandi maakonnas, on negatiivne nii loomulik iibe kui ka rändeiive ja rahvastik on vananev (Viljandi maakonnaplaneering, 2005). Kui vallas moodustas üle 65-aastaste vanusegrupp 2000 a. 1. jaanuari seisuga 15 % kogu rahvastikust, siis 2003. aasta 1. jaanuari seisuga oli see juba 17 %. Vananemine on probleemiks just maapiirkondades: noored kolivad õpingute või töökoha tõttu linnadesse ning maale jäävad järele vanemad inimesed ja üksikud noored (Tarvastu valla arengukava..., 2004). Halvemal juhul lahkuvad lisaks õppima siirduvatele noortele ka parimas tööeas inimesed.

Üldjoontes võib märkida, et lähima 10- 15 aasta jooksul püsib tööealiste inimeste arv stabiilsena. Kriitilisem periood leiab aset peale 2015. aastat, kui tööturule hakkab jõudma väikesearvuline 1990-ndatel aastatel sündinud põlvkond, pensioniikka jõuab aga suhteliselt rohkearvuline 40-50 aastaste põlvkond.

Pendelränne (elukoht ühes, töökoht teises omavalitsuses) on oluliseks teguriks valla elanikkonna püsijäämisel ja edasisel kasvamisel. Pendelränne leiab aset peamiselt madala palgataseme ja töökohtade väikese arvu tõttu omavalitsusüksustes ning sunnib inimesi elatist teenima väljaspool koduvalda.

Võttes arvesse suure naiste ja meeste eluea erinevuse Eestis, ennustatakse, et tulevikus hakkab suurenema üksikute naispensionäride arv. Tähelepanu peab pöörama sellele, et pensioniealised naised sõltuvad ühistranspordist palju enam kui teised rahvastikurühmad.

Kaunis loodusmaastik, turvaline, korrastatud ja puhas ümbruskond ning hästi funktsioneeriv infrastruktuur võivad tulevikus valda elanikke juurde meelitada. Eeldatavasti suundub elanikkond Viljandiga paremini ühendatud ja looduskaunitesse piirkondadesse, kus on olemas elanikele vajalikud teenindusasutused.

2 MAA- NING VEEALADE RESERVEERIMINE JA MÄÄRAMINE

Kuna vastavalt *planeerimisseadusele* on üldplaneeringu peamine eesmärk planeeritava territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine ning aluste ettevalmistamine detailplaneeringute koostamiseks, siis pöörati peamine tähelepanu ennekõike maakasutuse ja ehitamisega seonduda võivate küsimuste lahendamisele.

2.1 Maa-alade reserveerimine

Käesoleva planeeringuga on võetud kasutusele mõiste *maa reserveerimine*.

Maa reserveerimise all mõistetakse seda, et planeeringuga on maa-alale reserveeritud maakasutamise eesmärk, mis võib erineda sellest, milline on praegune maakasutamise sihtotstarve. See aga ei tähenda selle maa-ala terviklikku ega automaatset planeeritud eesmärgiga kasutusele võttu vaid seda, et antud ala oleks võimalik tulevikus, sellekohase vajaduse ja soovi tekkimisel, reserveeritud otstarbel kasutada (planeeringu järgimine on kohustuslik arendustegevuse korral). Näiteks maade reserveerimine elamualaks või mõnel teisel eesmärgil.

Mingiks otstarbeks reserveeritud alal saab maaomanik maad edasi kasutada selle praegusel sihtotstarbel seni, kuni ta seda soovib, kuid ei saa seda muuta planeeringu vastaselt. Reserveeritud otstarbel kasutusele võtmiseks tuleb maaomanikul maa uueks otstarbeks kasutusele võtta läbi detailplaneeringu või maakatastris toodud sihtotstarbe muudatuse. Kui maad soovib kasutada planeeringus toodud eesmärgil keegi teine, kui maaomanik ise, tuleb tal maa praeguselt maaomanikult ära osta. Näiteks, saab elamualana reserveeritud maale tellida detailplaneeringu ja seejärel ala kruntida ning krundid elamuehituseks edasi müüa.

Juhul, kui kehtestatud planeeringuga nähakse ette kinnisasja või selle osa kasutamine avalikul otstarbel, piiratakse oluliselt kinnisasja senist kasutamist või muudetakse senine kasutamine võimatuks on kohalik omavalitsus või riik kohustatud kinnisasja omaniku nõudel omandama olemasoleva kinnisasja või selle osa kohese ja õiglase tasu eest, kui õigusaktidega pole sätestatud teisiti.

Käesoleva üldplaneeringuga väljaspool määratud ja reserveeritud alasid sihtotstarbeid ei muudeta ega piirata ning sihtotstarvete määramine ja muutmine nendel aladel ei ole üldplaneeringu muutmise aluseks kui üldplaneeringuga pole määratud teisiti. Sihtotstarbe määramisel või muutmisel väljaspool detailplaneeringu kohustusega alasid lähtutakse maakatastriseadusest (RT I 1994, 74, 1324; 2001, 9, 41; 93, 565; 2002, 47, 297; 61, 375; 63, 387; 99, 579; 2003, 51, 355; 2006, 58, 439).

Maareformi ajal õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamisel, maa ostueesõigusega erastamisel, vaba metsamaa ja põllumajandusmaa

erastamisel ning maa riigi omandisse jätmisel määrab maa sihtotstarbe Tarvastu Vallavalitsus senise maakasutuse alusel.

2.2 Maakasutuse määramine

Käesoleva planeeringuga on maa reserveerimiseks võetud kasutusele mõiste *põhisihtotstarve*.

Tabel 3. Põhisihtotstarvete (e. kasutusala) nimestik

Tähis	Põhisihtotstarve	Seletus
E	Elamuala	Elamute ehitamiseks ja neid teenindavate infrastruktuuride ehitamiseks ettenähtud maa-ala.
T	Tootmisala	Tööstuse, tuulegeneraatorite, sadamate, mäetööstus jt tootmisehitiste ja neid teenindavate infrastruktuuride ehitamiseks ettenähtud maa-ala ning nendest tulenevad mõjualad.
P1	Puhkeala hoonete ehitamise õigusega	Looduslik, väärtuslik, säilitatav, vaid puhke-rajatiste ehitamiseks ettenähtud maa-ala.
P2	Puhkeala hoonete ehitamise õigusega	Suunatud puhkuse ja turismi teenindavate ehitiste ja infrastruktuuride ehitamiseks ettenähtud maa-ala, kus lisaks võib olla piiratud elamuehitusõigus (vt ka ptk 2.7).
P3	Puhkeala kitsamalt piiritletud õigusega	Krossiraja tarbeks määratud ala Unametsa külas.
S	Segahoonestusala	Mitmekülgse tegevusega, peamiselt äri- ja väiketootmise ehitiste ja neid teenindavate infrastruktuuride ehitamiseks ettenähtud maa-ala.
A	Üldkasutatav ala	Üldkasutatavate hoonete ja seda teenindavate infrastruktuuride ehitamiseks ettenähtud maa-ala ja muudeks mitte kasumit taotlevateks tegevusteks ettenähtud maa-ala.
R	Riigikaitseala	Riigikaitse ehitiste püstitamiseks ettenähtud maa-ala.
H	Kaitstav ala	Kaitse all olev ja kaitse alla võetav maa-ala
V	Veeala	Paadisadamate, laatrikohtade, suplus- ja puhkekohtade juurde reserveeritud veeala.
M*	Maatulundusala	Põllumajanduse ja metsamajanduse ning sellega seonduvate ehitiste püstitamiseks ettenähtud maa-ala.

*Maatulundusala kajastub üldplaneeringu kaardil aluskaardina ja ei ole viimase arusaadavuse huvides tähistatud tähega M. Siinkohal on tähis toodud süsteemi terviklikkuse huvides eristamaks maatulundusala planeeringu tekstilises osas.

Põhisihtotstarve on ala põhimõtteline kasutusviis, st kogu tegevus sellel alal on allutatud põhisihtotstarbest tulenevale eesmärgile, nt elamuala tähendab sellist ala, mille peamiseks maakasutuse viisiks on elamumaa ja sellega seonduvad kõrvalkasutusviisid nagu äri, liiklus, haljastus jne. Tootmisalal on peamiseks maakasutusviisiks tootmismaa ja sellega seonduvad kõrvalkasutusviisid nagu äri, transport, kaevandamine jne. Põhisihtotstarve hõlmab ka olemasolevat maakasutust, seega tagab järjepidevuse.

Kasutusalade nimestik e. põhisihtotstarbed on planeeringu aluseks olevate mõistete ja tähistuste süsteem (vt tabel 3). Loendi koostamisel on arvestatud üldplaneeringu tasemega ja ühildatavust seadustega, näiteks maa sihtotstarvetega (kaitsealune maa, maatulundusmaa, jne).

Käesoleva planeeringuga nähakse ette **maakasutuse sihtotstarbe liigid** iga **põhiotstarbe juurde** (vt ptk 3) ja sätestatakse, et vastava põhisihtotstarbega alal ei või kõrvalkasutus ületada 40% kogu kaardil piiritletud ühe kasutusalala mahust. Seega näiteks elamualal peab maakasutuse sihtotstarve – elamumaa olema 60% või enam. Alade täpsed piirid määratakse vajadusel detailplaneeringuga.

Detailplaneeringuga või ehitusmäärusega võib edaspidi täpsustada maakasutuse sihtotstarvete (e. kõrvalkasutuste) lubatud mahte, mida võib väljendada protsentides, kuid ei saa määrata maakasutuse sihtotstarbe liiki (alaliiki), mida käesoleva üldplaneeringuga pole ette nähtud.

2.3 Sadamad, lautrid ja vee-alade reserveerimine

Võrtsjärve piirkonna üldplaneeringuga (Entec, 2002) on Võrtsjärve veeala (270 km²) jagatud valdade vahel haldusaladeks. Tarvastu valla haldusalal oleva Võrtsjärve veeala pindala on 104 km².

Üldplaneeringus on arvestatud vajadusega reguleerida tegevusi veealadel. Võrtsjärve rannal on kõikide sadamate, paadisildade ja supluskohtade juurde reserveeritud teenindav vee-ala, mille kasutamist reguleerib Tarvastu Vallavalitsus.

Reserveeritud veealad on üldplaneeringu kaardil tähistatud sinise ruudulise pinnana ja tähistatud tähega V. Supluskohad, paadisillad ja sadamad on näidatud üldplaneeringu kaardil vastava tingimärgiga.

Vastavalt Võrtsjärve piirkonna üldplaneeringule on veemootorsport lubatud Võrtsjärvel teatud aladel, mis on tähistatud üldplaneeringu kaardil sinise täpilise pinnana. Veemootorspordi ala on planeeritud keset järve piki maakonna piiri randumisega Maltsa külas Arumetsa puhkealale.

Väikelaevasadamana käsitletakse käesolevas üldplaneeringus reisijate peale- ja mahaminemiseks; väikelaevade teenindamiseks või seismiseks (või eriotstarbelisuse korral vähemalt üheks neist) sobiv, vajalike rajatistega vee- ja maa-ala rannal või kaldal.

Käesoleva üldplaneeringuga sätestatakse sadamate kohta järgmine klassifikatsioon:

Tabel 4. Tarvastu valla sadamad

Sadama klass	Liik	Nõuded sadamale
Väikelaevasadam	Külalissadam Paadisadam	Vastab siseriiklikele nõuetele. Sadamal on sadamapass.
Paadisild		Nõuded kehtestab Tarvastu vald

Sadamatena on kavas Tarvastu vallas välja arendada:

- Kivilõppe jahisadam;
- Poldri jahisadam;
- Suislepa paadisadam Õhne jõel.

Oluline on tagada meresõiduohutus valla rannavetes, mis omakorda nõuab paadisadamate vastavusse viimist vähemalt minimaalsete siseriiklike nõuetega.

Paadisildadena arendatakse:

- Tiiru - Riuma külas;
- Kalbuse - Kalbuse külas;
- Looduskaitseinspektori paadisild – Kivilõppe külas;
- Sula - Maltsa külas;
- Arumetsa – Arumetsa külas;
- Tondisaarel.

Segaduse vältimiseks, kus lautriks loetakse nii paadisilda kui ka paadisadamat, õigustades selle lautriks nimetamist sellega, et paadisild või -sadam on kohaliku tähtsusega ja väheste paatidega, sätestatakse käesoleva üldplaneeringuga, et lauter ei ole sadam vaid paatide looduslik randumiskoht veekogu ääres. Lautri eripäraks on see, et sinna saab randuda ja vajadusel paati kuivale tõmmata, mitte silduda.

Käesoleva üldplaneeringuga nimetatakse ümber Võrtsjärve piirkonna üldplaneeringus loetletud randumiskohad ja rannalautrid paadisadamateks ja paadisildadeks.

Käesoleva üldplaneeringuga määratletakse lauter järgnevalt:

- lauter on looduslik randumiskoht paatidele, kus neid on võimalik kinnitada ja vajadusel kuivale tõmmata;
- lautrid ei ole sadamad;
- igäuheõigus on rannal oma maale lauter rajada.

Supluskohad on reserveeritud:

Võrtsjärve rannal:

- Riuma külas Tiiru lautrikoha juures (vee-alaga 200 meetri pikkuse kaldalõigu ulatuses);
- Kalbuse külas Kalbuse lautrikoha juures (vee-alaga 200 meetri pikkuse kaldalõigu ulatuses);
- Sooviku külas (vee-alaga 200 meetri pikkuse kaldalõigu ulatuses);
- Kivilõppe külas Poldri jahisadama juures (veealaga sadamale kuuluva kaldalõigu ulatuses);
- Kivilõppe külas Kivilõppe puhkealal kahes kohas (veealaga puhkealaks P2 reserveeritud kaldalõigu ulatuses);
- Maltsa külas Arumetsa puhkealal kahes kohas (veealadega 200 meetri pikkuse kaldalõigu ulatuses).

Jõgede ja väiksemate seisuveekogude kallastel:

- Tarvastu jõe ääres, Mustla alevikust kagus Tinnikuru - Jakobimõisa külade piiril;
- Pikru paisjärve ääres, Kuressaare – Pikru külade piiril;
- Soe paisjärve ääres Soe küla keskuses;
- Veisjärve ääres, Veisjärve puhkealal;
- Muti umbjärve ääres Muksi külas;
- Tiigi (Mõisa tiigid) ääres Kärstna küla keskuses;
- Vooru umbjärve ääres Vooru külas;
- Õhne jõe ääres Suislepa küla keskuses.

Suplusk kohta või randa teenindavate rajatiste iseloomu ja paigutuse määrab Tarvastu Vallavalitsus, kas ehitusmäärusega või detailplaneeringuga.

2.4 Elamualad

Elamualade reserveerimisel on arvestatud olemasolevate elamupiirkondade, sotsiaal- ning teenindusasutuste paiknemise ja kättesaadavusega ning otsusega reguleerida elamuehitust. Kaalutud on elamualade asutamiseks sobivate kohtade eeliseid ja puudusi. Nende optimaalse ja aktsepteeritava vahekorra puhul ongi ala kasutatavaks loetud ning elamualana reserveeritud.

Et erinevatel aegadel kujunenud elamualadel oleks võimalik säilitada olemasolev struktuur ja välistada selle rikkumist ebasobivate hoonetega või hoonestuse tihendamisega, on käesolevas üldplaneeringus elamualad diferentseeritud ja määratud täpsemad maakasutuse sihtotstarbed. Kompaktselt asustatud alal on väikeelamute rajamiseks reserveeritud alad **E1** ja korruselamute rajamise tarbeks alad **E2**. Hajaasustusega alal on väikeelamute rajamiseks reserveeritud alad **E3**.

Reserveeritud elamualad on kantud kollase värvusega üldplaneeringu kaardile ja tähistatud tähega E (vt ka ptk 3.2.1-3.2.5).

2.5 Segahoonestusega alad

Arvestades olukorda, kus maa-ala on kasutusel mitmel otstarbel, mis on üksteisega tihedalt seotud või on sobilik analoogseks kasutuseks, on käesoleva planeeringuga otstarbekas mitte määrata kõrvalsihtotstarbe ranget suhet. Sellisel juhul on reserveeritud segahoonestusega alad, kus on lubatud elamine, äritegevus jne.

Segahoonestusaladena S on vallas reserveeritud maid Mustla alevikus ning Kärstna-, Suislepa- ja Soe küla keskuses.

Reserveeritud alad on kantud üldplaneeringu kaardile tumeroosa värvusega ja tähistatud tähega S (vt ka ptk 3.2.1-3.2.5).

2.6 Üldkasutatavad alad

Tarvastu valla eesmärgiks on sotsiaalse infrastruktuuri arendamine vastavalt asustustihedusele. Et luua tingimused, kus elanikel oleks võimalik saada vajalikke sotsiaalteenuseid ja tunda ennast valla ühtses sotsiaalses ruumis turvaliselt on käesoleva planeeringuga reserveeritud üldkasutatavad alad A.

Reserveeritud alad on kantud oranži värvusega üldplaneeringu kaardile ja tähistatud tähega A (vt ka ptk 3.2.1-3.2.5).

2.7 Puhkealad

Tarvastu on mitmekesise looduse ja kauni maastikuga vald. Põhirõhk on asetatud säästlikule ja keskkonnasõbralikule turismile ning headele puhkamisvõimalustele.

Võrtsjärve rannaalad on suure rekreatiivse väärtuse tõttu hinnaliseks looduslikuks ressursiks. Võrtsjärve ranna stiihiline kasutamine või ülekoormamine võib tuua kaasa tagajärgi, mille tulemusel väheneb nende alade väärtus või muutub rand pikaks ajaks kasutuskõlbmatuks. Võrtsjärve äärsete puhkealade arendamisel tuleb lähtuda Võrtsjärve piirkonna turismistrateegiast (2005).

Vald peab puhkemajanduse arendamisel oluliseks:

- Arendada iga puhkeala tervikuna,
- Tutvustada ja teha kättesaadavaks valla kultuuriväärtused, mis meelitaks turiste ligi nii Eestist kui välismaalt;
- Luua võimalused nii ühepäevase-, nädalalõpu kestusega kui ka pikemaajalise puhkuse veetmiseks. Puhkuse veetmine Tarvastu vallas on võimalik igal aastaajal;

- Juhtida säästlikku puhkemajandust hajutades rekreatiivsed tegevused laiale alale;
- Reguleerida keskkonna ja turismi vahelisi seoseid kolmes põhisuunas: erinevate turismivormide ja –viiside toetamine ja juhtimine; teenuste kvaliteedi ja informatsiooni parandamine ja korraldamine; turistide käitumise mõjutamine.

Järgides eelpooltoodud põhimõtteid on reserveeritud maid puhkealade arendamiseks diferentseeritult: alad põhisihotstarbega P1, alad põhisihotstarbega P2 ja alad põhisihotstarbega P3.

Puhkealad P1 on hoonete ehitamise õiguseta, nendel aladel peab säilima looduslikkus. Lubatud on ehitada vabaaja veetmist soodustavaid rajatise: vaatetorne, kergliiklus- ja matkaradu, lõkke- ja puhkekohti. P1 põhisihotstarbega aladena on reserveeritud ka alad, mis on vajalikud rohekoridoride säilitamiseks ning alad, mis toimivad puhveraladena elamualade ja maanteed või elamualade ja tootmisalade vahel. Puhkealasid P1 hooldatakse ning siin kasvavaid metsi majandatakse heade tavade kohaselt.

P2 hoonete ehitamise õigusega puhkealadel on lubatud puhkuse ja turismi teenindavate ehitiste ja infrastruktuuride rajamine ning piiratud väikeelamute rajamine.

Piiratud elamuehitusena käsitletakse käesolevas üldplaneeringus puhkealal põhisihotstarbega P2 ehitusõiguse andmist katastriüksusele mitte alla 1 ha ja võimalust püstitada kuni 1,5 kordne hoone.

Puhkealal P3 on lubatud motosporti arendamine ning selleks vajaliku infrastruktuuri rajamine. Põhisihotstarbega P3 on reserveeritud maa-ala Unametsa külas krossiraja tarbeks.

Reserveeritud puhkealad on kantud erinevates rohelistes toonides üldplaneeringu kaardile ja tähistatud tähega P (vt ka ptk 3.2.1-3.2.5).

2.8 Tootmisalad

Lähtuvalt *Eesti keskkonnanstrateegiast aastani 2030* (2007), mille eesmärkideks on tervist säästev ja toetav elukeskkond, tuleb õhusaastet, müra, kiirgus- ja vibratsioonitaset ning ohtu suurendavad rajatised planeerida väljapoole kompaktse asustusega piirkondi ning vähendada olemasolevate rajatiste mõju.

Käesoleva üldplaneeringuga on võimaluste loomiseks olemasolevate tööstusettevõtete laiendamiseks ning uute ettevõtete rajamiseks arvestatud sobivust looduskeskkonnaga ning ümbritseva suhtes võimalikult väikese saasteefekti tekkimisega.

Tootmise arendamisel tuleks kõigepealt kasutusele võtta juba olemasolevad tootmishooned, alles seejärel ehitada üldplaneeringuga reserveeritud tootmisaladele. Tootmisaladele on lubatud rajada mitmesuguseid tootmishooneid ning nende ehitamisel tuleb arvesse võtta

üldplaneeringus toodud piiranguid. Uute tootmishoonete laiendamisel ning vanade tootmishoonete kasutusele võtmisel peab arvestama, et laiendatav/rajatav ettevõtte mahuks ära tootmisalasse koos temaga kaasneva piiranguvööndiga.

Käesoleva üldplaneeringuga on reserveeritud ettevõtluse tarbeks:

- tootmisalad, kus tootmistehnoloogia vajab insenerlikke meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks **T1**;
- puhastusseadmete, pumbajaamade ja puurkaevude alune ning nende laiendamiseks ja teenindamiseks vajalik ala **T2**;
- tootmisala maavarade kaevandamiseks ja kasutamiseks (turba tootmine, kruusa- ja liiva kaevandamine) **T3**;
- tootmisalad, kus tootmistehnoloogia ei vaja insenerlikke meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks ja sobib elamualale **T4**;
- sadamate ja paadisildade, nendega kaasnevate ja neid teenindavate ehitiste püstitamiseks ning sadamate laiendamiseks vajalik ala **T5**.

Reserveeritud tootmismaad on kantud lilla värvusega üldplaneeringu kaardile ja tähistatud tähega T (vt ka ptk 3.2.1-3.2.5).

2.9 Maatulundusalad

Tarvastu on juba ajaloost tuntud põllumajandusega tegeleva vallana ja ka tulevikus jääb põllumajandus oluliseks majandusharuks vallas. Suuremad põllustatud alad asuvad Mustla ümbruses. Põllumajanduses on oluline säilitada parema viljakusega mullad ning põllukultuuride liigiline mitmekesisus. Maaparandusega alad peaksid jääma tulevikus intensiivse põllumajandustootmisega aladeks. Otstarbekas on väheväärtuslikud põllumaad metsastada (Võrtsjärve piirkonna arengukava, 2005).

Võimalikult parema maakasutuse- ja maakorralduspoliitika korraldamine eeldab pidevat maakasutuse ülevaadet. See omakorda võimaldab säilitada piirkonnale omase põllumajandusmaastiku ning vältida tootmise kontsentreerumist ebasobivatele aladele.

Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030 (2007) seab eesmärgiks keskkonnasõbraliku mulla kasutamise. Keskkonnasõbralik mulla kasutamine saavutatakse siis, kui toitainete ja orgaanilise aine bilanss on tasakaalus, põllud on optimaalse suurusega; rakendatakse viljavaheldust, välditakse liigseid ülesõite, põllutöö- ja ka metsatöomasinad ei ole väga suured ning taimekaitsevahendeid kasutatakse optimaalselt. Oluline on silmas pidada, et ehitiste ja infrastruktuuri rajamisel ei võetaks kasutusele väärtuslikku põllumaad.

Põllumajanduslike tegevuste arendamisel tuleb arvestada järgmisega:

- Heade põllumajandustavade järgimine (üldtunnustatud tootmisvõtted ja -viisid, mille järgimise korral ei teki ohtu keskkonnale);
- Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa hektari kohta külvikorra keskmisena kuni **170 kg** lämmastikku aastas. Mineraalväetistega on

lubatud anda haritava maa hektari kohta külvikorra keskmisena **30 kg** fosforit aastas ja selline kogus lämmastikku, mis on põllumajandus- kultuuride kasvuks vajalik ning vastavuses mineraalväetiste kasutamise kohta kehtestatud nõuetega;

- Allikate ümbruses on **10 m** ulatuses veepiirist keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus;
- Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle **10 loomühiku** loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist nõuetekohane sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla;
- Sügavallapanuga lautades ei ole hoidlat vaja, kui laut mahutab 1 aasta koguse ja lauda sõnnikuga kokkupuutuvad konstruktsioonid vastama sõnnikuhoidlatele esitatavatele nõuetele;
- Mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla hoidmisel ja kasutamisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 28.08.2001. a, määrusest nr 288 (RT I 2001, 72, 443; 2002, 15, 89; 2004, 13, 89);
- Reoveesete kasutamisel põllumajanduses tuleb lähtuda Keskkonnaministri 30.12.2002. a, määruse nr 78 (RTL 2003, 5, 48; 2004, 64, 1056) tingimustest.

Metsaressursse tuleb kasutada säästlikult nii, et oleks tagatud metsade majanduslik tulu kui ka bioloogiline mitmekesisus ning koosluste hea ökoloogiline seisund. Metsandusorganisatsioonide ning riigi vastavate asutustega koostöös on Tarvastu valla kohustus tagada metsaressursi pidev ja ühtlane kasutus, selgitades metsaomanikele metsade säästliku kasutamise printsiipe ning efektiivsema majandamise meetodeid.

Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030 (2007) seab eesmärgiks majanduslike, sotsiaalsete, ökoloogiliste ja kultuuriliste vajaduste tasakaalustatud rahuldamise metsa kasutamises väga pikas perspektiivis. Mets peab pakkuma nii majanduslikke hüvesid (puit, seemned- marjad jm metsatooted) kui sotsiaal- kultuurilisi hüvesid nagu rekreatsioon, matkamine, ajalooliselt kultuurilised paigad (hiimäed jne). Samas peavad olema säilitatud metsaökosüsteemide mitmekesisus, tasakaal ning taastumisevõime.

Üldplaneeringu kaardil kajastub maatulundusala aluskaardina ja ei ole viimase arusaadavuse huvides muul moel tähistatud.

2.10 Väärtuslikud alad / eritingimustega alad

Mitmed piirkonnad vallas on juba praeguseks väljakujunenud säilitamist väärivatena. Lähtudes nende alade väljakujunenud ilme säilitamise soovist ongi seal ehitus- ja elutegevuse reguleerimiseks kehtestatud mõningad täiendavad vallapoolsed normid.

Esiteks kuuluvad säilitamisele need alad, mida asustavad teaduslikust seisukohast eriti huvipakkuvad taime- ja loomaliigid, või mis pakuvad huvi oma geoloogilise ehituse ja omapäraste pinnavormide tõttu. Eriti seepä-

rast, et nende hävimisel ei ole inimesel neid võimalik taastada ega uuesti luua.

Teiseks kuuluvad säilitamisele need alad, kus inimese mõju on märgatav, kuid see on rohkem suunav, kui valitsev, siin on säilinud endine kultuurmaastik koos vanade ehitistega.

2.10.1 Kaitstavad alad ja objektid / Natura 2000

Tarvastu vallas asuvad tervikuna või osaliselt järgmised kaitstavad alad:

- Muti maastikukaitseala - osaliselt;
- Järveküla looduskaitseala;
- Rubina looduskaitseala - osaliselt;
- Kullamäe maastikukaitseala.

Tarvastu vallas asuvad järgmised kaitsealused pargid:

- Kärstna park;
- Tarvastu metsapark.

Tarvastu vallas asuvad järgmised looduskaitsealused üksikobjektid:

- Juhkami tamm (Riuma küla);
- Vooru tamm (Vooru küla);
- Kääriko jalakas (Pahuvere küla);
- Säga (Lõhmuse) pärn (Tarvastu küla);
- Kuressaare tamm (Tinnikuru küla);
- Väluste rändrahn (Väluste küla);
- Kalevipoja kivi (Kivilõppe küla);
- Vanapagana kivi (Kivilõppe küla);
- Suislepa paljand (Suislepa küla).

Valda jääb osaliselt Võrtsjärve hoiuala.

Tarvastu vallas asuvad *Natura 2000* võrgustiku alad, mille moodustatavad linnualad ja loodusalad. Täpsem ülevaade on toodud peatükis 4.3.

Kaitstavad objektid on kantud üldplaneeringu kaardile vastava tingmäärgiga.

2.10.2 Väärtuslikud põllumaad

Viljandi maakonna teemaplaneeringuga (*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*, 2004) on välja toodud kõrge viljelusväärtusega põllumaad. Põllumaad on määratletud mullastiku potentsiaalse viljakuse ja maaharimise sobivuse alusel. Hindamisel on tuginetud mullahindepunktidele. Kogu Eesti haritava maa keskmine mullahindepunkt on 41, Viljandi maakonna keskmine on 43. Kõrge boniteediga põllumaadeks loetakse 50 ja suurema hindepunktiga maid.

Üldplaneeringu kaardile on kantud väärtuslike põllumaadena keskmise ja kõrge viljakusega põllumaad.

Kõrge viljelusväärtusega põllumaad peavad jääma ka edaspidi põllumajandusliku tootmise käsutusse. Vältida tuleb nende alade metsastamist. Tagada tuleb olemasolevate maaparandussüsteemide funktsioneerimine.

Soovitav on mitte rajada on hooneid väärtuslikule põllumaale.

Väärtuslikud põllumaad on kantud üldplaneeringu kaardile pruuni värvusega ruudulise pinnana.

2.10.3 Väärtuslikud maastikud, miljööväärtusega alad ja ehitised

Viljandi maakonna teemaplaneeringuga (*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*, 2004) on määratletud Tarvastu valla alale jäävad väärtuslikud maastikud (vt tabel 5) ja silmapaistvalt ilusat loodusvaadet pakkuvad teelõigud ning vaatekohad.

Väärtuslike maastikena käsitletakse eelkõige inimese tegevuse ja maakasutuse tulemusena kujunenud kultuurmaastikke. Kultuurmaastik on kooslus põllumajandusmaastikust, asustusest ja teedevõrgust koos seal sisalduvate looduslike elementidega.

Kultuurmaastikke saab kaitsta ainult sihipärase hooldusega ning nende kaitse eeldab majandustegevuse ja uute rajatiste hoolikat planeerimist, et ei hävitataks olemasolevaid väärtusi.

Tabel 5. Tarvastu vallas asuvad väärtuslikud maastikud ja soovitused nende hooldamiseks vastavalt maakonna teemaplaneeringule

Nimetus	Maakonna teemaplaneeringu soovitused
<i>Tarvastu-Jakobimõisa</i> maakondliku tähtsusega maastik. I klass	Säilitada asustustrit ja külapõldude avatust. Korrastada Tarvastu park, vältida uute ehitiste rajamist parki.
<i>Põrga-Kärstna</i> maakondliku tähtsusega maastik. I klass	Traditsioonilistes asukohtades hoida kasutuses põllu- ja rohumaid. Säilitada ja hoida korras mõisahooned, park ja puiesteed. Uusi ehitisi on soovitatav parki mitte rajada. Korrastada kabelimägi ja hoida avatuna ning kasutusel selle ümbruses olevad põllumaad. Võimalusel lammutada endised kolhoosi tootmishooned.
<i>Mustla alevik</i> kohaliku tähtsusega maastik. II klass	Uute ehitiste rajamisel tuleb arvestada juba olemas oleva tänavatevõrgu ja ehitustraditsioonidega. Täiendavalt vajavad inventeerimist hooned ja haljastus.

<i>Kivilõppe-Järveküla</i> kohaliku tähtsusega maastik. II klass	Maastiku potentsiaalne väärtus on suurem kui olemasolev. Ala väärtust saab suurendada vaadete avamisega Võrtsjärvele ja metsade ning rannarohumaade hooldusega. Vanades puistutes tuleb vältida lageraieid.
<i>Tuhalaane-Suuga-Muri</i> kohaliku tähtsusega maastik. II klass	Ala jääb valdavalt Karksi valda, Tarvastu valda ulatub sellest vaid väikene osa.

Alad, mis on vaid ühest või paarist aspektist väärtuslikud on teemaplaneeringus käsitletud reservladena. Reservlad võivad saavutada väärtuse olude muutudes. Eraldi tingimusi nende alade kasutamiseks pole välja toodud. Arendustegevuse käigus tuleb siiski kaaluda võimalusi, kuidas kasutada ära olemasolevat potentsiaali teatud eripära näol ja olukorda nendel aladel parandada.

Tarvastu vallas on reservladest:

- Valma kaluriküla maastik - osaliselt;
- Pulleritsu maastik - osaliselt;
- Soe kolhoosiasula;
- Pahuvere küla maastik;
- Veisjärve maastik;
- Suislepa-Marjamäe-Vooru maastik.

Õgvendamata teelõigud, mis pakuvad kauneid vaateid ja läbivad vaheldusrikast maastikku on määratletud ilusate teelõikudena. Kauni vaatega teelõikude piirkonnas tuleb rõhku pöörata maastike kujundamisele ja hooldamisele.

Ilusad teelõigud Tarvastu valla territooriumil on:

- Loodi-Helme mnt (nr 24162);
- Ahimäe-Pahuvere mnt (24184) lõik valla piirist kuni ristumiseni Loodi-Helme maanteeaga;
- Viljandi-Rõngu tugimaantee (nr 52) lõik valla piirist kuni ristumiseni Kärstna-Raassilla maanteeaga;
- Viljandi-Rõngu tugimaantee (nr 52) lõik Tossu ojast läbi Mustla aleviku Soe küla keskuseeni;
- Viljandi-Rõngu tugimaantee (nr 52) Maltsa ja Suislepa küla keskust läbiv lõik;
- Oru-Jõksi-Annikatsi tee (nr 0105) lõik vahemikus Kannukülast kuni ristumiseni Loodi-Helme maanteeaga;
- Põrga-Leebiku-Pikasilla mnt (nr 23189) lõik valla piirist kuni ristumiseni Loodi-Helme maanteeaga;
- Kärstna-Vooru mnt (nr 24198) lõik ristumisest Loodi-Helme maanteeaga kuni ristumiseni Mustla-Kärstna maanteeaga (nr 24176);
- Mustla-Kärstna mnt (nr 24176) Kärstna küla keskust läbiv lõik;
- Suislepa-Leebiku mnt (nr 24196) Vooru Umbjärvest mööduv lõik;

- Suislepa-Leebiku mnt (nr 24196) lõik kalmistust kuni puidutöökojani;
- Suislepa tee (nr 24197) lõik Suislepa küla keskuses.

Väärtusliku maastiku omapärast tulenevalt on väärtuslikele maastikele sh ka ilusatele teelõikudele, maakonna teemaplaneeringuga seatud üldised kaitse- ja hoolduse eesmärgid. Üldised eesmärgid väärtuslike maastike säilimiseks (vt ka maakonna teemaplaneeringust) on järgmised:

- Säilitada ja võimaluse korral taastada traditsioonilisi elemente, struktuure ja maakasutust;
- Säilitada maastiku avatust ja vaateid väärtuslikele elementidele, eriti üldkasutatavate teede ja matkaradade ääres, järve kallastel;
- Sobitada uusi elemente (hooned, rajatised sh teed) ja maakasutust vanaga nii, et ei tekiks häirivat ebakõla ning ei rikutaks pöördumatult maastike väärtusi;
- Korraldada valla väärtuslike maastike hooldus ning vajadusel ka taastamine, milleks koostatakse hooldussoovitused / maastiku-hoolduskavad;
- Reguleerida turism ja puhkealade kasutamine nii, et intensiivne tegevus ei ohustaks ega risustaks maastikke.

Lisaks on käesoleva üldplaneeringuga seatud väärtuslike maastike säilitamiseks ja hooldamiseks järgmised nõuded:

- Käsitleda iga ala tervikuna (ehitised, raamistav maastik sh pargid) ja koostada nende alade hooldamiseks ning arendamiseks eraldi kavad;
- Vältida mobiilside mastide ja tuulegeneraatorite paigaldamist väärtuslikule maastikualale ja kaunite vaadete vaatesektorisse;
- Vältida olulise ruumilise mõjuga objektide rajamist väärtuslikule maastikualale;
- Hoonete planeerimisel väärtuslikule maastikualale säilitada võimalikult palju ajaloolise asustuse struktuuri, võttes arvesse ajalooliste teede- ja tänavatevõrgu struktuuri ja ehitustraditsiooni;
- Oluliste avalike hoonete kavandamisel Mustla alevikku on soovitatav korraldada eelnevalt arhitektuurikonkurss;
- Võimalusel kasutada ehitustöödel loodussõbralikke ja antud piirkonnale iseloomulikke materjale. Hajaasustuses eelistada heitvete puhastamisel ökotehnoloogilisi lahendusi;
- Teavitada kohalikke elanikke maastike väärtustest ja võimaluse korral viia läbi ühiseid projekte materiaalsete vahendite saamiseks alade hooldamise tarbeks.

Käesoleva üldplaneeringuga on määratud miljööväärtusega hoonestus-alaks Mustla alevikus Posti tänav vahemikus Õnne tänava ja Posti tänava ristist kuni Vabriku tänava ja Posti tänava ristini (vt joonis lisa 5). Miljööväärtusega hoonestusala on tähtis aleviku sümbolina, peatänavana on ala aktiivse kasutusega, transiitena nähtav ja linnapilti iseloomustav. Siin asub torniga maja, mida võib pidada Mustla aleviku märgiks.

Käesoleva üldplaneeringuga seatud nõuded miljööväärtusega hoonestus-alale on toodud peatükis 3.2.1.

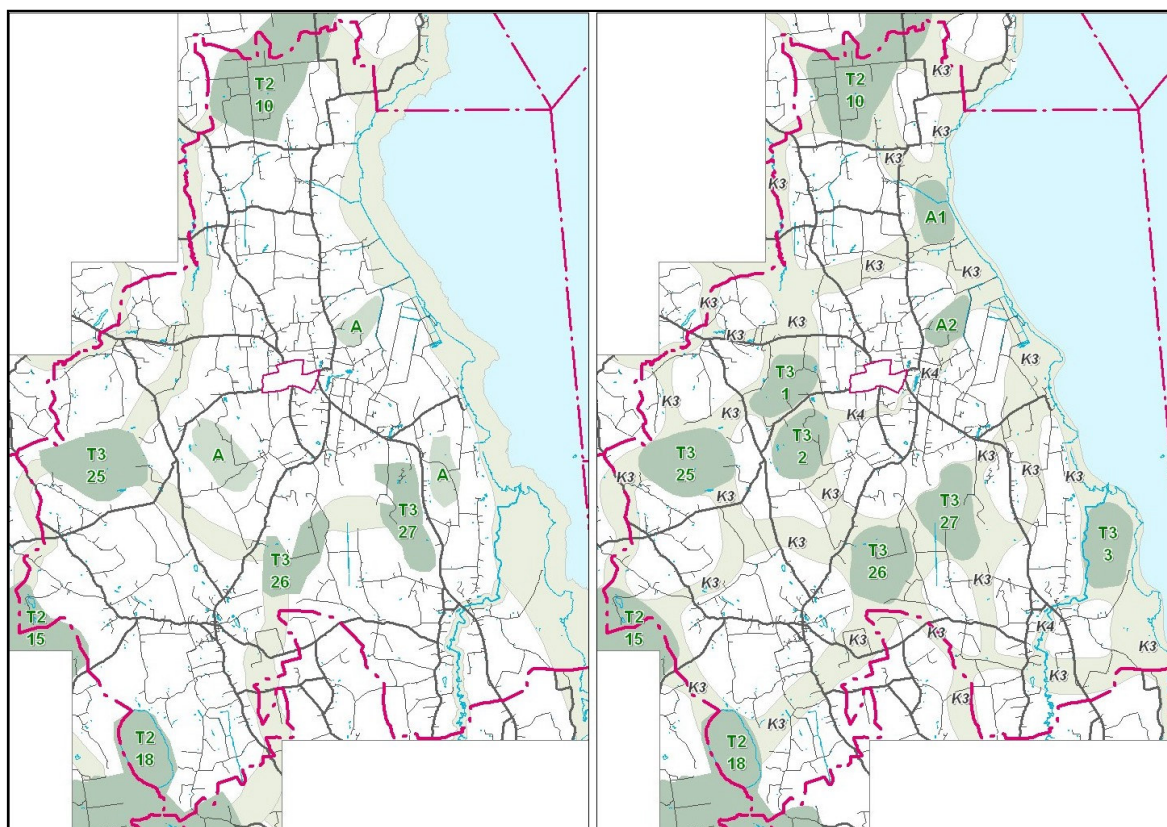
Väärtuslike maastike ja miljööväärtusega hoonestusala kasutustingimusi võib täpsustada valla ehitusmääruses.

2.10.4 Roheline võrgustik

Viljandi maakonna teemaplaneeringuga (*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*, 2004), on Tarvastu valla territooriumile jäävad roheline võrgustiku alad, mis koosnevad tugialadest (T) (ehk tuumaladest), astmelaudadest (A) ja rohekoridoridest (K) (vt joonis 1).

Teemaplaneeringu eesmärk on suunata valdade üldplaneeringuid, et tagada alade ja koridoride sidusus, üldmusteri säilitamine ja kujundamine. Rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks seab teemaplaneering roheline võrgustiku tugialadele ja koridoridele üldised kasutustingimused.

Käesoleva üldplaneeringuga on rohelist võrgustikku kohandatud vastavalt üldplaneeringu mõõtkavale, võrgustiku alade ja koridoride piire on täpsustatud (vt joonis 2), et parandada võrgustiku kui terviku sidusust. Võrgustiku täpsustamisel on arvesse võetud valla jaoks olulised looduskososlused ning väärtuslikud maastikumiljöoga alad, et moodustuks terviklik nii maakondlikke kui ka valla seisukohalt tähtsaid alasid hõlmav võrgustik.

Joonis 2. Roheline võrgustik Tarvastu valla territooriumil. Vasakul maakonna teemaplaneeringus, paremal üldplaneeringuga täpsustatud.

Roheline võrgustik Tarvastu valla territooriumil koosneb tugialadest, astmelaudadest ja neid ühendavatest koridoridest (vt tabel 6, 7).

Tabel 6. Rohelise võrgustiku tugialad ja astmelauad Tarvastu valla territooriumil.

Ala nr ÜP kaardil	Ala tähis	Ala tähtsus	Selgitus
10	T2	maakondlik	Loime Riuma Mõnnaste. Tarvastu ja Viiratsi valla maadel. Suures osas riigimets. Alale jääb osaliselt Vanavälja turbamaardla. Ala läbib Loime kraav.
15	T2	maakondlik	Hirmuküla Mäeküla. Suuremas osas Karksi valla maadel. Ulatuslikum metsamassiiv. Siin asub Muti maastikukaitse- ja Natura loodusala.
18	T2	maakondlik	Rubina Veisjärve. Suuremas osas Karksi ja Helme valla aladel, osaliselt ulatub Põdrala valda. Tarvastu vallas hõlmab Rubina looduskaitse- ja Natura ala Veisjärve osa.
25	T3	kohalik	Raasilla Pahuvere. Osaliselt riigimets. Alale jääb osaliselt Pahuvere turbamaardla. Ala läbib Ärna jõgi.
26	T3	kohalik	Roosilla. Kompaktne metsane ala, mis hõlmab osaliselt riigimetsa. Siin on kaitstava liigi elupaik. Alalt saab alguse Raudoja ja voolab läbi Vooru oja.
27	T3	kohalik	Unametsa-Suislepa. Kompaktne metsane ala, mis hõlmab osaliselt riigimetsa. Ala läbivad Koguli ja Kingli peakraav.
1	T3	kohalik	Koidu-Vilimeeste. Metsasem ala põldude vahel, sisaldab riigimetsa tükki. Rohevõrgustiku sidususe huvides määratletud käesoleva üldplaneeringuga tugialana.
2	T3	kohalik	Tinnikuru. Metsasem ala Kaanjärve peakraavi ja Kuresoo peakraavi vahel. Rohevõrgustiku sidususe huvides määratletud käesoleva üldplaneeringuga tugialana.
3	T3	kohalik	Järveküla. Järveküla looduskaitseala ja osa Võrtsjärve hoiualast. Looduskaitsealune maa, mis on pindalalt võrdväärne teiste kohaliku tähtsusega tugialadega, seetõttu käesolevas üldplaneeringus määratletud iseseisva tugialana.

1	A	kohalik	Väluste-Kalbuse. Metsasem ala Võrtsjärve rannal. Sisaldab riigimetsa tükki, siin on kaitstava liigi elupaik. Ala läbib Väluste oja ja Riuma peakraav. Käesoleva üldplaneeringuga määratletud astmelauana, et parandada järveäärsete koridoride sidusust.
2	A	kohalik	Sooviku. Metsasem ala Põdraoja ja Trvastu jõe vahelisel alal. Sisaldab riigimetsa tükki. Siin on kaitsealuse liigi elupaik (end. Kalbuse liigikaitseala).

Tabel 7. Rohelise võrgustiku koridorid (K) Tarvastu valla territooriumil.

Tähis	Tähtsus
K3	Kohalik
K4	Kohalik väike. Pigem kompensatsioonialana käsitletav kui ökoloogiliselt toimiva rohe- võrgustiku elemendina.

Käesoleva üldplaneeringuga jäävad kehtima teemaplaneeringuga rohelisele võrgustikule sätestatud nõuded ja üldised kasutamistingimused.

Lisaks on vastavalt teemaplaneeringus viidatud vajadusele käesoleva üldplaneeringuga seatud täiendavaid tingimusi rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks:

- Säilitada tuleb alade terviklikkus ja vältida terviklike loodusalade killustumist;
- Ehitusalade valik, sh ka infrastruktuuride rajamiseks, peab väljaspool elamu- ja tootmisalasid edaspidi lähtuma rohelisest võrgustikust;
- Rohelise võrgustiku elementide lõikumisel maanteega (konfliktikohad) tuleb parandada nähtavust ja kavandada abinõud loomade liikumis-
võimaluste säilimiseks;
- Maardlad, mis jäävad rohelise võrgustiku aladele ja kus maavara veel ei kaevandata, toimivad kuni maavara kaevandamiseni rohelise võrgustiku osana. Enne kaevandama asumist tuleb kavandada rohelise võrgustiku asenduskoridor või -ala, et rohelise võrgustiku sidusus säiliks. Kaevandamise lõppedes tuleb kaevandatud ala rekultiveerida ja taastada rohelise võrgustiku osana;
- **Tugialal:** Looduslike alade¹ osatähtsus ei tohi langeda alla 90%. Tuleb tagada alade läbimõõdud/pindala ja kompaktsus. Tuleb vältida asustuse tekkimist ja uusehitisi (sh uued tehnokoridorid). Lubatud on

¹ Looduslike alasid käesolevas planeeringus ei mõisteta kitsendavalt (reservaat, sihtkaitsevöönd, piiranguvöönd). Looduslikud alad on alad, mille kasutus võrreldes olemasolevaga ei intensiivistu, kuhu ei ehitata, mida ei raadata, kus ei kasutata kemikaale.

ehitada kaitseala või puhkeala teenindavaid rajatise (nt viidad, laudteed, pingid, prügikastid, vaatlustornid jne) ja kuni 20m² suuruseid looduskeskkonda sobituvaid hooneid. Keelatud on asfalteeritud teede rajamine ja olemasolevate pinnasteede asfalteerimine. Tugialal paikneva maaüksuse (sh katastriüksuse) sihtotstarbe muutmine võib toimuda ainult maatulundusmaaks või kaitsealuseks maaks kui kehtestatud detailplaneeringuga pole määratud teisiti;

- **Rohekoridori alal:** tuleb tagada rohekoridori selline laius, mis tagab selle püsimise ja toimimise tähtsusest lähtuvalt. Uusehitisi lubada erandlikult, vastavalt igakordsele koridori toimivust mõjuvate tegurite hindamisele. Rohevõrgustiku koridoride alal tuleb tagada sidusalt kulgevate looduslike koosluste olemasolu minimaalselt 70% ulatuses, milleks tuleb vajadusel rakendada kompenseerivaid meetmeid (metsastamine, põõsaside rajamine, puude istutamine võrade liitumisega, jms). Rohekoridoris paikneva maaüksuse (sh katastriüksuse) sihtotstarbe muutmine võib toimuda ainult maatulundusmaaks, kaitsealuseks maaks ja üldmaaks kui kehtestatud detailplaneeringuga pole määratud teisiti. Koridoride lõikumisel riigimaanteega (konfliktikohad) parandada nähtavust ja kavandada abinõud loomade liikumisvõimaluste säilimiseks;
- Nii eraomandis olevate kui ka avalike rohealade koostoimimine on rohestruktuuri kui terviku jaoks vältimatult oluline;
- Tihedalt asustatud aladel (Mustla alevikus, külade keskustes) tuleb läbi edaspidiste planeeringute koostamise kindlustada ühendus erinevate rohealade vahel ja juurdepääs avalikele haljasaladele. Soovitav on valla ehitusmääruses täpsustada nõudeid rohealadega seotud väärtuste hoidmise tagamiseks hoonestusaladel ja uushoonestuse rajamise aladel.

Võrgustik on rohelistes toonides pinnana kantud üldplaneeringu kaardile.

2.10.5 Ettepanekud kaitstavate alade ja objektide kohta

Tarvastu vallas on ajaloomälestisi 9, arheoloogiamälestisi 32 ja arhitektuurimälestisi 29. Kultuurimälestiste nimekiri on toodud lisas 1.

Käesoleva planeeringuga sätestatakse, et kõik üksikud või gruppidega kasvavad puud (mida ei saa käsitleda metsana), mille **rinnas diameeter on üle 41 cm**, on olulise tähtsusega põlispuud ja kõik toimingud nendega tuleb kooskõlastada Tarvastu Vallavalitsusega.

Kaitse alla võtmiseks tuleb teha eelnevad uuringud kaitseala suuruse kohta, et leppida kokku piirangute ulatus kaitsereežiimi kehtestamiseks. Kuni nende toimingute valmimiseni tuleb keskkonda muutva tegevuse jaoks lähemal, kui **200 m** eelnevalt taotleda kooskõlastust Tarvastu Vallavalitsuselt.

2.11 Tehniline infrastruktuur

Vesivarustus ja kanalisatsioon. Valla ülesandeks on vallaelanike varustamine puhta veega. Toimivad puhastusseadmed on eelduseks elamuehituse ja ettevõtluse arendamisele, seepärast peab heitvete kanaliseerimise põhieesmärgiks olema võimalikult süsteemsete kanalisatsioonivõrkude rajamine.

Vastavalt valla arengukavale (Tarvastu valla arengukava..., 2004) on üheks prioriteediks veevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine. Kõikides keskasulates on vee- ja kanalisatsioonitrassid ning puhastid amortiseerunud, biotiigid vajavad puhastamist.

Vastavalt vajadusele tagada valla elanikele kaasaegne infrastruktuur ning puhas elukeskkond, on arengukavaga seatud järgmised eesmärgid:

- Mustla, Kärstna, Soe ja Suislepa asulate joogi- ja reoveesüsteemide rekonstrueerimisprojektide koostamine;
- keskasulate joogi- ja reoveesüsteemide rekonstrueerimine.

Koostatud on Tarvastu valla veevarustuse ja kanalisatsiooni eeskiri. Tarvastu vallal tuleb koostada ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava.

Võrtsjärve piirkonna arengukavas (2000) peetakse oluliseks koostatava ühisveevärgi arengukavaga määrata:

- võrkude, kaevude ja puhastite omanikud, nende kohustused ja õigused;
- võrkude rekonstrueerimise vajadus;
- uute võrkude rajamise vajadus;
- võrkude rekonstrueerimise ja ehitamise prioriteedid;
- võrkudega liitumise ja arvestamise kord jms.

Käesoleva üldplaneeringuga sätestatakse, et veevarustuse ja kanalisatsiooni arendamine peab toimuma Tarvastu Vallavolikogu poolt vastu võetud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava kohaselt ning arengukavade kohased tegevused ei ole üldplaneeringu muutmine.

Käesoleva üldplaneeringuga määratakse reoveekogumisalaks Mustla alevik oma piirides. Reovee kogumisalade laienemine perspektiivis toimub üldplaneeringu kaardil näidatud kompaktselt asustatud alade piirides.

Energeetika. Amortiseerunud on Mustla soojatrassid. Märkimisväärsed soojakaod on Tarvastu Gümnaasiumi soojaga varustaval trassil. Mitmed korterelamud on otsustanud lokaalse katlamaja kasuks ning tsentraalkatlamajale on jäänud vähe tarbijaid. Arengukavaga (2004) on kavandatud soojatrasside rekonstrueerimine.

Tarvastu vallal on vaja koostada energiamajanduse arengukava, mis vaatleb komplekselt kõiki valla energia- ja kütusevarustuse süsteeme. Koostatud arengukava eesmärgiks on abistada vallavolikogu ja -valitsust ratsionaalsete pikaajaliste energiapoliitiliste otsuste vastuvõtmisel.

Käesoleva üldplaneeringuga sätestatakse, et energiamajanduse arendamine peab toimuma arengukava kohaselt ning arengukavade kohased tegevused ei ole üldplaneeringu muutmine.

Käesoleva üldplaneeringuga määratakse kaugkütteleaks Mustla alevik oma piirides. Kaugkütteleade laienemine perspektiivis toimub üldplaneeringu kaardil näidatud kompaktselt asustatud alade piirides.

2.12 Teed, avalikult kasutatavad teed ja rajad

Maanteed ja tänavate pikkus Tarvastu vallas on 409,1 km, millest kohalikke teid on 224,9 km (kohalikke maanteid 210,4 km ja kohalikke tänavaid 14,4 km) ning erateid 184,2 km (Statistikaamet, 31. detsember 2005).

Olulisemaks teeks on Viljandi-Rõngu tugimaantee (52). Kõrvalmaanteed valla territooriumil on Valma-Väluste (24145), Tănassilma-Treieri (24217), Viljandi-Väluste-Mustla (24155), Kivilõppe tee (24179), Suislepa-Leebiku (24196), Suislepa tee (24197), Kärstna-Vooru (24198), Mustla-Kärstna (24176), Põrga-Leebiku-Pikasilla (23189), Loodi-Helme (24162), Ämmuste tee (24222), Kärstna-Raassilla (24173), Mustla-Pahuvere (24174), Ähimäe-Pahuvere (24184), Karksi-Nuia-Anikatsi (24193), Mustla-Mõnnaste (24163), Holstre-Mõnnaste (24164), Väluste-Mõnnaste (24220).

Tarvastu valla teedevõrk on piisavalt tihe. Puuduseks on teede halb tehniline seisukord ja kruuskattega teede suur osakaal. Teede olukord on aga viimastel aastatel paranenud: igal aastal remonditakse mõned teelõigud ning kõvakattega teede osa suureneb. Esmatähtsaks peetakse nende teede korrastamist, mis on olulised valla turismi- ja puhkemajanduse arendamisel, samuti teed, millel on regionaalne tähtsus ning mis võimaldavad vähendada liikluskoormust.

Puhkemajanduse arendamiseks on vajalik, et supelrandade, supluskohtade, sadamate ja randumiskohtade ning vaatamisväärsuste juurde viivad heakorrastatud teed ning planeeritud parklad on piisava mahutavusega. Teedel liiklemise teeb mugavamaks ka funktsioneeriv viidasüsteem, mis seob piirkonna puhkealad ühtseks võrguks.

Vastavalt valla arengukavale (2004) on nii kohalike elanike kui ka läbisõitvate puhkajate liiklemistingimuste parandamiseks oluline Mustla aleviku peatänav (Posti tn) rekonstrueerimine (sh kõnniteede rajamine) ja kergliiklustee ehitamine Soe küla keskuseni.

Arengukavaga (2004) seatud eesmärgiks on valla elanikele kaasaegse infrastruktuuri tagamine. Sellest johtuvalt peab:

- teedevõrku pidevalt hooldama;
- suurendama tolmuva kattega teede osakaalu;
- remontima olemasolevaid kõnniteid ning rajama asulates uusi.

Tulenevalt eelpooltoodud põhimõtetest ja vastavalt Võrtsjärve piirkonna üldplaneeringule (Entec AS. 2002) on tolmuvaba kattega teedeks kavandatud:

- Valma-Väluste maantee (24145);
- Viljandi-Väluste-Mustla maante (24155) Valma-Väluste maantee ristist kuni Mustla alevikuni;
- Mustla-Kärstna maantee (24176);
- Kivilõppe-Suislepa tee.

Kavandatud on rajada järgmised uued tänavad ja teed:

- Mustla alevikus Mäe tänava pikendus Lembitu tänavani;
- Koidu küla kompaktselt asustatud alal Õnne ja Põllu tänava pikendused ning tänav piki valla piiri;
- Porsa küla kompaktselt asustatud alal kavandatud elamualale;
- Jakobimõisa küla kompaktselt asustatud alal kavandatud elamualale;
- Tinnikuru küla kompaktselt asustatud alal kalmistu tagant läbi kavandatud elamuala.

Kergliiklusteede rajamise tarbeks reserveeritakse alad järgmiste teede ja tänavate juurde:

- Viljandi-Rõngu tugimaantee (52) Mustla aleviku ja Soe küla keskuse vahelisel lõigul;
- Suislepa küla keskuses: kauplust – rahvamaja – töökoda ühendav kolmnurk;
- Kärstna küla keskuse ja Kärstna hooldekodu vahelisel teelõigul.

Üldplaneeringuga on kavandatud kolm matkarada:

- Jakobimõisa külas piki Tarvastu jõe kaldaid (ümber Kullamäe maastikukaitseala);
- Piki Õhne jõe kallast Suislepa küla keskusest kuni Vooru umbjärveni;
- Soe küla keskuses ümber paisjärve.

Tarvastu vallamaanteede kasutamise ja kaitse eeskiri (kinnitatud Tarvastu Vallavolikogu 17. märtsi 1999. a määrusega nr 3) sätestab Tarvastu valla maanteede kasutamise ja kaitse korraldamise põhinõuded.

Käesoleva üldplaneeringuga sätestatakse, et teede kasutamise kord ja korrashoid peab toimuma Tarvastu Vallavolikogu poolt vastu võetud arengukavade kohaselt.

Käesoleva üldplaneeringuga kehtestatakse kohalike maanteede 20 m laiune kaitsevöönd.

Tarvastu valla avalikult kasutatavad teed on kantud üldplaneeringu kaardile. Avalikult kasutatavate teede nimekiri on toodud lisas 2.

2.13 Maa–alade taotlemine munitsipaalomandisse

Käesoleva üldplaneeringuga on kavandanud maade munitsipaliseerimine lähtuvalt valla arengu vajadustest ja seadusega pandud kohustusest tagada juurdepääsud kallasrajale. Munitsipaalomandisse kavandatakse võtta munitsipaalomandusse jäävate hoonete ja rajatiste alune maa, endised külakogukonnamaad, sotsiaal-kultuurilise otstarbega ja puhkeotstarbeline maa, valla arenguks vajalik maa, munitsipaalasutuste maa ja valla teede korrashoiu ja remontimise tarbeks vajalike karjääride maa.

Tabel 8. Munitsipaalomandisse taotletavate alade nimistu

Tähis	Maaüksus	Üldplaneeringuga reserveeritud maakasutus
M1	Rahvamaja ait	Üldkasutatav ala (A)
M2	Vase kuivati	Üldkasutatav ala (A)
M3	Krunt 45 Suislepa pumbamaja	Tootmisala (T2)
M4	Suislepa biotiigid	Tootmisala (T2)
M5	Krunt 12 Suislepa küla	Elamuala (E)
M6	Krunt 17 Suislepa küla	Elamuala (E)
M7	Krunt 33 Suislepa küla	Elamuala/puhkeala (E/P2)
M8	Krunt 27A Suislepa küla	Üldkasutatav ala (A)
M9	Suislepa paadisild	Sadamate ja paadisildade ala (T5)
M10	Suislepa kalmistu	Üldkasutatav ala (A)
M11	Soe asula pumbamaja	Tootmisala (T2)
M12	Soe asula biotiigid	Tootmisala (T2)
M13	Vambola lasteaia parkla	Üldkasutatav ala (A)
M14	Soe asula puhkeala	Üldkasutatav ala (A/P2)
M15	Soe asula park	Puhkeala (P1)
M16	Kivilõppe paadisadam	Sadamate ja paadisildade ala (T5)
M17	Kärstna asula puurkaev	Tootmisala (T2)
M18	Kärstna asula biotiigid	Tootmisala (T2)
M19	Mustla rahvamaja park	Üldkasutatav ala (A)
M20	Tarvastu valla- ja kultuurikeskus	Üldkasutatav ala (A)
M21	Viljandi-Rõngu ja Kirikumäe-Raaga tee ning Välja tn. vaheline ala	Elamuala (E)
M22	Jaani park	Üldkasutatav ala (A)
M23	Tuletõrje aed	Üldkasutatav ala (A)
M24	Lembitu tn vabad krundid (4tk)	Elamuala (E)
M25	Lille tn vabad krundid (3tk)	Elamuala (E)
M26	Kuressaare tn vabad krundid (3tk)	Elamuala (E)
M27	Kraavi tn vabad krundid	Elamuala (E)
M28	Tiigi ja Tähe tn vahel krunt nr.334A	Üldkasutatav ala (A)
M29	Lastepark Aia ja Vahe tn nurgal	Üldkasutatav ala (A)
M30	Unametsa krossirada	Puhkeala (P3)

3 MAA-ALADE EHITUSTINGIMUSED

Maa-alade üldised ehitustingimused Tarvastu vallas kehtestatakse käesoleva üldplaneeringu ja Tarvastu valla ehitusmäärusega. Ehitusmäärusega ei saa vähendada ega kehtetuks tunnistada üldplaneeringuga kehtestatud ehituspiiranguid. Loodusvarade säästliku kasutamise, terve elukeskkonna tagamise, keskkonnaprobleemide ennetamise, väärtuslike põllumaade, loodus- ja kultuurmaastike ning rohelise võrgustiku säilitamiseks võib ehitusmäärusega kehtestada täiendavaid ehituspiiranguid.

3.1 Hajaasustusega alad

Käesoleva planeeringuga nähakse ette lubatud maakasutuse sihtotstarbe liigid (katastriüksuse sihtotstarvete liigid või alaliigid) iga põhiotstarbe juurde (tabel 9, lk 32) ja sätestatakse, et vastava põhisihotstarbega alal ei või kõrvalkasutus ületada 40% kogu kaardil piiritletud ühe kasutusala mahust. Alade täpsed piirid määratakse vajadusel detailplaneeringuga.

Elamuehituses tuleb eelistada ühepereelamute ehitamist. Suurelamuid on otstarbekas kasutada seni kuni nende olukord on aja nõudeid rahuldav ning uute elamute rajamine on vanade säilimisest kallim. Vald pooldab vanade talukohtade taaskasutamist.

Uute elamute rajamisel tuleb arvestada juba varem rajatud hoonete maastikulist paigutust ja struktuuri. Hoonete ehitamisel tuleb arvestada paikkonnas oleva miljööga, hoonete stiil ja kujundus peavad ühtima juba olemasolevaga. Samuti peab ehitamisel arvestama loodusliku ümbrusega, lisaks lähiümbrusele ka kogu vaateväljaga.

Elamukruntide rajamisel täielikult või osaliselt haljastatud alale tuleb säilitada väärtuslik haljastus, lubatud on täiendavalt puude ja põõsaste juurdeistutamine. Vastavalt omanike soovile võib kruntidele teha haljastusprojekte.

Ehitiste juurde rajatavad kommunikatsioonid (elektriliinid, teed) peavad olema võimalikult lühikesed, et nad ei muudaks maastiku väärtust. Trasside rajamisel väärtuslikele maastikualadele tuleb elektri õhuliinide asemel eelistada maa-alla paigutatud kaablit (vt ka ptk 2.10.3).

Arvestades valla elanike rahuolematust kujunenud olukorraga, hea haldustava mis nõuab, et kui mõju olemuse või selle ulatuse kohta puuduvad lõplikud tõendid, võib kasutusele võtta ennetavad kaitsemeetmed, ilma et peaks ootama, kuni sellise mõju reaalsus ja tõsidus on kindlaks tehtud ning ettevaatusabinõude rakendamine ei tohi olla piiratud tehniliste võimaluste poolt seab Tarvastu vald, kuni asjaolude tõepärase selgumiseni, käesoleva üldplaneeringuga piirangu, **mis keelab uute sigalate rajamise 3 kilomeetri raadiuses kompaktselt asustatud alade ümber**. Nimetatud piirangu kaardid on toodud Lisas 4 joonised 1-3

Tabel 9. Lubatud maakasutuse sihtotstarbed põhisihtotstarvete juurde

Katastri-üksuste sihtotstarvete liigid	Alade põhisihtotstarvete liigid												
	Elamuala	Puhkeala hoonete ehitamise õigused	Puhkeala hoonete ehitamise õigusega	Puhkeala - krossirada	Tootmisala					Üldkasutatav ala	Kaitstav ala	Riigikaitseala	Maatulundusala
	E3	P1	P2	P3	T1	T2	T3	T4	T5	A	H	R	M
Väike-elamumaa	+		+										+
Sotsiaalmaa										+			
Üldmaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Ärimaa	+		+	+	+		+	+	+	+			+
Tootmismaa					+	+	+	+					
Põllu-majanduslike tootmishoonete maa					+								
Mäetööstusmaa							+						
Jäätmeoidla maa					+	+							
Sadamate maa									+				
Transpordimaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Riigikaitsemaa												+	
Kaitsealune maa		+									+		+
Maatulundusmaa	+	+	+		+	+		+		+		+	+

Tarvastu Vallavolikogu võib ehitusmääruses sätestada üldplaneeringus toodud põhisihtotstarbe juurde lubatud ehitiste loendi võttes aluseks majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud Ehitise kasutamise otstarvete loetelu².

Ehitiste lammutamiseks peab olema kehtivatele nõuetele vastav Tarvastu Vallavalitsusega kooskõlastatud lammutusprojekt ja ehitisluba ehitise lammutamiseks. Ehitusjäätmekasutatakse või antakse üle vastavale

² Majandus- ja kommunikatsiooniministri 26. novembri 2002. a määrus nr 10 Ehitise kasutamise otstarvete loetelu

jäätmeluba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Kasvupinnas tuleb koorida eraldi ja kasutada võimalusel samal kohal haljastamiseks. Ülejääva kasvupinnase kasutamine tuleb kooskõlastada Tarvastu Vallavalitsusega.

Olemasolevate puithoonete või looduslikust kivist ehitatud hoonete taastamisel ei ole soovitatav kasutada tehismaterjale nagu plastikaknad, plastikuksed ning plastikvooder. Hoonetel, mis on ehitatud enne 1945. aastat (v.a talude abihooned, näiteks saunad, tallid, laudad jms) ei ole soovitatav muuta aknaraamide laiust ja impostide jaotust.

Soovitatav on mitte ehitada väärtuslikule põllumaale ning liigirikaste biotoopidega aladele, samuti kasutusväärtusega maa- ainese ja maa-varadega aladele.

Järvede ja jõgede kaldaid loetakse suure rekreatiivse väärtuse tõttu hinnaliseks ressursiks ning elamute ehitamist neile tuleks võimalusel vältida. Juhul, kui soovitakse kallastele/rannale elamuid rajada, tuleb tähelepanu pöörata veerežiimi võimalikele muutustele ning pinnase kandevõimele. Ehitamisel tuleb arvesse võtta konkreetse paiga ehitus-geoloogilisi tingimusi ning vajadusel teostada ehitusgeoloogiline uuring.

Üheski piirkonnas ei kehti piirangud elamutevahelisele kaugusele ja elamumaa sihtotstarbega katastriüksuse pindalale juhtudel, kui:

- elamut soovitakse ehitada kohta, kus on varem elamu asunud (arvesse ei tule enne 1940. aastat hävinud ja lagunenud hooned);
- kui projekteerimistingimused elamule on määratud või detailplaneeringu lähteülesanne kinnitatud enne käesoleva üldplaneeringu jõustumist.

Võttes arvesse väärtuslike maastike omapära, roheline võrgustiku kavandamist ja loodus- ning miljööväärtuste esinemist sätestatakse ehitustingimused:

- katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel väljaspool elamuala on selle minimaalseks lubatud pindalaks **0,5 ha**, millele antakse ehitusõigus;
- katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel üldplaneeringuga reserveeritud **elamumaal E3** on selle minimaalseks lubatud pindalaks **0,5 ha**, millele antakse ehitusõigus;
- maaüksuste jagamisel on maaüksuse minimaalne laius **50 m** ja uue hoone (uute hoonete) ehitamisel ei tohi kahe eluhoone vaheline kaugus olla väiksem kui **30 m**, kui naabrid ei lepi omavahel kokku teisiti;
- uute hoonete ehitamine ei ole lubatud lähemale kui **4 m** kinnistu piirist;
- maaüksuse pinna tõstmiseks naaberkrundile lähemal kui **5 m** ja üle **0,5 m** võrreldes naabermaaüksusega tuleb koostada vertikaalplaneerimise projekt, mis tuleb piirinaabritega kooskõlastada enne vallalt kirjaliku nõusoleku küsimist;
- maatulundusmaale, välja arvatud metsamaale ja roheline võrgustiku aladele, võib detailplaneeringuta ja sihtotstarvet muutmata ehitada **ühe elamu** ja selle juurde **kuni viis abihoonet**.

Nõuded piiretele: Elamute piirdeaedade rajamisel tuleb lähtuda väljakujunenud traditsioonist. Suure maaüksuse korral võib aluspinnaga kohtkindlalt ühendatud piirdeaedu rajada ainult vahetult hoonestatava ala ümber.

Elamualade piirded, mis jäävad avalike teede äärde peavad olema hooldatud ja korras. Minimaalne piirde kaugus teekatte servast on **2 m**. Avaliku tee äärde rajatud läbipaistmatud kivi- või puitpiirded võivad olla **kuni 1,6 m** kõrgused. Avaliku tee äärde rajatud võrkaiaid või läbipaistvad puitaiad võivad olla **kuni 2 m** kõrgused.

Tootmisobjektide piiretele eraldi nõudeid ei seata. Oluline on et avalike teede, matkaradade ja puhkealade lähedusse jäävad piirded oleksid korras ja ei rikuks üldist miljööd ega vaateid.

3.2 Kompaktse asustusega alad

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek muuta kehtivat Viljandi maakonnaplaneeringut: muuta tiheasustusega piirkonnad Tarvastu vallas kompaktse asustusega aladeks, kus on detailplaneeringu kohustus.

Kompaktse asustusega alaks Tarvastu vallas on Mustla alevik ja alevikuga piirnevad alad (Koidu, Porsa, Jakobimõisa ja Tinnikuru külas) ning Soe-, Suislepa- ja Kärstna küla keskused üldplaneeringu kaardil näidatud piirides.

Käesoleva planeeringuga nähakse ette lubatud maakasutuse sihtotstarbe liigid (katastriüksuse sihtotstarvete liigid või alaliigid) iga põhiotstarbe juurde Mustla alevikus (tabel 10) ning külade kompaktse asustusega aladel (tabel 11) ja sätestatakse, et vastava põhisihotstarbega alal ei või kõrvalkasutus ületada 40% kogu kaardil piiritletud ühe kasutusala mahust.

3.2.1 Mustla alevik

Mustla alevik on ajalooline kihelkonnakeskus. Väike, peamiselt puithoonestusega linn tekkis teede ristumiskohta 19. sajandi lõpus, mil mõis ja kirikumõis hakkasid kõrtsi ümbrusesse krunte müüma. Aleviks sai Mustla 1926-ndal aastal. Linnaõigused 1938. a, tänasel päeval taas aleviku õigustes.

Mustla aleviku hoonestatud alad ja osaliselt alevikuga piirnevad alad moodustavad kohaliku tähtsusega väärtusliku maastiku. Siin on väärtusteks väga hästi säilinud tänavatevõrk, kvartalijaotus ja suhteliselt hästi säilinud peatänavate äärne hoonestus. Huvitavamad hooned on koolimaja, raamatukogu, torniga maja. Mustla aleviku hoonestus vajab täiendavat inventeerimist. (*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnamuutused*, 2004).

Käesoleva üldplaneeringuga on Mustla alevikus määratud miljööväärtusega hoonestusalaks Posti tänav vahemikus Õne tänava

ja Posti tänava ristist kuni Vabriku tänava ja Posti tänava ristini (vt joonis lisa 5).

Käesoleva üldplaneeringuga on seatud miljööväärtusega hoonestusalale järgmised nõuded:

- Olemasolevate ehitiste renoveerimine/rekonstrueerimine (hoonete välimuse korrastamine) on lubatud vastavalt nende algsele stiilile. Säilitada tuleb algsed viimistlusmaterjalid ning kujundusdetailid.
- Hoonete juurdeehitised tuleb rajada hoone mahulist lahendust ja arhitektuurset algideed rikkumata.
- Uute hoonete rajamisel on lubatud teha sama suuri (mahuga) maju kui on ümbruskonnas. Lubatud on kasutada olemasoleva arhitektuuriga sobituvaid ehitusmaterjale.
- Uued hooned ja juurdeehitised peavad asetsema oma põhimahuga ehitusjoonel. Hoonete mahu kavandamine tänava kohale on lubamatu.
- Uute hoonete ja juurdeehitiste kavandamisel tuleb arvestada piki tänavat ja tänavalt kahele poole avanevate vaadetega samuti ka kõrvaltänavatelt avanevate vaadetega Posti tänavale.
- Uute piirete rajamiseks või vanade väljavahetamiseks peab olema Vallavalitsuse nõusolek.

Mustla alevikus saab ehitiste rajamine toimuda ainult detailplaneeringu alusel. Lubatud maakasutuse sihtotstarbed vastavalt põhisihtotstarbele (ehk kasutusosalale) on toodud tabelis 10 (lk 36).

Ehitustingimusi miljööväärtusega alal võib täpsustada valla ehitusmääruses.

Uute hoonestusalade kavandamisel ja ehitiste rajamisel Mustla alevikus tuleb arvestada juba olemas oleva tänavatevõrgu ja ehitustraditsioonidega. Hooned peavad asuma tänava suhtes väljakujunenud joonel, säilima peab kvartalite ja tänavaruumi ühtlane rütm. Lähtuda tuleb alevikus välja kujunenud traditsioonilistest ehitustingimustest: ehitusmahtudest, katusekalletest ja -tüüpidest, korruselisusest, ehitusmaterjalidest jne.

Käesoleva üldplaneeringuga määratakse Mustla alevikus katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel minimaalseks lubatud pindalaks, millele antakse ehitusõigus **2000 m²**.

Alevikus on eelistatud väike-hooned ja madal hoonestus. Ühepere elamute korruste arv võib olla **maksimaalselt kaks**. Korterelamud võivad olla kuni **3** korruselised. Enam kui **3** kordsete hoonete rajamine peab olema põhjendatud arhitektuurset ja planeeringulisest aspektist ja saab toimuda vaid erandjuhul.

Uute elamukruntide puhul ei ole lubatud elamute ehitamine lähemale kui **4 m** kinnistu piirist.

Juurdeehitised tuleb rajada hoone arhitektuurset algideed rikkumata. Projektis tuleb kajastada, kas projekteeritav hoone võib varjata naaberhoonetes või kaugemal olevatest hoonetest avanevaid vaateid.

Tabel 10. Lubatud maakasutuse sihtotstarbed põhisihtotstarvete juurde Mustla alevikus

Katastriüksuste sihtotstarvete liigid	Alade põhisihtotstarvete liigid							
	Elamuala		Puhkeala hoonete ehitamise õiguseta	Puhkeala hoonete ehitamise õigusega	Tootmisala	Segahoonestusala	Üldkasutatav ala	Maatulusala
	E1	E2	P1	P2	T4	S	A	M
Väike-elamumaa	+	+				+		
Korruselamumaa		+						
Sotsiaalmaa						+	+	
Üldmaa	+	+	+	+	+	+	+	+
Ärimaa		+		+	+	+	+	
Tootmismaa					+	+		
Jäätmeoidla maa					+			
Transpordimaa	+	+	+	+	+	+	+	+
Kaitsealune maa			+			+		+
Metsamaa								+

Tarvastu Vallavolikogu võib ehitusmääruses sätestada üldplaneeringus toodud põhisihtotstarbe juurde lubatud ehitiste loendi võttes aluseks majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud Ehitise kasutamise otstarvete loetelu³.

Käesoleva üldplaneeringuga on Mustla alevikus reserveeritud alasid järgmiselt:

- Elamualad väikeelamute ehitamiseks **E1** ja korruselamute tarbeks **E2** Harju, Tähe ja Tiigi tänavate piirkonnas;
- Keskuses olevad alad, kus hoonete kasutusotstarbed põimuvad (N: teenindus, kaubandus, äri, elamine, kultuur- ja haridus, meditsiin jt) on reserveeritud segahoonestusala S;
- Üldkasutatavate hoonete ja avalike alade tarbeks **A** (Tarvastu Gümnaasiumi- ja seda teenindav maa-ala, Mustla laululava ja pargi maa-ala);

³ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 26. novembri 2002. a määrus nr 10 Ehitise kasutamise otstarvete loetelu

- Puhkealade tarbeks ilma hoonete ehitamise õiguse ja rohealade säilitamiseks **P1**;
- Puhkealade tarbeks hoonete ehitamise õigusega (sh mängu- väljakud) **P2**;
- Elamualadega sobituva “pehme” tootmise arendamiseks **T4**.

Edasine detailplaneeringute koostamine (kui ei koostata asula keskuse kohta üldplaneeringut) peab lähtuma valla arengukavast ja käesoleva üldplaneeringuga kavandatust, mis on toodud kaardil *Tarvastu valla üldplaneering. Keskused* (M 1: 5 000).

Nõuded piiretele. Kinnistu (krundi) tänava, tee, kalmistu, avaliku väljaku või avaliku haljasala poolsesse äärde ei või rajada läbipaistmatuid piirdeid ja piirded ei või olla kõrgemad kui **1,5 m**. Piirete kaugus tänavamaast peab järgima väljakujunenud joont.

Kui kinnistu (krundi) tänava- avaliku väljaku, kalmistu või haljasala äärse piirde värv või inetu välimus halvendab tänava, avaliku väljaku või haljasala ilmet, on Tarvastu Vallavalitsusel õigus nõuda piirde korrastamist vallavalitsuse poolt määratud tähtjaks.

3.2.2 Külade keskused

Tarvastu vallas on kolm olulisemat küla keskust, Mustla alevikust kagu poole Viljandi-Rõngu tugimaantee äärde jäävad Soe küla keskus ja Suislepa küla keskus. Alevikust edelasse jääb Kärstna küla keskus. Keskuste kujunemine on seotud eelkõige kolhooside perioodiga. Kärstna on ühtlasi endine mõisakeskus. Mõis on olnud ka Suislepas.

Edasine arendustegevus ja detailplaneeringute koostamine keskuste alal (kui ei koostata asula keskuse kohta üldplaneeringut) peab lähtuma valla arengukavast ja käesoleva üldplaneeringuga kavandatust, mis on toodud kaardil *Tarvastu valla üldplaneering. Keskused* (M 1: 5 000).

Soe-, Suislepa- ja Kärstna küla keskuses lubatud maakasutuse sihtotstarbed vastavalt põhisihtotstarbele (ehk kasutusale) on toodud tabelis 11 (lk 38).

Ehitiste rajamisel tuleb arvestada olemas oleva miljööga ja hoonete paiknemise struktuuriga. Lähtuda tuleb välja kujunenud traditsioonilistest ehitustingimustest: ehitusmahtudest, katusekalletest ja -tüüpidest, korruselisusest, ehitusmaterjalidest jne.

Uute elamukruntide puhul ei ole lubatud elamute ehitamine lähemale kui **4 m** kinnistu piirist.

Tabel 11. Lubatud maakasutuse sihtotstarbed põhisihtotstarvete juurde Soe-, Suislepa- ja Kärstna küla keskuses

Katastriüksuste sihtotstarvete liigid	Alade põhisihtotstarvete liigid											
	Elamuala		Puhkeala hoonete ehitamise õigusega	Puhkeala hoonete ehitamise õigusega	Tootmisala				Segahoonealusala	Üldkasutatav ala	Kaitstav ala	Maatulundusala
	E1	E2			T1	T2	T3	T4				
Väike-elamumaa	+	+		+					+			
Korruselamumaa		+										
Sotsiaalmaa									+	+		
Üldmaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ärimaa	+			+	+		+	+	+	+		
Tootmismaa					+	+	+	+	+			
Põllumajanduslike tootmishoonete maa					+							
Mäetööstusmaa							+					
Jäätmeoidla maa					+	+						
Transpordimaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kaitsealune maa			+								+	
Metsamaa	+		+	+	+	+		+		+		+

Tarvastu Vallavolikogu võib ehitusmääruses sätestada üldplaneeringus toodud põhisihtotstarbe juurde lubatud ehitiste loendi võttes aluseks majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud Ehitise kasutamise otstarvete loetelu⁴.

Nõuded piiretele: Elamute piirdeaedade rajamisel tuleb lähtuda väljakujunenud traditsioonist. Suure maaüksuse korral võib aluspinnaga kohtkindlalt ühendatud piirdeaedu rajada ainult vahetult hoonestatava ala ümber.

Elamualade piirded, mis jäävad avalike teede, tänavate, haljasalade või kalmistu äärde peavad olema hooldatud ja korras. Minimaalne piirde kaugus teekatte servast on **2 m**. Kinnistu (krundi) tänava, tee, avaliku väljaku või avaliku haljasala poolsesse äärde ei või rajada läbipaistmatuid piirdeid ja piirded ei või olla kõrgemad kui **1,5 m**. Piirete kaugus tänava- või teemaast peab järgima väljakujunenud joont.

⁴ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 26. novembri 2002. a määrus nr 10 Ehitise kasutamise otstarvete loetelu

Tootmisobjektide piiretele eraldi nõudeid ei seata. Oluline on et avalike teede, matkaradade, puhkealade jt avalike alade lähedusse jäävad piirded oleksid korras ja ei rikuks üldist miljööd ega vaateid.

3.2.3 Kärstna küla keskus

Kärstna asula on arengulooliselt kolhoosikeskus, mis tekkis endise Kärstna mõisasüdame ümber. Hoonestus on oma ajale tüüpiline, leidub kasutamata tootmishooneid.

Kärstna keskus jääb kõrge maakondliku väärtusega Põrga-Kärstna maastikualale. Keskus on ümbritsetud lainja reljeefiga avara põllumajandusmaastikuga, kus teed kulgevad piki kõrgemaid seljandikke ning võimaldavad kauneid kaugvaateid. Ehitiste rajamisel siia piirkonda on oluline jälgida, et olemasolevad vaated säiliks.

Põhiliseks tõmbeelemendiks on Kärstna mõis ja park. Parki ei ole soovitatav uusi ehitisi rajada.

Käesoleva üldplaneeringuga määratakse Kärstna küla kompaktselt asustatud alal katastriüksusele elumaa sihtotstarbe määramisel minimaalseks lubatud pindalaks, millele antakse ehitusõigus **2000 m²**.

Eelistatud on väike-hooned ja madal hoonestus. Ühepere elamute korruste arv võib olla maksimaalselt **2 korrust**. Korterelamud võivad olla kuni **3 korruselised**. Enam kui **3 kordsete** hoonete rajamine peab olema põhjendatud arhitektuursest ja planeeringulisest aspektist ja saab toimuda vaid erandjuhul.

Käesoleva üldplaneeringuga on Kärstna küla keskses reserveeritud alasid järgmiselt:

- Elamualad väikeelamute ehitamiseks **E1**;
- Pargi ja järve vahelisele alale maantee ääres, kus kasutusotstarbed põimuvad (N: teenindus, kaubandus, äri, elamine, kultuur- ja haridus, meditsiin jt) on reserveeritud segahoonestusala **S**;
- Üldkasutatavate hoonete ja avalike alade tarbeks **A** (Kärstna pargi maa-ala ja sellega piirnev ala: kool, rahvamaja, raamatukogu, võimla, mänguväljak);
- Puhveraladena elamu- ja tootmisalade vahel ning elamuala ja maantee vahel on reserveeritud roheala **P1**;
- Puhkeala tarbeks hoonete ehitamise õigusega on reserveeritud järv koos seda ümbritseva alaga **P2**;
- Tootmisalade arendamiseks, kus tootmistehnoloogia vajab insenerlikke meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks on reserveeritud alad **T1**;
- Puhastusseadmete teenindamiseks vajalik maa on reserveeritud **T2**;
- Keskuse lähedusse jäävad Kärstna kruusamaardla alad on reserveeritud kruusakaevandamise aladena **T3**;
- Elamualadega sobituva “pehme” tootmise arendamiseks **T4**.

3.2.4 Suislepa küla keskus

Tarvastu valla tähtsaimaks Võrtsjärvega seotud paigaks on Suislepa. Küla keskus (endine mõis) paikneb Õhne jõe kaldal ca 7 km kaugusel järvest.

Suislepal on eelkõige head eeldused puhkemajanduse arendamiseks. Õhne jõgi on sobiv jõematkadeks. Jõgi kuni järveni on laevatatav. 60-ndail aastail toimis kuni Suislepani regulaarne laevamarsruut Tartust (Võrtsjärve piirkonna üldplaneering, 2002).

Käesoleva üldplaneeringuga on kavandatud Õhne jõe äärde ehitada välja paadisadam (Suislepa ja Maltsa küla piiril) ja lauluväljaku maa-alale puhkekeskus. Puhkemajanduse arengut toetab teenindusobjektide olemasolu.

Käesoleva üldplaneeringuga määratakse Suislepa küla kompaktselt asustatud alal katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel minimaalseks lubatud pindalaks, millele antakse ehitusõigus **2000 m²**.

Eelistatud on väike-hooned ja madal hoonestus. Ühepere elamute korruste arv võib olla maksimaalselt **2 korrust**. Korterelamud võivad olla kuni **3 korruselised**. Enam kui **3 kordsete** hoonete rajamine peab olema põhjendatud arhitektuursest ja planeeringulisest aspektist ja saab toimuda vaid erandjuhul.

Käesoleva üldplaneeringuga on Suislepa küla keskses reserveeritud alasid järgmiselt:

- Elamualad väikeelamute ehitamiseks **E1**;
- Teenindusmaja ala maantee ääres, on reserveeritud segahoonestus-alana **S**;
- Avalike alade ja üldkasutatavate hoonete tarbeks reserveeritud maa-alad **A** (kalmistu maa-ala, rahvamaja- ja seda teenindav maa-ala, kooli, staadioni ja lauluväljaku maa-ala ning nendega piirnev ala);
- Puhkeala tarbeks koos matkateedega on Õhne jõe orus reserveeritud puhkeala ilma hoonete ehitamise õigusega **P1**;
- Puhkeala tarbeks hoonete ehitamise õigusega on reserveeritud ala Õhne jõe ääres kahel pool maanteed ja paadisadama ala **P2**;
- Tootmisalade arendamiseks, kus tootmistehnoloogia vajab insenerlikke meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks on reserveeritud alad **T1**;
- Puhastusseadmete teenindamiseks vajalik maa on reserveeritud **T2**.

3.2.5 Soe küla keskus

Keskus on tüüpilise kolhoosiasulana kantud maakonna teemaplaneeringus (*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*, 2004) reservalade nimekirja, piirnedes ja osaliselt kattudes Tarvastu-Jakobimõisa maakondliku tähtsusega väärtusliku maastikuga.

Soe keskuse arendamisel tuleb arvestada, et ehitustegevus ja heakorda parandavad hooldustööd võivad siinset miljööd oluliselt väärtuslikumaks muuta.

Vastavalt valla arengukavale (2004) on Soe keskusesse kavandatud kõlakoja ehitamine ning staadioni ja selle abihoone ehitamine.

Käesoleva üldplaneeringuga määratakse Soe küla kompaktselt asustatud alal katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramisel minimaalseks lubatud pindalaks, millele antakse ehitusõigus **2000 m²**.

Eelistatud on väike-hooned ja madal hoonestus. Ühepere elamute korruste arv võib olla maksimaalselt **2 korrust**. Korterelamud võivad olla kuni **3 korruselised**. Enam kui **3 kordsete** hoonete rajamine peab olema põhjendatud arhitektuursest ja planeeringulisest aspektist ja saab toimuda vaid erandjuhul.

Käesoleva üldplaneeringuga on Soe küla keskuses reserveeritud alasid järgmiselt:

- Elamualad väikeelamute ehitamiseks **E1**;
- Elamualad korterelamute ehitamiseks **E2**;
- Maantee äärde on reserveeritud segahoonestusala **S**;
- Avalike alade ja üldkasutatavate hoonete tarbeks reserveeritud maa-alad **A** (lasteaia ja keskväljaku maa-ala);
- Puhveralana elamuala ja maantee vahel on reserveeritud roheala **P1**;
- Soe paisjärv ja seda ümbritsev ala on reserveeritud puhkealana, kus on hoonete ehitamise õigus **P2**;
- Tootmisalade arendamiseks, kus tootmistehnoloogia vajab insenerlikke meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks on reserveeritud alad **T1**.

3.3 Detailplaneeringu kohustusega alad ja juhud

Tarvastu vallas on detailplaneeringu koostamise kohustusega ala Mustla alevik.

Käesoleva planeeringuga on määratud järgmised detailplaneeringu kohustusega alad Tarvastu vallas:

- detailplaneeringu koostamine on kohustuslik üldplaneeringu kaardil näidatud kompaktse asustusega aladel: Mustla alevikuga piirnevatel aladel ja Soe-, Suislepa- ning Kärstna küla kompaktselt asustatud aladel.

Detailplaneeringu kohustusega juhtudeks hajaasustuses on määratud:

- kinnistu jagamine väiksemateks kruntideks **kui 1 ha**;
- kui maa-ala soovitakse jagada kruntideks elamuehituse eesmärgil ning sooviga ehitada enam kui **kolmest** pereelamust koosnev hoonete grupp ning kus hoonete omavaheline kaugus on alla **100 m**;
- hajaasustusse paigutatavate teenindus-, kaubandus-, tööstus- ja laohoonete rajamine, juurdeehitamine ning olemasolevate alade laiendamine;
- puhkealade väljaarendamine (kämpingu või motelli maa-alal, puhkeküla või puhkebaasi maa-alal, spordikompleksi- või supelranna maa-alal), et tagada nende terviklikkus;
- ranna/kalda piiranguvööndis kinnistute jagamine ning veekogude kallastest **250 m** ulatusse jäävate kruntide hoonestamine või turismirajatiste ehitamine;
- (tehno) rajatiste ehitamine (golfiväljakud, mobiilimastid, tuulegeneraatorid, tehisveekogud, jne);
- hajaasustusse suuremate kui **300 m²** üldpinnaga või rohkem kui **2 korruseliste** hoonete püstitamine;
- põhjendatud vajadusel vallavalitsuse ettepanekul vallavolikogu otsuse alusel.

Detailplaneering koostatakse üldjuhul üldplaneeringuga kavandatu elluviimiseks, kuid sellega võib taotleda ka üldplaneeringu osalist muutmist (v.a käesolevas planeeringus kehtestatud keeldude korral).

Detailplaneeringu koostamine toimub Tarvastu valla ehitusmääruses sätestatud korras.

4 PLANEERINGUTE VAJADUS

Vajalik on koostada järgmised teemaplaneeringud:

- kergliiklusteede võrgu rajamiseks Tarvastu valda, mille üheks osaks võiks olla ka valla ühtne viidasüsteem.;
- miljööväärtuslike hoonestusalade teemaplaneering;
- elamureservalade teemaplaneering.

Valla puhkemajanduse tulemuslikuks arendamiseks on vajalik läheneda igale kavandatud puhkealale tervikuna, mille tarvis koostatakse neile detailplaneeringud.

4.1 Detailplaneeringute koostamise vajadus

Detailplaneeringute koostamise järjekorda ei määrata. Konkreetne planeeringute koostamise järjestus sõltub siiski elu poolt dikteeritud vajadustest ja investeerijate ning ehitajate soovijate olemasolust.

5 KEHTIMA JÄÄVAD DETAILPLANEERINGUD

Käesoleva üldplaneeringuga jäetakse kehtima Tarvastu Vallavolikogu otsustega kehtestatud detailplaneeringud alljärgnevalt (tabel 12):

Tabel 12. Kehtima jäävad detailplaneeringud

Detailplaneering	Nimetus	Volikogu otsus kehtestamise kohta
DP1	Posti tn 43/45 (79705:002:0010)	22.07.2004 nr 52
DP2	Poldri jahisadam-puhkeala (79703:003:0074)	19.01.2006 nr 7
DP3	Soe staadion (79703:003:0075)	21.12.2006 nr 110
DP4	Sooääre	

6 ETTEPANEKUD KEHTIVA MAAKONNAPLANEERINGU MUUTMISEKS

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek muuta kehtivat Viljandi maakonna planeeringut.

- Muuta tiheasustusega alad Tarvastu vallas kompaktse asustusega aladeks, kus kehtestatakse detailplaneeringu kohustus.
- Käesoleva planeeringuga on rohelise võrgustiku tuumalade ja koridoride piire muudetud ja täpsustatud vastavalt valla üldplaneeringu mõõtkavale. Võrgustiku täpsustamisel on arvesse võetud valla poolt oluliste looduskooslused ning väärtuslikud maastikumiljööga alad, et moodustuks terviklik nii maakondlikke kui ka valla seisukohalt tähtsaid alasid hõlmav võrgustik.

KASUTATUD MATERJALID

1. Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030. 2007. Keskkonna-ministeerium, Tallinn. Keskkonnaministeeriumi kodulehekülg: <http://www.envir.ee/2959>
2. Eesti linnad ja ränne 20. sajandi viimasel kümnendil. 2001. Tartu. Kättesaadav Tartu Ülikooli sotsiaalteaduskonna koduleheküljel: <http://www.ut.ee/teaduskond/Sotsiaal/Politoloogia/esa/teesid/marksoo.htm>
3. Eesti linnaregioonide arengupotentsiaalide analüüs. 2002. OÜ EURREG. Kättesaadav siseministeeriumi koduleheküljel: http://www.sisemin.gov.ee/atp/failid/0000eesti_linnareg.pdf
4. Viljandimaa maakonnaplaneering 2005-2010. 2005. Viljandi Maavalitsus. Viljandi. Kättesaadav Viljandi Maavalitsuse koduleheküljel: <http://mv.viljandimaa.ee/?op=body&id=170>
5. Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused. Viljandimaa maakonnaplaneering. Teemaplaneering. 2004. Viljandi Maavalitsuse planeeringuosakond, Viljandi. Kättesaadav Viljandi Maavalitsuse koduleheküljel: <http://mv.viljandimaa.ee/?op=body&id=172>
6. Väärtuslike maastike määratlemine. Metoodika ja kogemused Viljandi maakonnas. 2001. Keskkonnaministeerium. Tallinn.
7. Võrtsjärve piirkonna üldplaneering. 2002. Entec AS
8. Tarvastu valla arengukava 2001- 2005. 2000. Tarvastu Vallavalitsus. Kättesaadav Tarvastu Vallavalitsuse koduleheküljelt: <http://www.tarvastu.ee/kodu/dokid/arengukava.doc>
9. Tarvastu valla arengukava aastateks 2005-2010. 2004. Tarvastu Vallavalitsus. Kättesaadav Tarvastu valla koduleheküljel: <http://www.tarvastu.ee/kodu/dokid/Arengukava%20.doc>
10. Võrtsjärve piirkonna arengukava 2000- 2005. 2000. Tallinn
11. Võrtsjärve piirkonna arengukava 2006- 2010. 2005. Võrtsjärve Sihtasutus. Rannu. Kättesaadav Rannu valla koduleheküljelt: <http://www.rannu.ee/vs/download/VJSA-arengukava-2006-2010.pdf>
12. Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2015. 2002. Turismimaailm OÜ, EL Phare projekt. Kättesaadav <http://www.rannu.ee/vs/download/VJ-piirkonna-turismistrateegia-2006-2008.pdf>
13. Kärstna piirkonna arengukava aastateks 2003-2008. 2003. Kärstna.
14. Soe küla arengukava aastateks 2005-2010. 2005. Soe.
15. Maavarude bilanss 2002. 2006. Kättesaadav Eesti geoloogiakeskuse koduleheküljel: http://www.egk.ee/egk/?r=r8&ra=r8_2_2_2
16. Tarvastu kaitstavad alad. 2006. Kättesaadav Eesti looduse infosüsteemi koduleheküljel: <http://eelis.ic.envir.ee/w4/default.asp?topic=qry.ALA>
17. Tarvastu kaitstavad üksikobjektid. 2006. Kättesaadav Eesti looduse infosüsteemi koduleheküljel: <http://eelis.ic.envir.ee/w4/default.asp?topic=qry.ALA>
18. Sihtasutuse Võrtsjärv kodulehekülg. <http://www.vortsjarv.ee/>
19. Võrtsjärve alamvesikonna veemajanduskava eelnõu. 2007. Keskkonnaministeerium Tartumaa keskkonnateenistus. Kättesaadav Võrtsjärve Sihtasutuse koduleheküljel: <http://www.vortsjarv.ee/?id=242>
20. Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava. 2007. Töögrupp. Kättesaadav Võrtsjärve Sihtasutuse koduleheküljel: <http://www.vortsjarv.ee/?id=242>

LISAD

Lisa 1

TARVASTU VALLA KULTUURIMÄLESTISTE NIMEKIRI

Ajaloomälestised

Jrk nr	Reg nr	Mälestise nimi	Aadress	Vana reg nr
1	8448	Ilissa talu, kus aastail 1850- 1894 elas Ado Reinald	Kalbuse küla	671
2	8449	Simmi talu kalmistu	Kivilõppe küla	27-k
3	8450	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Kärstna küla	655
4	27182	Vabadussõja Kärstna lahingu mälestussammas	Kärstna küla	
5	27183	Vabadussõja mälestussammas	Mustla alevik	
6	8451	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Suislepa küla	658
7	8452	Suislepa kalmistu	Suislepa küla	
8	8454	Martin Keini (1884- 1947) haud	Tarvastu kalmistu	16-k
9	8453	Tarvastu kalmistu	Tinnikuru küla	

Alus: Kultuuriministri 3. juuli 1997. a määrus nr 37, *Kultuurimälestiseks tunnistamine* (RTL 31.10.1997, 163/164, 917);

Kultuuriministri 26.06.2003. a käskkiri nr 116, *Kultuurimälestiseks tunnistamine* (RTL, 2003, 78, 1155).

Arheoloogiamälestised

Jrk nr	Reg nr	Mälestise nimi	Aadress	Vana reg nr
1	13329	Kalmistu	Anikatsi küla	19-k
2	13330	Kalmistu	Jakobimõisa küla	1818
3	13331	Ohverdamiskoht	Jakobimõisa küla	1819
4	13332	Kivikalme	Kalbuse küla	1774
5	13333	Kivikalme	Kalbuse küla	1775
6	13334	Kultusekivi	Kalbuse küla	1782
7	13335	Kivikalme	Kannuküla küla	1791
8	13336	Asulakoht	Kuressaare küla	-
9	13337	Kivikalme "Rilli kivistik"	Kärstna küla	1790
10	13338	Asulakoht	Maltsa küla	37-k
11	13339	Asulakoht	Maltsa küla	38-k
12	13340	Kalmistu	Metsla küla	1768
13	13341	Kivikalme	Mõnnaste küla	1781
14	13342	Kivikalme	Mõnnaste küla	1822
15	13343	Kivikalme	Mõnnaste küla	1823
16	13344	Kivikalme	Mõnnaste küla	1824
17	13345	Kivikalme	Mõnnaste küla	1825
18	13346	Kivikalme	Mõnnaste küla	2158
19	13347	Kivikalme	Mõnnaste küla	13-k
20	13348	Kalmistu	Porsa küla	69-k
21	13349	Kalmistu	Põrga küla	1793
22	13350	Asulakoht	Riuma küla	2155
23	13351	Kivikalme	Riuma küla	1776
24	13352	Kivikalme	Riuma küla	1777
25	13353	Kivikalme	Riuma küla	1778

Jrk nr	Reg nr	Mälestise nimi	Aadress	Vana reg nr
26	13354	Kivikalme	Riuma küla	1779
27	13355	Kivikalme	Riuma küla	1780
28	13356	Kivikalme	Riuma küla	17-k
29	13357	Kivikalme	Riuma küla	18-k
30	13358	Kalmistu "Ristikirikumägi"	Suislepa küla	1817
31	13359	Asulakoht	Vooru küla	39-k
32	13360	Linnus "Vooru linnamägi"	Vooru küla	1816

Alus: Kultuuriministri 1. septembri 1997. a määrus nr 59, *Kultuurimälestiseks tunnistamine* (RTL 10.11.1997, 169-171, 954).

Arhitektuurimälestised

Jrk nr	Reg nr	Mälestise nimi	Aadress	Vana reg nr
1	14675	Kärstna mõisa peahoone, 18.- 20. saj.	Kärstna küla	572
2	14676	Kärstna mõisa park, 18.- 19. saj.	Kärstna küla	572
3	14677	Kärstna mõisa teenijatemaja, 19. saj.	Kärstna küla	-
4	14678	Kärstna mõisa töllakuur, 19. saj.	Kärstna küla	-
5	14679	Kärstna mõisa ait, 19. saj.	Kärstna küla	-
6	14680	Kärstna mõisa kabeli varemed, 19. saj.	Kärstna küla	572
7	14661	Tarvastu kirik, 14.- 19. saj.	Porsa küla	566
8	14662	Tarvastu kirikuaed, 14.- 19. saj.	Porsa küla	566
9	14672	Tarvastu vesiveski varemed, 19. saj.	Sooviku küla	568
10	14681	Uue- Suislepa mõisa peahoone, 18.- 20. saj.	Suislepa küla	k
11	14682	Uue- Suislepa mõisa park, 19. saj.	Suislepa küla	k
12	14683	Uue- suislepa mõisa valitsejamaja, 19. saj.	Suislepa küla	-
13	14684	Uue- Suislepa mõisa töllakuur, 19. saj.	Suislepa küla	-
14	14685	Uue- Suislepa mõisa meierei, 19. saj.	Suislepa küla	-
15	14686	Uue- Suislepa mõisa kuur- kelder, 19. saj.	Suislepa küla	-
16	14687	Uue- Suislepa mõisa kelder, 19. saj.	Suislepa küla	-
17	14688	Uue- Suislepa mõisa tuuleveski, 19. saj.	Suislepa küla	579
18	14689	Suislepa õigeusu kirik, 1890- 1891. a	Suislepa küla	k
19	14663	Tarvastu mõisa allee, 19. saj.	Tarvastu küla	-
20	14664	Tarvastu mõisa viinavabrik- härjatal, 19. saj.	Tarvastu küla	k
21	14665	Tarvastu mõisa ait- kuivati, 19. saj.	Tarvastu küla	-
22	14666	Tarvastu mõisa valitsejamaja, 19. saj.	Tarvastu küla	-
23	14667	Tarvastu mõisa kelder, 19. saj.	Tarvastu küla	-
24	14668	Tarvastu mõisa tall- töllakuur, 19. saj.	Tarvastu küla	-
25	14669	Tarvastu mõisa tall, 19. saj.	Tarvastu küla	-
26	14670	Tarvastu mõisa meierei, 19. saj.	Tarvastu küla	-
27	14671	Tarvastu mõisa moonakatemaja, 19. saj.	Tarvastu küla	-
28	14673	Tarvastu ordulinnuse varemed, 14.- 15. saj.	Tarvastu küla	567
29	14674	Tarvastu mõisa kabel, 1825.a	Tarvastu küla	567

Alus: Kultuuriministri 15. detsembri 1997. a määrus nr 79, *Kultuurimälestiseks tunnistamine* (RTL 10.02.1998, 40/41, 191).

TARVASTU VALLA AVALIKUKS KASUTAMISEKS MÄÄRATUD TEEDE NIMEKIRI

Lisa 2

Tee number	Nimetus	Pikkus
7970002	Harju	0,686
7970004	Lembitu	0,990
7970005	Vabriku	0,417
7970006	Tööstuse	0,514
7970007	Kevade	0,631
7970008	Pikk	0,771
7970009	Lille	0,846
7970010	Põllu	0,625
7970011	Karja	0,502
7970012	Õne	0,399
7970013	Jaama	0,320
7970014	Jaani	0,318
7970015	Välja	0,600
7970016	Tiigi	0,288
7970017	Tähe	0,203
7970018	Liiva	0,550
7970020	Kraavi	0,194
7970021	Põik	0,180
7970022	Maja	0,368
7970023	Veski	0,120
7970024	Uus	0,157
7970025	Vaksali	0,223
7970026	Mäe	0,198
7970027	Turuplats	0,171
7970028	Vahe	0,153
7970029	Aia	0,385
7970030	Vase	0,089
7970101	Kabelimäe - Naistemäe	4,192
7970102	Põrga - Saarde	4,066
7970103	Kornise - Saarde	3,781
7970104	Aruse tee	1,461
7970105	Oru - Jõksi - Anikatsi	7,155
7970106	Metsavahi tee	2,073
7970107	Hooldekodu tee	0,249
7970108	Kabelimäe - Rängle	2,256
7970109	Kullese - Soe	4,513
7970110	Nurme tee	0,918
7970111	Anikatsi - Tuhalaane	3,900
7970112	Kukese - Ritsu	3,192

Tee number	Nimetus	Pikkus
7970113	Muti järved	2,622
7970114	Tulba tee	1,960
7970115	Kärstna kool	0,338
7970116	Pulga tee	0,498
7970117	Ühepereelamute tee (Kärstna küla)	0,400
7970118	Puutöökoja tee (Kärstna küla)	0,298
7970300	Tarvastu kalmistu	0,260
7970301	Soe - Moorisaare	4,255
7970302	Nuki tee	2,639
7970303	Linnaveski tee	1,330
7970304	Nevski tee	3,130
7970305	Kivilõppe - Suislepa	10,046
7970306	Villa - Anni	4,105
7970307	Paabo - Anni	1,960
7970308	Laudsilla - Päidu	1,139
7970309	Kitsi - Savi	2,613
7970310	Pikru - Roosilla	8,465
7970311	Roti - Kitsi	1,079
7970312	Jaasi - Pikru	1,228
7970313	Mikatsi - Kitsi	2,215
7970314	Kitsi - Paavle	3,939
7970315	Lamba - Nahkle	3,535
7970316	Säasle - Lohu	1,601
7970317	Linnamäe tee	1,718
7970318	Poldri tee	6,560
7970319	Nälgu tee	2,521
7970320	Piiri - Vipu	1,049
7970321	Liiva - Variku	1,180
7970322	Välja - Aaviku	2,000
7970323	Vardja - Roni	2,117
7970324	Kullamäe tee	0,985
7970325	Kirikumäe-Raaga	1,752
7970326	Puistee-Metsa	0,579
7970501	Töökoja - Kaarli	3,883
7970502	Simmihärma - Kägara - Linnusoo	5,945
7970503	Olde - Jürimatsi - Raasilla	4,679
7970504	Poka - Saaremõisa	4,076
7970505	Tuuletoa - Räbu	4,045
7970506	Ennuvariku (Valu - Suti) tee	1,881
7970507	Liivaku - Kumpsu	1,244
7970508	Kuusiku - Padina - Väluste	1,891
7970509	Padina - Illissa	1,472

Tee number	Nimetus	Pikkus
7970510	Laanesilla - Varese	3,689
7970511	Telve tee	2,653
7970512	Õmbleja - Tüma	2,664
7970513	Riibu tee	1,352
7970514	Mustla - Porsa	2,107
7970515	Jõekalda (Poldri)	3,961
7970516	Raassilla - Panni	5,395
7970517	Õunaia - Sägasilla	2,311
7970518	Kalbuse - Linnusoo	1,211
7970519	Kureni - Kõksi	3,127
7970520	Janessa tee	1,375
7970521	Sibiküla tee	0,700
7970522	Ritsu - Rebase tee	1,725
7970523	Lohu - Undi	1,864
7970524	Linsi - Viidiku	2,911
7970525	Olde - Jänese	1,731
7970526	Telve - Mõnnaste tee	1,483
7970527	Simmihärma - Rõunaku	1,098
7970528	Rebasefarmi tee	0,410
7970529	Vanausse tee	1,318
7970530	Õmbleja tee	0,120
7970801	Suislepa - Koguli	3,434
7970802	Kamsi - Retsniku	1,548
7970803	Kabelimäe - Ruule	1,309
7970804	Randa tee	3,010
7970805	Maltsa - Tõnu	2,958
7970806	Saare - Silgi	2,502
7970807	Peetruse - Põrgulaane	3,190
7970808	Vooru - Roosilla	4,106
7970809	Metsavahi tee	0,747
7970810	Suislepa kool	0,671
7970811	Veneküla tee	1,035
7970812	Vanausse - Laane	1,610
7970813	Pajuri - Roosioru	0,847
7970814	Roosilla - Alvre	1,364
7970815	Käru - Annuse	1,620
7970817	Laane tee	0,780
7970818	Eke tarede tee (Suislepa küla)	0,582
797819	Kokamäe tee	1,030
Kokku		233,434

Alus: Tarvastu Vallavolikogu 15. detsembri 2005. a määrus nr 8. Tarvastu valla kohalike teede ja avalikult kasutatavate erateede nimekirja kinnitamine. Täiendatud Tarvastu vallavolikogu otsustega nr 87 02.11.2006.a., nr 39 07.06.2007.a. ja nr 80 01.11.2007.a.

Lisa 3

KEHTIVAD PIIRANGUD

Maa- ja veealade kasutamisel tuleb kinni pidada õigusaktidega kindlaks määratud piirangutest, mida pole üldplaneeringuga leevendatud või täiendavalt piiratud.

Üldplaneeringu kaartidel on kajastatud põhilised kaitsevööndid. Muud piirangud on toodud allolevas peatükis. Selles on esmalt välja toodud piirangut kehtestav seadus või määrus ning piirangu üldiseloome. Täpsemaks piirangute rakendamiseks on vajalik siin toodud seaduste ja määrustega vahetult tutvuda.

1. RIIKLIKU KAITSE ALL OLEVA MÄLESTISE KAITSEVÖÖND

Alus: *Muinsuskaitseseadus* (RT I 2002, 27, 153; 47, 297; 53, 336; 63, 387; 2004, 25, 171);
Kultuuriministri 3. juuli 1997. a määrus nr 37,
Kultuurimälestiseks tunnistamine (RTL 31.10.1997, 163/164, 917);
Kultuuriministri 1. septembri 1997. a määrus nr 59,
Kultuurimälestiseks tunnistamine (RTL 10.11.1997, 169-171, 954);
Kultuuriministri 15. detsembri 1997. a määrus nr 79,
Kultuurimälestiseks tunnistamine (RTL 10.02.1998, 40/41, 191);
Kultuuriministri 26.06.2003. a käskkiri nr 116,
Kultuurimälestiseks tunnistamine (RTL, 2003, 78, 1155).

Muinsuskaitset korraldavad Kultuuriministeerium, Muinsuskaitseamet ning vallavalitsus. Muinsuskaitseameti ning Tarvastu Vallavalitsuse loata on kinnismälestisel keelatud järgmised tegevused:

- konserveerimine, restaureerimine ja remont;
- ehitamine, sealhulgas ehitise laiendamine juurde-, peale- või allaehitamise teel, ning lammutamine;
- katusealuse väljaehitamine ning kangialuse ja õuede kinni- ja täisehitamine;
- ajalooliselt väljakujunenud tänavatevõrgu, ehitusjoone ja kruntide (kinnistute) piiride muutmine ning kruntimine;
- krundi või kinnistu maakasutuse sihtotstarbe muutmine;
- katusemaastiku, ehitiste fassaadide, sealhulgas uste, akende, treppide, väravate jms muutmine;
- ehitisele seda kahjustavate või selle ilmet muutvate objektide, nagu reklaami ja info paigaldamine ning katusele tehnilise seadme paigaldamine, samuti muul viisil mälestise või muinsuskaitsealal paikneva ehitise ilme muutmine ja ehitusdetailide ümberpaigutamine;

- siseruumis avatud detailide, ehituselementide ja –konstruktsioonide algsest asukohast eemaldamine, katmine või nende muul viisil rikumine;
- algupärasest erinevate ja algupäraseid matkivate ehitismaterjalide kasutamine;
- teede, trasside ja võrkude rajamine ning remontimine;
- haljastus-, raie- ja kaevetööd, maaharimine ja õue ümberkujundamine;
- teisaldatavate äriotstarbeliste objektide (kiosk, müügipaviljon, välikohvik vms), valgustuse, tehnovõrkude ja –rajatiste ning reklaami paigutamine.

Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevad kaitsekohustuse teatises esitatud kitsendused. Kaitsevööndiks on **50 m** laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.

Muinsuskaitseameti loata on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud:

- maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd;
- puude ja põõsaste istutamine, maha võtmine ja juurimine.

Avalik-õigusliku juriidilise isiku omandis oleva kinnisasjal asuva kinnismälestise juurde on igalvõõral vaba juurdepääs.

Eraõiguslik isik, kelle kinnisasjal mälestis asub või kelle kinnisasja tava-kohane juurdepääsutee mälestiseni viib, peab tagama igalvõõral vaba läbi-pääsu mälestiseni päikesetõusust loojanguni. Mälestiseks olevasse ehitisse või selle õue pääseb omaniku või valdaja lubatud ajal ja korras.

Mälestist võib konserveerida, restaureerida või remontida ainult muinsus-kaitse eritingimusi järgiva projekti alusel ja erialaspetsialisti muinsus-kaitsealase järelevalve all.

Muinsuskaitseala ja mälestise silueti nähtavuse ja vaadeldavuse tagami-seks tuleb detailplaneeringut koostades arvestada Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud eritingimusi.

Tarvastu vallas asuvad kultuurimälestised on toodud lisas 1.

2. RIIKLIKU KAITSE ALL OLEVATE LOODUSOBJEKTIDE PIIRANGUD

Alus: *Looduskaitseseadus* (RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87; 22, 152; 2006, 30, 232; 2007, 25, 131);
Metsaseadus (RTI, 04.07.2006, 30, 232);
 Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrus nr 64, *Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri* (RT I 2006, 12, 89);
 Vabariigi Valitsuse 30.05.2000. a määrus nr 174, *Kaitsealuste parkide välispiiride kirjeldused* (RT I 2000, 43, 273; 2006, 33, 251; 46, 336);

Vabariigi Valitsuse 8. aprilli 2005. a määrus nr 71, *Rubina looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri* (2005, 21, 135);

Vabariigi Valitsuse 6. 01. 1998. a määrus nr 2, *Kullamäe, Muti ja Varese mägede maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ning välispiiri kirjelduste kinnitamine* (RT I 1998, 5/6, 70; 1999, 49, 547; 2000, 30, 176);

Vabariigi Valitsuse 10.06.1998. a määrus nr 129, *Järveküla looduskaitseala ja Uue-Võidu maastikukaitseala kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine* (RT I 1998, 56, 838);

Keskkonnaministri 01.12.2000. a, määrus nr 73, *Kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide valitsemise volituste andmine* (RTL 2001, 21, 282; 2002, 45, 620; 79, 1217; 2003, 46, 678; 679; 113, 1792);

Keskkonnaministri 02.04.2003. a määrus nr 27, *Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri* (RTL 2003, 46, 678);

Keskkonnaministri 19.05.2004. a määrus nr 52, *Kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide valitsemise volituste andmine* (RTL 2004, 69, 1135; 2005, 124, 1971);

Vabariigi Valitsuse 09. 06. 2005. a määrus nr 152, *Hoiualade kaitse alla võtmine Viljandi maakonnas* (RTI 2005, 34, 260);

Keskkonnaministri 13. detsembri 2006. a määrus nr 73, *Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri* (RTL, 20.12.2006, 89, 1656).

Loodust kaitstakse looduse säilitamise seisukohalt oluliste alade kasutamise piiramisega, kaitse alla võetud loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku isenditega ning kivististe ja mineraalide eksemplaridega sooritavate toimingute reguleerimisega ning loodushariduse ja teadustöö soodustamisega. Looduse kaitsel lähtutakse tasakaalustatud ja säästva arengu põhimõtetest, kaaludes iga kord looduskaitse seisukohalt tõhusamate lahenduste rakendamise võimalusi.

Kaitstavad loodusobjektid on:

- kaitsealad;
- hoiualad;
- kaitsealused liigid, kivistised ja mineraalid;
- püsielupaigad;
- kaitstavad looduse üksikobjektid;
- kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Kaitseala on inimtegevusest puutumatuna hoitav või erinõuete kohaselt kasutava ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Kaitseala eritüübid on park, arboreetum ja puistu.

Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Kaitsealune liik on looma-, taime- või seeneliigi taksonoomiline üksus, mille isendeid, elupaiku, kasvukohti või leiukohti kaitstakse.

Püsielupaik on väljaspool kaitseala asuv, käesoleva seaduse kohaselt piiritletud ja erinõuete kohaselt kasutatav:

- kaitsealuse looma sigimisala või muu perioodilise koondumise paik;
- kaitsealuse taime või seene looduslik kasvukoht;
- lõhe või jõesilmu kudemispaik.

Kaitstav looduse üksikobjekt on teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt.

Kaitseala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekord määratakse kaitse-eeskirjaga.

Tarvastu vallas asuvate kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide valitseja on Viljandimaa keskkonnateenistus.

Maastikukaitseala on kaitseala maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks. Maastikukaitseala võimalikud vööndid on sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

Väariselupaik on kuni seitsme hektari suuruse pindalaga kaitset vajav ala tulundusmetsas või kaitsemetsas, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualtiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur.

Pargi kaitse eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega. Pargi maa-ala on piiranguvöönd.

Pargi valitseja nõusolekuta on pargis keelatud:

- katastriüksuse kõlvikute piiride ja sihtotstarbe muutmine;
- maakorralduskava koostamine ja maakorraldustoimingute teostamine;
- metsamajandamiskava väljastamine ja metsateatise kinnitamine;
- detail- ja üldplaneeringu kehtestamine;
- projekteerimistingimuste andmine;
- uute maaparandussüsteemide rajamine;
- puhtpuistute kujundamine;
- veekogude veetaseme muutmine ja uute veekogude rajamine;
- puuvõrade või põõsaste kujundamine ja puittaimestiku raie;
- ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine;
- nõusoleku andmine väikeehitiste ehitamiseks;
- ehitusloa andmine;
- uuendusraie;
- biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine.

Pargis on keelatud maavarade kaevandamine.

Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta tegevust, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit. Kaitstava loodusobjekti valitseja võib kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi.

Metsakategooriad on:

- hoiumets,
- kaitsemets,
- tulundusmets.

Metsa majandamise eesmärk hoiumetsas on loodusobjektide hoidmine.

Kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on piiranguvööndis keelatud:

- uue maaparandussüsteemi rajamine;
- veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine;
- maavara ja maa-ainese kaevandamine;
- puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- uuendusraie;
- biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine;
- jahipidamine ja kalapüük;
- sõidukiga, maastikusõidukiga või ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud liinirajatiste hooldamiseks vajalikeks töödeks ja maatulundusmaal metsamajandustöödeks või põllumajandustöödeks;
- telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas.

Kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on sihtkaitsevööndis keelatud:

- majandustegevus;
- loodusvarade kasutamine;
- uute ehitiste püstitamine;
- inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas, kasvukohas ja rändlindude koondumispaidas;
- sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga sõitmine;
- telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine.

Kaitseala sihtkaitse- ja piiranguvööndis või kaitstava looduse üksikobjekti juurde viivad teed ja rajad on päikesetõusust päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks ning nende olemasolu korral peab kinnisasja valdaja tagama nimetatud ajal inimeste juurdepääsu kaitstavale loodusobjektile. Õuemaal, kus asub kaitstav looduse üksikobjekt, võivad teised isikud viibida kinnisasja valdaja nõusolekul.

Kinnisasja omandamise menetluse algatamise õigus on keskkonnaministril või tema volitatud isikul.

Kinnisasja omanikule esitatavas ettepanekus peab olema märgitud:

- selle kinnisasja andmed, mille omandamise on riik algatanud;
- kinnisasjal paikneva kaitstava loodusobjekti kirjeldus;
- kinnisasja hinnaettepanek koos maa väärtuse määramiseks tellitud eksperdiarvamustega;
- ettepaneku kehtivuse aeg;
- kinnisasja omandamise lisatingimused.

3. NATURA 2000 VÕRGUSTIKUST TULENEVAD PIIRANGUD

Alus: Euroopa Ühenduste Nõukogu Loodusdirektiiv 92/43/EMÜ, 22.07.1992. a, *Natura 2000 alade kaitsekorraldus* (EÜT L 206); Säästva arengu seadus (RT I 1995, 31, 384; 1997, 48, 772; 1999, 29, 398; 2000, 54, 348; 2005, 15, 87); *Looduskaitseseadus* (RT I 2004, 38, 258; 53, 373 RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87; 22, 152; 2006, 30, 232; 2007, 25, 131); Vabariigi Valitsuse 25.07.2000. a, korraldus nr 622-k, *Riiklik programm «Eesti Natura 2000» aastateks 2000–2007* (RTL 2000, 88, 1337); Vabariigi Valitsuse 06.05.2003. a korraldus nr 267, *Aastateks 2000–2007 koostatud riikliku programmi "Eesti Natura 2000" II etapi (2003–2007) tegevuskava kinnitamine* (RTL 2003, 60, 847); Vabariigi Valitsuse 5.08.2004. a korraldus nr 615-k, *Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri* (RTL 2004, 111, 1758).

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitsealade võrgustik, mille eesmärgiks on kaitsta Euroopas ohustatud liike ning elupaigatüüpe - soid, metsi, pärandmaastikke jms. Eesti torkab võrreldes muu Euroopaga silma ulatuslike soode-rabadega ning liigirikkust kandvate pärandkooslustega nagu puisniidud ja loopealsed.

Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustik koosneb Eestis:

- linnualadest, millest Eesti riik on Euroopa Komisjoni teavitanud EÜ Nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitsest (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1-18) kohaselt;
- aladest, millel on EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest kohaselt Euroopa Komisjoni seisukohast üleeuroopaline tähtsus.

Natura 2000 ala võib üheaegselt moodustada nii elupaigatüüpide kui ka lindude kaitseks, st nii loodus- kui ka linnualana.

Natura 2000 võrgustiku loodusalad, mis osaliselt või täielikult asuvad Tarvastu vallas, on järgmised:

- **Rubina** loodusala loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liigi elupaiga kaitseks. Pindala 1928 ha. Kaitstavad elupaigatüübid: vähe-

kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), rabad (7110), vanad loodusmetsad (9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080), siirdesoo- ja rabametsad (91D0). Liik, kelle elupaika kaitstakse: harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*);

- **Muti** loodusala loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitseks. Pindala 155 ha. Kaitstavad elupaigatüübid: looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), allikad ja allikasood (7160), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad) (9060);
- **Kullamäe** loodusala loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitseks. Pindala 5 ha. Kaitstavad elupaigatüübid: liivakivipaljandid (8220), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad) (9060);
- **Võrtsjärve** loodusala loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade kaitseks. Pindala 28 110 ha. Kaitstavad elupaigatüübid: vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130), looduslikult rohketoitelised järved (3150), lood (alvarid) (6280), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), liivakivipaljandid (8220), vanad loodusmetsad (9010), siirdesoo- ja rabametsad (91D0). Liigid, kelle elupaiku kaitstakse: harilik tõugjas (*Aspius aspius*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*).

Natura 2000 võrgustiku linnualad, mis osaliselt või täielikult asuvad Tarvastu vallas, on järgmised:

- **Rubina** linnuala linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks. Pindala 1984 ha. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse: laululuik (*Cygnus cygnus*), väikepistrik (*Falco columbarius*), kalakotkas (*Pandion haliaeetus*);
- **Võrtsjärve** linnuala linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks. Pindala 29 410 ha. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse: rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), soopart e. pahlsaba-part (*Anas acuta*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), rabahani (*Anser fabalis*), punapea-var (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hüüp (*Botaurus stellaris*), sõtkas (*Bucephala clangula*), mustviires (*Chlidonias niger*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), lauk (*Fulica atra*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), sinirind (*Luscinia svecica*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), kalakotkas (*Pandion haliaeetus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), jõgitüür (*Sterna hirundo*), mudatilder (*Tringa glareola*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Valga maakonda Põdrala valda jääva Palakmäe loodusala põhjapiir külgneb Tarvastu valla piiriga.

4. VEEKAITSEVÖÖND JA VEEKOGU EHITUSKEELUALA

Alus: *Veeseadus* (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241, 240; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155; 54, 583; 95, 843; 2001, 7, 19; 42, 234; 50, 283; 94, 577; 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 26, 156; 51, 352; 2004, 28, 190; 38, 258; 2005, 15, 87; 37, 280; 67, 512; 2006, 28, 211; 2007, 1, 1);
Looduskaitseadus (RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87; 22, 152; 2006, 30, 232; 2007, 25, 131);
 Vabariigi Valitsuse 18.07.1996. a määrus nr 191, *Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine* (RT I 1996, 58, 1090; 1997, 73, 1205; 2000, 80, 513; 2002, 42, 269; 105, 619; 2003, 85, 576).;
 Keskkonnaministeerium Tartumaa keskkonnateenistus, *Võrtsjärve alamvesikonna veemajanduskava eelnõu*, Tallinn 2007.

Veekogu avalik kasutamine on veevõtt, suplemine, veesport, veel ja jääl liikumine ja kalapüük seaduses sätestatud ulatuses. Veekogu avaliku kasutamisega ei tohi rikkuda võõral maatükil viibimist reguleerivaid seadusesätteid.

Kallas on järve, jõge, veehoidlat, oja, allikat või maaparandussüsteemi eesvoolu ääristav ja erinõuete kohaselt kasutatav maismaavöönd. Kalda kaitse eesmärk on kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Võrtsjärve kallast nimetatakse rannaks.

Kaldal on piiranguvöönd, ehituskeeluvöönd ja veekaitsevöönd.

Kalda piiranguvööndi laius Tarvastu valla avalikult kasutatavate järvede kallastel ja Võrtsjärve rannal on:

• Purki järv	(kood 209941)	50 m;
• Muti järv	(kood 209820)	50 m;
• Veisjärv	(kood 209940)	100 m
• Võrtsjärv	(kood 208380)	200 m.

Kalda piiranguvööndi laius Tarvastu valla avalikult kasutatavate paisjärvede kallastel on:

• Nahkle paisjärv	(kood 207972)	50 m;
• Uus- Olde paisjärv	(kood 207973)	50 m;
• Sumbaku paisjärv	(kood 207974)	50 m;
• Veski paisjärv	(kood 207975/209121)	50 m.

Kalda piiranguvööndi laius Tarvastu valla jõgedes, ojades ja kraavides kallastel on:

• Õhne jõgi	(kood 10137)	100 m;
• Helme jõgi	(kood 10148)	100 m;

- Kangru peakraav (kood 10150) 100 m;
- Tarvastu jõgi (kood 10165) 100 m;
- Väluste oja (kood 10174) 100 m;
- Ärna jõgi (kood 10183) 100 m;
- Varastu oja (kood 10185) 100 m.

Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine.

Ranna või kalda piiranguvööndis on keelatud:

- reoveesette laotamine;
- matmispaiga rajamine;
- jäätmete töötlemiseks või ladustamiseks määratud ehitise rajamine ja laiendamine, välja arvatud sadamas;
- ilma kehtestatud detailplaneeringuta maa-ala kruntideks jagamine;
- maavara ja maa- ainese kaevandamine;
- mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud tiheasustusalal haljasala hooldustööde tegemiseks, kutselise või harrastusliku kalapüügi-õigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks.

Kaldal on ehituskeeluvöönd, kus uute hoonete ja rajatiste ehitamine on keelatud.

Ehituskeeluvööndi laius Tarvastu valla järvede kallastel ja Võrtsjärve rannal on :

- Purki järv (kood 209941) 25 m;
- Muti järv (kood 209820) 25 m;
- Veisjärv (kood 209940) 50 m;
- Võrtsjärv (kood 208380) 100 m.

Ehituskeeluvööndi laius Tarvastu valla paisjärvede kallastel on :

- Nahkle paisjärv (kood 207972) 25 m;
- Uus- Olde paisjärv (kood 207973) 25 m;
- Sumbaku paisjärv (kood 207974) 25 m;
- Veski paisjärv (kood 207975/ 209121) 25 m.

Ehituskeeluvööndi laius Tarvastu valla jõgede, ojade ja kraavide kallastel on :

- Õhne jõgi (kood 10137) 50 m;
- Helme jõgi (kood 10148) 50 m;
- Kangru peakraav (kood 10150) 50 m;
- Tarvastu jõgi (kood 10165) 50 m;
- Väluste oja (kood 10174) 50 m;
- Ärna jõgi (kood 10183) 50 m;

- Varastu oja (kood 10185) 50 m.

Järve või jõe kaldal metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini.

Ehituskeeld ei laiene:

- hajaasustuses olemasoleva ehitise õuemaale ehitatavale uuele hoonele, mis ei jää veekaitsevööndisse;
- kalda kindlustusrajatisele;
- supelranna teenindamiseks vajalikule rajatisele;
- maaparandussüsteemile, välja arvatud poldrile;
- olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubaatuurist;
- piirdeaedadele.

Ehituskeeld ei laiene detail- või üldplaneeringuga kavandatud:

- pinnavee veehaarde ehitisele;
- sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele;
- ranna kindlustusrajatisele;
- hüdrograafiateenistuse ja seirejaama ehitisele;
- kalakasvatusehitisele;
- riigikaitse, piirivalve ja päästeteenistuse ehitisele;
- tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele;
- tehnovõrgule ja -rajatisele;
- sillale;
- avalikult kasutatavale teele ja tänavale.

Vee kaitsmiseks hajureostuse eest ja veekogu kallaste uhtumise vältimiseks moodustatakse veekogu kaldaalal veekaitsevöönd.

Veekaitsevöödi ulatus tavalisest veepiirist on:

- Võrtsjärvel 20 m;
- teistel järvedel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel 10 m;
- maaparandussüsteemide eesvooludel valgalaga alla 10 km² 1m.

Nimetatud vööndite laiuse arvestamise lähtejoon on põhikaardile kantud veekogu piir (tavaline veepiir).

Kallasrada on kaldariba avaliku veekogu ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogu ääres ning asub kaldavööndis. Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal keskmise veeseisu piirjoonest ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, lugedes viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelist maariba.

Kallasraja laius on **4 m**, mida mööda võib vabalt ja takistamatult veekogu ääres liikuda. Laevatavatel veekogudel, Tarvastu vallas Võrtsjärvel, on kallasraja laius **10 m**. Suurvee ajal, kui kallasrada on üle ujutatud on kaldariba, mida mööda võib vabalt ja takistamatult veekogu ääres liikuda **2 m** laiune.

Kallasraja kasutaja ei tohi kallasraja kasutamisega kahjustada kaldaomaniku vara. Kinnisasja valdaja on kohustatud tagama inimeste ja loomade vaba läbipääsu kallasrajal.

5. TEEMAA PIIRID

Alus: *Teeseadus* (RT I 1999, 26, 377; 93, 831; 2001, 43, 241; 50, 283; 93, 565; 2002, 41, 249; 47, 297; 53, 336; 61, 375; 63, 387; 2003, 79, 530; 88, 594; 2004, 84, 569; 2005, 11, 44; 40, 312; 61, 479; 2006, 30, 232; 2007, 14, 70);
 Majandus- ja kommunikatsiooniministri 25.02.2005. a määrus nr 26, *Riigimaanteede nimekiri ja riigimaanteede liigid* (RTL 2005, 28, 390; 114, 1759; 2006, 47, 847; 2007, 8, 128);
 Teede- ja sideministri 28.09.1999. a määrus nr 55, *Tee projekteerimise normid ja nõuded* (RTL 2000, 23, 303; 2004, 65, 1088);
 Teede- ja sideministri 28.09.1999. a määrus nr 59, *Tee ja tee kaitsevööndi kasutamise ja kaitsmise nõuded* (RTL 1999, 155, 2173; 2003, 100, 1511);
 Tarvastu Vallavolikogu 17. märtsi 1999. a määrus nr 3, *Tarvastu vallamaanteede kasutamise ja kaitse eeskirja kinnitamine* (KO 1999, 3, 37).

Tee on maantee, tänav, metsatee, jalgtee ja jalgrattatee või muu sõidukite või jalakäijate liiklemiseks kasutatav rajatis, mis võib olla riigi või kohaliku omavalitsuse või muu juriidilise isiku või füüsilise isiku omandis.

Teemaa on maa, mis õigusaktidega kehtestatud korras on määratud tee koosseisus olevate rajatiste paigutamiseks ja teehoiu korraldamiseks.

Avalikult kasutatavad teed on riigimaantee, kohalik tee ning avalikuks kasutamiseks määratud eratee. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igäüks seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud piirangutega. Avalikult kasutatava tee maakasutuse sihtotstarve on transpordimaa.

Tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks, liiklusohutuse tagamiseks ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks rajatakse tee äärde **kaitsevöönd**:

- riigimaanteede (põhimaanteede, tugimaanteede ja kõrvalmaanteede) kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on **50 m**;
- kohaliku maantee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on **20 m**;
- tänav kaitsevööndi laius on **5 m**.

Teed ja tee kaitsevööndit kahjustada ja risustada on keelatud. Tee omanik ja tee kaitsevööndi omanik võivad nõuda tee või tee kaitsevööndi kahjustajalt või risustajalt teehoiukulude katteks hüvitist.

Vallavalitsuse loata ei tohi:

- sulgeda liiklust;
- maha võtta, ümber tõsta, juurde panna või kinni katta liiklusmärke ja muid liikluskorraldusvahendeid;
- teha teemaal mis tahes maanteehoiuväliseid töid, paigutada sinna töövahendeid, materjale jms. Kaitsetsoonis ei tohi tegevus halvendada liiklustingimusi maanteel;
- projekteerida ja ehitada teemaale ja kaitsetsooni mis tahes hooneid ja rajatisi;
- rajada teemaale ja kaitsetsooni müügipunkte ja muid teeninduskohti (ka ajutisi ning olemasolevatesse hoonetesse);
- paigaldada teabe- ja reklaamivahendeid maanteele, teemaale ja kaitsetsooni;
- korraldada spordivõistlusi ja teisi rahvaüritusi maanteel ja kaitsetsoonis;
- künda teemaad.
-

Tulevikunõudeid arvestava sõidutee välisservadest väljapoole tuleb jätta sõiduteest mõlemale poole vöönd vastavalt järgnevale tabelile (tabel 13) – punaste joonte vähim kaugus sõidutee(de) välisservast.

Tabel 13. Tänavamaa piirid

Tänav (tee) liik	Vööndi laius sõidutee välisservast punase jooneni (m)		
	Hea	Rahuldav	Erandlik
Kiirtee	12	8	4
Põhitänav	10	6	3
Jaotustänav	8	6	3
Kõrvaltänav	4	3	2
Veotänav	8	6	3
Jalgtee	3	1	0

Tee kaitsevööndi maa omanik võib nõuda tee omanikult piirangute tõttu tekkinud kahju hüvitamist.

Teel ja tee kaitsevööndis on tee omaniku nõusolekuta keelatud:

- maha võtta, ümber tõsta, juurde panna või kinni katta liiklusmärke ja muid liikluskorraldusvahendeid või eemaldada nendelt katteid;
- teha teel ilma ehitusloata teehoiutöid, samuti mis tahes teehoiuväliseid töid, paigutada sinna töövahendeid, materjale jms tegevusega kaitsevööndis ei tohi halvendada liiklustingimusi teel;
- ehitada nähtavust piiravaid hooneid või rajatisi ning rajada istandikku;

- ehitada kiirendus- või aeglustusrada, peale- või mahasõiduteed, alalist või ajutist müügipunkti või muud teeninduskohta;
- takistada jalakäijate liiklemist neid häiriva tegevusega;
- paigaldada valgustusseadet või teabe- ja reklaamivahendit;
- korraldada spordivõistlust või muud rahvaüritust;
- kaevandada maavara ja maa-ainest;
- teha metsa uuendamiseks lageraie;
- teha veerežiimi muutust põhjustavat maaparandus- või muud teehoiu-välist tööd.

Tee kaitsevööndi maa omanik võib nõuda tee omanikult piirangute tõttu tekkinud kahju hüvitamist.

Tee kaitsevööndi maa omanik on kohustatud:

- hoidma korras kaitsevööndi maa-ala ja sellel paikneva rajatise;
- kõrvaldama nähtavust piirava istandiku, puu või muu liiklusele ohtliku rajatise;
- mitte lubama teemaale või kaitsevööndisse järelevalveta kariloomi.

6. LIINIKORIDORID KINNISASJAL

Alus: *Asjaõigusseadus* (RT I 1993, 39, 590; 1999, 44, 509; 2001, 34, 185; 52, 303; 93, 565; 2002, 47, 297; 53, 336; 99, 579; 2003, 13, 64; 17, 95; 78, 523; 2004, 20, 141; 37, 255; 37, 255; 39, 308; 59, 464; 2007, 24, 128);

Asjaõigusseaduse rakendamise seadus (RT I 1993, 72/73, 1021; 1999, 44, 510; 2000, 51, 325; 88, 576; 2001, 24, 133; 31, 171; 42, 234; 94, 582; 2002, 47, 297; 53, 336; 99, 579; 2003, 13, 64; 51, 355; 78, 523; 81, 546; RT III 2004, 13, 160; RT I 2004, 14, 91; 2005, 39, 308; 2006, 19, 148; 2007, 24, 128).

Omanik peab lubama paigutada oma kinnisasjale maapinnal, maapõues ja õhuruumis tehnovõrke ja -rajatise (tehnorajatise), kui nende ehitamine ei ole kinnisasja kasutamata võimalik või kui nende ehitamine teises kohas põhjustab ülemääraseid kulusi ja on majanduslikult põhjendatud. Samuti peab omanik lubama teostada oma kinnisasjal seaduslikul alusel paikneva tehnorajatise teenindamiseks vajalikke töid. Avariitöid võib teha omanikuga eelnevalt kokku leppimata.

Teisele isikule kuuluval kinnisasjal paiknevad tehnorajatised ei ole kinnisasja olulised osad.

Liiniservituut annab õiguse juhtida läbi võõra kinnisasja oma kinnisasjale gaasi-, elektri-, side- ja muid liine.

Liiniservituut ja veejuhtimisservituut on reaalservituudid, mis koormavad teenivat kinnisasja valitseva kinnisasja kasuks selliselt, et valitseva kinnisasja igakordne omanik on õigustatud teenivat kinnisasja teatud viisil kasutama. Reaalservituut tekib kinnistusraamatusse kandmisega. Ettepanekut servituudi seadmiseks saab teha detailplaneeringuga.

Reaalservituut koormab teenivat kinnisasja valitseva kinnisasja kasuks selliselt, et valitseva kinnisasja igakordne omanik on õigustatud teenivat kinnisasja teatud viisil kasutama või et teeniva kinnisasja igakordne omanik on kohustatud oma omandiõiguse teostamisest valitseva kinnisasja kasuks teatavas osas hoiduma.

Reaalservituudi seadmiseks on vaja notariaalselt kinnitatud asjaõiguselepingut.

Alates 1. aprillist 1999. a on tehnorajatise püstitamiseks võõrale kinnisasjale nõutav kinnisasja koormamine reaalservituudi või isikliku kasutusõigusega. Kinnistusraamatusse veel kandmata maale või riigile või Tarvastu vallale kuuluvale maale tehnorajatise püstitamiseks piisab lihtkirjalikust või notariaalsest kokkuleppest maa omanikuga.

Kinnisasja omanik võib reaalservituudi või isikliku kasutusõiguse seadmisest keelduda, kui tehnorajatise edasine asumine kinnisasjal selle kasutamist oluliselt takistab ja omaniku kahju tehnorajatisest on suurem kui tehnorajatise teise kohta ümberpaigutamise kulud, samuti juhul, kui omanik kannab kõik tehnorajatise ümberpaigutamise kulud ja annab selleks tehnorajatise omanikule eelnevalt piisava tagatise.

Kinnisasja omanikul on õigus nõuda tasu tema kinnisasjale püstitatud tehnorajatise talumise eest, sõltumata sellest, kas talumise kohustus tuleb seadusest või kinnisasja koormamisest servituudi või isikliku kasutusõigusega. Tasu suurus võrdub tehnorajatise kaitsevööndi pindalale vasta va maamaksuga, mis korrutatakse läbi maa sihtotstarbe koefitsiendiga. Tasu maksmise perioodi, korra ja maa sihtotstarbe koefitsiendid kehtestab Vabariigi Valitsus.

7. TELEKOMMUNIKATSIOONI LIINIRAJATISE KAITSEVÖÖND

Alus: *Elektroonilise side seadus* (RT I 2004, 87, 593; 2005, 71, 545; 2006, 25, 187; 31, 234; 2006, 58, 439; 2007, 3, 12); Majandus- ja kommunikatsiooniministri 11.12.2006. a määrus nr 99, *Liinirajatise kaitsevööndis tegutsemise tingimused ja kord* (RTL 2006, 89, 1657).

Liinirajatis on aluspinnaga kohtkindlalt ühendatud elektroonilise side võrgu osa, milleks on muu hulgas maakaabel, veekogu põhjas paiknev kaabel, kaablitunnel, kaablikanaliseatsioon, ehitistele ja postidele kinnitatud kaablite või juhtmete kogum koos kommutatsiooni-, jaotus- ja otsastusseadmetega, regeneraator, elektrooniliste sideseadmete konteiner ning raadiosidemast. Liinirajatised on ka tehnovõrgud ja -rajatised *ehitusseaduse ning asjaõigusseaduse rakendamise seaduse* tähenduses. Liinirajatise planeerimisele ja ehitamisele kohaldatakse ehitiste planeerimiseks ja ehitamiseks kehtestatud nõudeid.

Liinirajatise kaitsevöönd on seadusega kindlaks määratud mõõtmetega ala, kus igasugune liinirajatist ohustada võiv tegevus on lubatud seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

Liinirajatiste kaitsevööndi mõõtmed on - **2 m** liinirajatise keskjoonest või rajatise välisseinast liinirajatise paralleelse mõttelise jooneni või tõmmitsatega raadiomasti korral selle kõrgusega või vabalt seisva raadiomasti korral selle 1/3 kõrgusega ekvivalentse raadiusega mõttelise ringjooneni maapinnal, meetrites. Siseveekogudel on liinirajatise kaitsevöönd **100 m**.

Liinirajatise kaitsevööndis peab kinnisasja omanik või valdaja või seal tegutsev isik kinni pidama järgmistest kitsendustest:

- liinirajatise kaitsevööndis on keelatud tõkestada juurdepääsu liinirajatiseni, ladustada jäätmeid, tuleohtlikke materjale ja aineid, teha tuld, põhjustada oma tegevusega liinirajatise saastamist ja korrosiooni;
- veekogus paikneva liinirajatise kaitsevööndis on keelatud teha süvendustöid, veesõidukiga ankrusse heita, liikuda heidetud ankru, kettide, logide, traalide ja võrkudega.

Liinirajatise kaitsevööndis tegutsemine toimub vastavalt seadusele ja liinirajatise omaniku loal.

Liinirajatise kaitsevööndis kasvavate puude okste lõikamise kulud kannab liinirajatise omanik, kui tema ja kinnisasja omanik ei ole kokku leppinud teisiti. Liinirajatise omanikul on õigus kinnisasja omaniku nõusolekuta eemaldada puud või puude oksad, mis on põhjustanud liinirajatise avarii või loovad avariohtliku olukorra.

Liinirajatise asukoha määramise hõlbustamiseks on liinirajatise omanik kohustatud märgistama liinirajatise asukoha. Liinirajatise asukoha märgistamine lahendatakse liinirajatise ehitusprojektiga ja kooskõlastatakse kinnisasja omanikuga.

Liinirajatise kahjustuste ja vigastuste likvideerimisega seotud kulud kannab nende põhjustamise eest vastutav isik.

8. ELEKTRIPAIGALDISE KAITSEVÖÖND

Alus: *Elektriohutusseadus* (RT I 2002, 49, 310; 110, 659; 2004, 18, 131; 30, 208; 75, 520);
Vabariigi Valitsuse 02.07.2002. a, määrus nr 211, *Elektripaigaldise kaitsevööndi ulatus* (RT I 2002, 58, 366; 2003, 44, 305).

Elektripaigaldise kaitsevöönd on elektripaigaldist, kui see on iseseisev ehitis, ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamise vajadusest lähtudes kitsendatakse kinnisasja kasutamist.

Elektripaigaldise kaitsevööndis on keelatud tõkestada juurdepääsu elektripaigaldisele, ladustada jäätmeid, tuleohtlikke materjale ja aineid, teha tuld, põhjustada oma tegevusega elektripaigaldise saastamist ja korrosiooni ning korraldada massiüritusi, kui tegemist on üle 1000-voldise nimipingega elektripaigaldisega.

Elektripaigaldise omaniku loata on keelatud:

- elektripaigaldise kaitsevööndis ehitada, teha mis tahes mäe-, laadimis-, süvendus-, lõhkamis-, üleujutus-, niisutus- ja maaparandustöid, istutada ning langetada puid ja põõsaid;
- elektri-veekaabelliinide kaitsevööndis teha süvendustöid, veesõidukiga ankrusse heita, liikuda heidetud ankru, kettide, logide, traalide ja võrkudega;
- elektri-veekaabelliinide kaitsevööndis paigaldada veesõidukite liiklustähiseid ja poisid ning lõhata ja varuda jääd;
- elektri-õhuliinide kaitsevööndis sõita masinate ja mehhanismidega, mille üldkõrgus maapinnast koos veosega või ilma selleta on üle **4,5 m**;
- üle 1000-voldise nimipingega elektri-õhuliinide kaitsevööndis ehitada aedu ja traattarasid ning rajada loomade joogikohti;
- elektri-maakaabelliinide kaitsevööndis töötada löökmehhanismidega, tasandada pinnast, teha mullatöid sügavamal kui **0,3 m**, küntaval maal sügavamal kui **0,45 m** ning ladustada ja teisaldada raskusi.

Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus:

- alla 1 kV pingega liinide korral on **2 m**;
- kuni 20 kV pingega liinide korral on **10 m**;
- 35–110 kV pingega liinide korral on **25 m**.

Maakaabelliini maa-ala kaitsevöönd on piki kaabelliini kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest **1 m** kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Veekaabelliini kaitsevöönd on piki kaabelliini kulgev veepinnast põhjani ulatuv veeruum, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest järvedes **100 m** kaugusel ning jõgedes **50 m** kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Alajaamade ja jaotusseadmete kaitsevöönd. Alajaamade ja jaotusseadmete ümber ulatub kaitsevöönd **2 m** kaugusele piirdeaiast, seinast või nende puudumisel seadmest.

9. SURVESEADME KAITSEVÖÖND

Alus: *Surveseadme ohutuse seadus* (RT I 2002, 49, 309; 2003, 88, 594; 2004, 2, 5; 18, 131; 30, 208);
Vabariigi Valitsuse 02.07.2002. a, määrus nr 213, *Surveseadme kaitsevööndi ulatus* (RT I 2002, 58, 368; 2003, 44, 304).

Surveseadmed ja surveseadmestikud jaotatakse järgmistesse liikidesse:

- I liik – surveseadmed, milles on ette nähtud suurema kui 0,5-baarise rõhu tekkimine;
- II liik – seeriaviisiliselt valmistatavad lihtsad surveanumad, välja arvatud tulekustutid;

- III liik – transporditavad surveseadmed, välja arvatud aerosooliballoonid ja hingamisaparaatide gaasiballoonid;
- IV liik – aerosooliballoonid, välja arvatud aerosooliballoonid, mille maht on väiksem kui 50 milliliitrit, metallist aerosooliballoonid, mille maht on suurem kui 1000 milliliitrit, kaitsva kattega klaasist või mittekillustuvast plastist aerosooliballoonid, mille maht on suurem kui 220 milliliitrit, ja kaitsva katteta klaasist või killustuvast plastist aerosooliballoonid, mille maht on suurem kui 150 milliliitrit;
- V liik – plahvatus- või tuleohtliku, väga tuleohtliku, eriti tuleohtliku, mürgise või väga mürgise vedeliku anumad ja torustikud, milles rõhu tekitab vedelikusamba kõrgus või hüdrauliline löök, samuti muud surveseadmed, mis ei kuulu I–IV liiki.

Surveseadme kaitsevöönd on surveseadet, kui see on iseseisev ehitis, ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamise vajadusest lähtudes kitsendatakse kinnisasja kasutamist.

Surveseadme kaitsevööndis peab hoiduma tegevustest, mis võivad kahjustada surveseadet, sealhulgas ei tohi:

- tõkestada juurdepääsu surveseadmele, ladustada jäätmeid, kemikaale või väetisi, istutada puid ja põõsaid;
- surveseadme omaniku loata ehitada, teha lõhkamis-, puurimis- ja kaevetöid, samuti üleujutus-, niisutus- ja maaparandustöid, ladustada ja teisaldada raskusi ning organiseerida ülesõite või teha muid surveseadme ohutust mõjutada võivaid töid.

Maa-aluste soojustorustike kaitsevöönd. Maa-aluste soojustorustike, mida mõlemal pool torustikke piiravad äärmise torustiku isolatsiooni välispinnast järgmistel kaugustel asuvad mõttelised vertikaaltasandid ja horisontaaltasand, kaitsevööndi ulatus on:

- alla 200 mm läbimõõduga torustiku korral **2 m**;
- 200 mm ja suurema läbimõõduga torustiku korral **3 m**.

Maapealsete soojustorustike kaitsevöönd. Maapealsete soojustorustike, mida mõlemal pool torustikke piiravad äärmise torustiku isolatsiooni välispinnast järgmistel kaugustel asuvad mõttelised vertikaaltasandid, kaitsevööndi ulatus:

- aurutorustikul töö rõhul üle 16 baari on **10 m**;
- aurutorustikul töö rõhul 16 baari ja alla selle on **5 m**;
- veetorustikul töö rõhul üle 6 baari on **5 m**;
- veetorustikul töö rõhul 6 baari ja alla selle on **2 m**.

Kaugküttevõrgu juurde kuuluvate rajatiste ja hoonete kaitsevöönd. Kaugküttevõrgu juurde kuuluvate drenaažitorude, jaotuskambrite, pumbamajade, mõõtesõlmede ning reguleeripunktide rajatiste ja hoonete kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mis asub välisseina äärmistest punktidest **2 m** kaugusel paiknevate mõtteliste vertikaalide vahel.

Kaugküttevõrgu kaitsevööndis on keelatud:

- tõkestada juurdepääsu kaugküttevõrgule,
- rajada alalisi ehitisi,
- ladustada jäätmeid, kemikaale või väetisi,
- istutada puid ja põõsaid,
- teha muid tegevusi, mis võivad kahjustada kaugküttevõrgu konstruktsioone.

Kaugküttevõrgu kaitsevööndis on keelatud ilma võrguettevõtja loata teha lõhkamis-, puurimis- ja kaevetöid, samuti üleujutus-, niisutus- ja maa-parandustöid, paigaldada täiendavaid kommunikatsioone, teha ehitustöid, püstitada ajutisi ehitisi, rajada parkimisplatse, ladustada ja teisaldada materjale, organiseerida ülesõite, paigaldada kinnisasja omaniku või valdaja ehitust läbivates kaugküttevõrgu tehnilistes koridorides täiendavaid kommunikatsioone ja teha ümberehitusi.

Kanalisatsiooni-, vee-, side- ja gaasitrasside ning elektri kaablite ja teiste kommunikatsioonide rajamisel kaugküttevõrgu kaitsevööndisse on vähimad kaugused kaugküttetorustiku välispinnast kommunikatsiooni välispinnani:

- ristumisel **0,2 m;**
- paralleelsel kulgemisel **1 m.**

Maapealsete vedelkütusetorustike kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mis asub torustiku välisseina äärmistest punktidest **5 m** kaugusel paiknevate mõtteliste vertikaaltasandite vahel.

10. KANALISATSIOONIEHITISTE VEEKAITSENÕUDED JA PUMPLATE KUJAD

Alus: *Veeseadus* (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241, 240; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155; 54, 583; 95, 843; 2001, 7, 19; 42, 234; 50, 283; 94, 577; 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 26, 156; 51, 352; 2004, 28, 190; 38, 258; 2005, 15, 87; 37, 280; 67, 512; 2006, 28, 211; 2007, 1, 1);
Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus (RT I 1999, 25, 363; 2000, 39, 238; 102, 670; 2001, 102, 668; 2002, 41, 251; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 2005, 37, 280);
 Vabariigi Valitsuse 16.05.2001. a, määrus nr 171, *Kanalisatsiooniehitiste veekaitseenõuded* (RT I 2001, 47, 261; 2006, 40, 310);
 Vabariigi Valitsuse 31.07.2001. a määrus nr 269, *Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord* (RT I 2001, 69, 424; 2003, 83, 565; 2006, 10, 67);
 Keskkonnaministri 16.11.1998. a määrus nr 65, *Heitveesuubla kasutatavate veekogude või nende osade nimekirja reostustundlikkuse järgi kinnitamine* (RTL 1998, 346/347, 1432; 1999, 167, 2446);

Keskkonnaministri 16.10.2003. a määrus nr 75, *Nõuete kehtestamine ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta* (RTL 2003, 110, 1736);

Keskkonnaministri 16.12.2005. a määrus nr 76, *Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kaitsevööndi ulatus* (RTL 2005, 123, 1949);

Tarvastu Vallavolikogu 16. detsembri 1998. a määrus nr 102, *Tarvastu valla veevarustuse ja kanalisatsiooni eeskiri* (RTL, 22.01.1999, 12, 136).

Kanalisatsioon on ehitiste või seadmete süsteem heitvee ja reovee kogumiseks või suublasse juhtimiseks.

Reovee kogumisalaks nimetatakse ala, kus on piisavalt elanikke ja majandustegevust reovee kogumiseks kanalisatsiooni kaudu reoveepuhastisse või heitvee juhtimiseks suublasse.

Määrusega *Kanalisatsiooniehitiste veekaitsenõuded* kehtestatakse reovee kogumiseks, puhastamiseks või suublasse juhtimiseks rajatud kanalisatsioonitorustiku, reoveepuhasti (välja arvatud kohtpuhasti ehk reovee eelpuhasti), pumpla või muu reovee kogumise, puhastamise ja heitvee suublasse juhtimisega seotud hoone või rajatise veekaitsenõuded.

Reoveepuhastid jagunevad:

- suurteks reoveepuhastiteks ehk suurpuhastiteks, mille jõudlus on üle 2000 inimekvivalendi (edaspidi ie);
- väikesteks reoveepuhastiteks ehk väikepuhastiteks, mille jõudlus on kuni 2000 ie;
- omapuhastiteks üksikmajapidamise reovee puhastamiseks.

Inimekvivalendiks loetakse ühe inimese põhjustatud keskmise ööpäevase tingliku veereostuskoormuse ühikut. Biokeemilise hapnikutarbe (BHT7) kaudu väljendatud inimekvivalendi väärtus on **60 g** hapnikku ööpäevas.

Kuja on kanalisatsiooniehitise, torustik välja arvatud, lubatud kõige väiksem kaugus tsiviilhoonest või joogivee salvkaevust. Kuja ulatus sõltub suublast olevast pinnasest ja selle omadustest, reoveepuhasti jõudlusest, reovee puhastamise viisist ja reoveepumplasse juhitava reovee vooluhulgast (tabel 14).

Tabel 14. Väikepuhastite nõutavad kujad sõltuvalt reovee puhastamise viisist ja reoveepuhasti jõudlusest

Reovee puhastamisviis	Kuja (meetrites)
Reoveesettetahendus- ja kompostimisväljakutega mehaaniline või bioloogiline reoveepuhasti või eraldi paiknevad reoveesettetahendus- ja kompostimisväljakud	100
Mehaaniline või bioloogiline reoveepuhasti, kus reoveesetet käideldakse kinnises hoones	50
Biotiik, tehismärgala, avaveeline taimestikpuhasti	100

Ühiskanalisatsiooni reoveepumpla kuja ulatus sõltub reoveepumplasse juhitava reovee vooluhulgast:

- kui vooluhulk on kuni 10 m³/d, peab kuja olema **10 m**;
- kui vooluhulk on üle 10 m³/d, peab kuja olema **20 m**.

Purgimissõlme kuja peab olema **30 m**.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevöönd on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus kinnisasja kasutamist on kitsendatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitiste kaitse ja ohutuse tagamiseks.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni maa-aluste vabavoolsete torustike kaitsevööndi ulatus torustiku telgjoonest mõlemale poole on:

- torustikul, mille siseläbimõõt on alla 250 mm ja mis on paigaldatud kuni 2 m sügavusele **2 m**;
- torustikul, mille siseläbimõõt on 250 mm ja suurem ning mis on paigaldatud kuni 2 m sügavusele **2,5 m**;
- torustikul, mille siseläbimõõt on alla 250 mm ja mis on paigaldatud üle 2 m sügavusele **2,5 m**;
- torustikul, mille siseläbimõõt on 250 mm ja suurem ning mis on paigaldatud üle 2 m sügavusele **3 m**;
- torustikul, mille siseläbimõõt on 1000 mm ja suurem ning mis on paigaldatud üle 2 m sügavusele või allmaakaevetõõnesse **5 m**.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni muude ehitiste ümber ulatub kaitsevöönd piirdeaiani, selle puudumisel **2 m** kaugusele ehitisest.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevööndis peab hoiduma tegevusest, mis võib ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitisi kahjustada, sealhulgas ei tohi:

- tõkestada juurdepääsu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitistele ega istutada puid;
- ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni omaniku loata ehitada, ladustada materjale ning teha lõhkamis-, puurimis-, kaevandamis-, vaia-, kaeve-, täite-, üleujutus- või kuivendustöid ja ehitiste juures ka tõstetöid;
- veekogus asuva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitiste juures teha süvendustöid, pinnase teisaldamistöid, uputada tahkeid aineid, ankurdada veesõidukit või vedada ankruid, kette, logisid, traale või võrke.

Ühiskanalisatsiooni on keelatud juhtida heitvett, mis sisaldab:

- põlemis- ja plahvatusohtlikke aineid;
- torustikele kleepuvaid või ummistusi tekitavaid aineid;
- inimestele ja keskkonnale ohtlikke mürkaineid;
- radioaktiivseid aineid;
- keskkonnaohtlikku bakterioloogilist reostust;
- biopuhastusele toksiliselt mõjuvaid aineid;

- bioloogiliselt raskesti lagundatavaid keskkonnoahtlikke aineid.

Omapuhasti rajamisel arvestatavad nõuded:

- omapuhasti kuja on vähemalt **10 m** (v.a septikul);
- septiku kuja on vähemalt **5 m**;
- omapuhastit tohib ehitada väljapoolse reovee kogumisasid;
- omapuhasti peab paiknema joogiveekaevude suhtes allanõlvale ning põhjavee liikumissuuna suhtes allavoolu.

Heitvee pinnasesse juhtimine. Nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võib pinnasesse immutada kuni **10 m³** vähemalt bioloogiliselt puhastatud heitvett ööpäevas.

Nõrgalt kaitstud põhjaveega aladeks loetakse alasid, mille pinnakate on **2-10 m** paksune moreen filtratsioonimooduliga **0,01-0,5 m** ööpäevas, alasid, mille pinnakate on alla **2 m** paksune savi- või liivsavi kiht filtratsioonimooduliga **0,0001-0,005 m** ööpäevas ja alasid, mille pinnakate on **20-40 m** paksune liiva- või kruusakiht filtratsioonimooduliga **1-5 m** ööpäevas.

Heitvett kuni **50 m³** ööpäevas võib pärast mehaanilist puhastust ja vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses toodud nõuetele, immutada pinnasesse, välja arvatud joogiveeallika sanitaarkaitsealadel ja nende välispiirist lähemal kui **50 m**, kui juhtimine kaugel asuvasse veekogusse ei ole majanduslikult põhjendatud ning ei ole põhjavee reostumise ohtu.

Lahkvoolse kanalisatsiooni kaudu tohib sademevett pärast mehaanilist puhastust ja vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses toodud nõuetele immutada pinnasesse, välja arvatud joogiveeallika sanitaarkaitsealadel ja nende välispiirist lähemal kui **50 m**.

Heitvee pinnasesse juhtimise tingimused (hulk pindalaühiku kohta, reostusnäitajate lubatavad piirväärtused jm) täpsustatakse vee erikasutusloas.

Kui heitvee juhtimine kaugel asuvasse veekogusse on ebamajanduslik ning ei ole põhjavee reostumise ohtu, võib heitvett immutada pinnasesse, v.a veehaarde sanitaarkaitsealal ja mitte lähemal kui **50 m** selle välispiirist, järgmistes kogustes:

- **10–50 m³** ööpäevas pärast reovee bioloogilist puhastamist;
- kuni **10 m³** ööpäevas pärast reovee mehaanilist puhastamist.

Kanalisatsiooni kaudu või vahetult veekogusse või pinnasesse suunatava heitvee reostusnäitajad peavad vastama Vabariigi Valitsuse määruses kehtestatud nõuetele.

Reostustundlikuks veekogudeks Tarvastu vallas on määratud :

- Tarvastu jõgi Mustlast kuni suudmeni (kood 10165);
- Ärna jõgi (kood 10183);
- Varastu oja (kood 10185);
- Võrtsjärv (kood 208380).

11. PUURKAEVUDE SANITAARKAITSEVÖÖND

Alus: *Veeseadus* (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241, 240; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155; 54, 583; 95, 843; 2001, 7, 19; 42, 234; 50, 283; 94, 577; 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 26, 156; 51, 352; 2004, 28, 190; 38, 258; 2005, 15, 87; 37, 280; 67, 512; 2006, 28, 211; 2007, 1, 1);
Keskkonnaministri 16.12.1996. a määrus nr 61, *Veehaarde sanitaarkaitseala moodustamise ja projekteerimise kord* (RTL 1997, 3, 8; 2004, 96, 1500).

Põhjaveehaardele moodustatakse sanitaarkaitseala, üldjuhul **50 m** raadiuses ümber puurkaevu või **50 m** kaugusele mõlemale poole kaevusid ühendavast sirgjoonest ja **50 m** raadiuses ümber puurkaevude rea otsmiste puurkaevude.

Veehaarde või sanitaarkaitseala projekti alusel ja maakonna keskkonnanestuse esildisel võib keskkonnaminister sanitaarkaitseala ulatust muuta järgmiselt:

- juhul, kui veehaarde projektikohane tootlikus on alla **10 m³** ööpäevas ja vett võetakse ühisveevärgi vajaduseks, vähendada **10 m**;
- juhul, kui veehaarde projektikohane tootlikus on üle **10 m³** ööpäevas ja põhjaveekiht on hästi kaitstud, vähendada **30 m**.

Sanitaarkaitseala ei moodustata, kui kasutatav põhjavesi ei sobi omadustelt olmeveeks või kui vett võetakse põhjaveekihist alla **10 m³** ööpäevas ühe kinnisasja vajaduseks.

Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal on keelatud majandustegevus, välja arvatud veehaarderajatiste teenindamine, metsa hooldamine, heintaimede niitmine ja veeseire. Veehaarde omanik või valdaja võib keelata veehaarderajatise teenindamisega mitteseotud isikute viibimise veehaarderajatise seadmetel.

12. PÕHJA- JA PINNAVEE KAITSE PÕLLUMAJANDUSLIKEST REOSTUS-ALLIKATEST PÄRINEVA REOSTUSE EEST

Alus: *Veeseadus* (RT I 1994, 40, 655; 1996, 13, 241, 240; 1998, 2, 47; 61, 987; 1999, 10, 155; 54, 583; 95, 843; 2001, 7, 19; 42, 234; 50, 283; 94, 577; 2002, 1, 1; 61, 375; 63, 387; 2003, 13, 64; 26, 156; 51, 352; 2004, 28, 190; 38, 258; 2005, 15, 87; 37, 280; 67, 512; 2006, 28, 211; 2007, 1, 1);
Vabariigi Valitsuse 28.08.2001. a määrus nr 288, *Veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded* (RT I 2001, 72, 443; 2002, 15, 89; 2004, 13, 89);
Keskkonnaministri 30. detsembri 2002. a määrus nr 78, *Reoveesette põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel kasutamise nõuded* (RTL, 2003, 5, 48; 2004, 64, 1056).

Põhja- ja pinnavee kaitseks põllumajanduslikest reostusallikatest pärineva reostuse ennetamiseks ja piiramiseks tuleb järgida Vabariigi

Valitsuse määrusega kehtestatud mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla kasutamise ja hoidmise nõudeid.

Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa hektari kohta külvikorra keskmisena kuni **170 kg lämmastikku** aastas. Mineraalväetistega on lubatud anda haritava maa hektari kohta külvikorra keskmisena **30 kg fosforit** aastas ja selline kogus lämmastikku, mis on põllumajanduskultuuride kasvuks vajalik ning vastavuses kehtestatud mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla kasutamise ja hoidmise nõuetega.

Haritava maa ühe hektari kohta tohib pidada kuni **1,5 loomühikule** vastaval hulgal loomi. Suuremale arvule loomühikutele vastaval hulgal loomi haritava maa ühe hektari kohta tohib pidada nõuetekohase mahutavusega sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla või sõnniku müügilepingu olemasolu korral.

Loomapidamishoonetel, kus peetakse üle **10 loomühiku** loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla. Sõnnikuhoidla peab mahutama vähemalt kaheksa kuu sõnniku ja virtsa.

Põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel reoveesette kasutamisel tuleb järgida keskkonnaministri määrusega kehtestatud nõudeid.

Põllumajandustootjal on soovitatav järgida head põllumajandustava st üldtunnustatud tootmisvõtteid ja -viise, mille järgimise korral ei teki ohtu keskkonnale.

Allikate ja karstilehtrite ümbruses on **10 m** ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus.

13. MAAPARANDUSSÜSTEEMIDEGA SEOTUD NÕUDED

Alus: *Maaparandusseadus* (RT I 2003, 15, 84; 2004, 32, 227; 2005, 37, 284; 2007, 24, 129);
Asjaõigusseadus (RT I 1993, 39, 590; 1999, 44, 509; 2001, 34, 185; 52, 303; 93, 565; 2002, 47, 297; 53, 336; 99, 579; 2003, 13, 64; 17, 95; 78, 523; 2004, 20, 141; 37, 255; 2005, 39, 308; 59, 464; 63, 481; 2007, 24, 128);
 Vabariigi Valitsuse 03.01.2006. a korraldus nr 1, *Riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetelu* (RTL 2006, 7, 133; 2007, 63, 1134);
 Keskkonnaministri 24.12.1996. a määrus nr 64, *Veekaitse nõuete kehtestamine maaparandussüsteemide ehitamisel ja ekspluateerimisel* (RTL 1997, 14, 87; 1999, 34, 415).

Maaparanduseks peetakse *maaparandusseaduse* tähenduses maa kuivendamist, niisutamist ja maa veerežiimi kahepoolset reguleerimist, samuti happeliste muldade lupjamist ning agromelioratiivsete, kultuurtehniliste ja muude maaparandushoiutööde tegemist maatulundusmaa sihtotstarbega maa ja maapiirkonnas paikneva põllumajanduslikult kasutatava elumumaa sihtotstarbega eluasemekohtade maa viljelusväärtuse suurendamiseks.

Maaparandussüsteem on maatulundusmaa ja eluasemekohtade maa kui-
vendamiseks või niisutamiseks või veerežiimi kahepoolseks reguleerimi-
seks vajalike hoonete ja rajatiste kogum.

Maaparandushoid on maaparandussüsteemi ja selle maa-ala ning nendega
seotud keskkonnakaitserajatiste hooldamine ja uuendamine, happeliste
muldade lupjamine, agromelioratiivsete ja kultuurtehniliste tööde tege-
mine maatulundusmaa ja eluasemekohtade maa viljelusväärtuse säilita-
miseks ning suurendamiseks.

Maaparandussüsteemi maa-ala on maa-ala, millel paikneb reguleeriv
võrk.

Maaparandussüsteemi reguleeriv võrk *maaparandusseaduse* tähenduses
on veejuhtmete võrk liigvee vastuvõtmiseks või vee jaotamiseks. Regu-
leeriv võrk peab tagama maaviljeluseks sobiva mullaveerežiimi ja
minimeerima reostuse leviku ohu.

Maaparandussüsteemi eesvool *maaparandusseaduse* tähenduses on kui-
vendusvõrgust voolava liigvee ärajuhtimiseks või niisutusvõrgu veehaar-
desse vee juurdevooluks rajatud veejuhe või loodusliku veekogu
reguleeritud lõik, mille veeseisust sõltub reguleeriva võrgu nõuetekohane
toimimine.

Ühiseesvool on eesvool, mis tagab mitmel kinnisasjal asuva maaparan-
dussüsteemi toimimise. Eesvool peab tagama liigvee äravoolu kuivendus-
võrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku ning olema võimalikult suure
isepuhastusvõimega.

Kuivendussüsteemi suubla on looduslik veekogu, kuhu suubub liigvesi
eesvoolu või reguleeriva võrgu kaudu.

Reguleeriv võrk peab tagama maaviljeluseks sobiva mullaveerežiimi ja
minimeerima reostuse leviku ohu. Eesvool peab tagama liigvee äravoolu
kuivendusvõrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku ning olema või-
malikult suure isepuhastusvõimega.

Riigi poolt korrashoitavad eesvoolud on toodud tabelis 15.

Tabel 15. Riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetelu Tarvastu vallas

Jrk nr	Veejuhtme		Riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolu lõigu				
	Kood	Nimi	Pikkus (km)	Alguspunkti		Lõpp-punkti	
				Kirjeldus	X koordinaat Y koordinaat	Kirjeldus	X koordinaat Y koordinaat
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1015000	Kangru pkr	5,2	Põrga-Veisjärve tee truubist 3,68 km vs	607398 6439437	Põrga- Veisjärve tee truubist 1,53 km vv	605911 6444010
2	1015900	Kingli pkr	5,2	suue	613903 6444845	Kärstna- Vooru mnt truubist 3,85 km vv	612826 6449739
3.	1016400	Soe oja	5,3	Suue Kivilõppe peakraavi	616110 6456290	Soe paisjärv	613532 6454246
4.	1016800	Kaanjärve pkr	3,8	suudmest 1,01 km vv	607390 6451447	Mustla- Pahuvvere mnt truubist 0,32 km vs	605183 6454066
5.	1017000	Koguli pkr	6,7	Mustla-Kärstna mnt truubist 1,43 km vv	611117 6452495	Mustla-Kärstna mnt truubist 8,08 km vv	611067 6446456
6.	1017400	Väluste oja	10,0	suue	612208 6463740	Väluste- Mõnnaste tee truubist 1,84 km vv	607611 6461523
11.	1018300	Ärma jõgi	11,2	Kärstna-Raassilla mnt truup	603743 6455661	Mustla- Pahuvvere mnt truubist 5,94 km vv	601467 6449046
12.	1018400	Änilase pkr	4,5	suue	603502 6455377	Suudmest 4,45 km vv	599741 6454435

Maaparandussüsteemi teenindav tee on tee, mis on vajalik maaparandushoiutööde tegemiseks ega ole teeseaduse tähenduses avalikult kasutatav tee.

Maaparanduse uurimistöö tegemiseks, ehitusprojekti koostamiseks või maaparandussüsteemi või ehitusprojekti ekspertiisiga seotud toimingute tegemiseks on maaparandusalal tegutseval ettevõtjal õigus viibida kinnisasjal, kuhu ehitatakse või kavandatakse ehitada maaparandussüsteem, ning kinnisasjal, mida võib kavandata maaparandussüsteem mõjutada või mis võib mõjutada kavandatavat maaparandussüsteemi, kas selle kinnisasja omaniku või tema volitatud isiku juuresolekul või nimetatud isikute juuresolekuta, kui kinnisasjal viibimise aeg on omanikuga või tema volitatud isikuga kokku lepitud.

Kinnisasja omanik peab lubama ehitada oma kinnisasjale teist kinnisasja teeniva maaparandussüsteemi, kui teist kinnisasja ei ole maaparandussüsteemi ehitamata võimalik sihipäraselt kasutada või kui selle ehitamine teise kohta põhjustab ülemääraseid kulusi. Asjaosalistel tuleb seada realservituut *asjaõigusseaduses* sätestatud alustel ja korras.

Niisutussüsteem on rajatiste kompleks vee ammutamiseks veeallikast ja selle jaotamiseks niisutatavale maa-alale.

Maaparandussüsteemi rajamine võõrale maale:

- maa kuivendamiseks või niisutamiseks vajaliku veejuhtme rajamisele võõrale maale on madalama maatüki omanik kohustatud hüvitusega laskma juhtida oma maatükile looduslikku vett, kui see varem loomulikult viisil sinna voolas või imbus. Kui selline vee juhtimine tekitab talle kahju, võib ta nõuda, et kõrgema maatüki omanik omal kulul pikendaks kunstlikku veejuhet läbi madalama maatüki;
- vee juhtimiseks läbi võõra maa tuleb asjaosalistel seada servituut valitseva kinnisasja kasuks, mille kohta kohaldatakse asjaõigusseaduse sätteid;
- vee juhtimine peab toimuma võimalikult mööda piire või sihte, kus maaparandussüsteem maa kasutamist kõige vähem takistab ja maale kõige vähem kahju tekitab. Läbi õue, puistike, viljapuu- ja köögivilja-aedade võib vett juhtida ainult toruveejuhtmetega, kui omanikuga ei lepita kokku teisiti.

Maaomanik peab arvestama järgmiste nõuete ja piirangutega:

- igasugune kunstlik veevoolu takistamine ja ummistamine maaparandussüsteemis ning veevõtt maaparandussüsteemist, kui see tekitab kahju teisele maaomanikule või maaparandussüsteemile, on keelatud;
- maad ei või harida lähemal kui **1 m** eesvoolu pervest, kui seadusega või Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras ei määrata kindlaks laiemat veekaitsevööndit;
- maaomanik peab lubama kasutada oma maad maaparandussüsteemide seisundi kontrollimiseks, maaparanduslikeks uurimis- ja projekteerimistöodeks, maaparandustöödest tingitud ajutisteks läbisõitudeks ja pinnase paigaldamiseks, kui hüvitatakse talle tekitatud kahju;
- maa kruntimisel või ümberkruntimisel kooskõlas maakorralduslike õigusaktidega tuleb tagada maaparandussüsteemi toimimine ja kaitse.

Maaomanikul/maavaldajal on õigus:

- kui tema maast antakse õigus vett läbi juhtida, võib maaomanik nõuda maaparandussüsteemi alla jääva maa äraostmist loa saaja poolt, samuti kogu ülejäänud maa või selle osa äraostmist, mis maaparandussüsteemi rajamise tagajärjel kasutuskõlbmatuks muutub;
- saada maaparandussüsteemi rajajalt hüvitist tekitatud kahjude eest.

Maaomanik ja -valdaja võivad nõuda eelnevalt tagatise maksmist deposiiti.

Veekogude kallastel rakendatakse järgmisi keskkonnakaitselisi meetmeid:

- veekogu kallastele rajatakse puhverribasid või puhverlodusid;
- voolusängis oleva reostuse püüdmiseks on sobiva reljeefiga kohtades võimalik ehitada settebasseine,
- vajaduse korral võib voolusängis oleva reostuse püüdmiseks kasutada keemilisi filtreid.

Maaparandussüsteemi korrastamistöödel või rekonstrueerimisel tuleb arvestada maaparandustööde võimalikku mõju järgmistele maaparandustööde piirangutsoonidele:

- I klassi piirangutsoonideks on kaitseala vööndid, kus kehtestatud kaitse-eeskiri ei luba maaparandustöid (loodusreservaadid ja sihtkaitsevööndid, kus maaparanduse hooldustööd on keelatud);
- II klassi piirangutsoonideks on kaitseala sihtkaitsevööndid, kus kaitsitava loodusobjekti säilitamiseks vajaliku või seda objekti mittekahjustava tegevusena on kaitseala kaitse-eeskirjaga lubatud olemasolevate maaparandussüsteemide hooldustööd;
- III klassi piirangutsoonideks on kaitsealade piiranguvööndid, programmalade üldvööndid ja eelmistes punktides nimetatata alad.

14. VÄLISÕHU SAASTEKAITSE

Alus: *Välisõhu kaitse seadus* (RT I 2004, 43, 298; 2005, 15, 87; 2007, 19, 95; 62; 396);
Rahvatervise seadus (RT I 1995, 57, 978; 1996, 3, 56; 49, 953; 1997, 37/38, 569; 1999, 30, 415; 88, 804; 2001, 23, 128; 2002, 32, 187; 61, 375; 63, 387; 90, 521; 2003, 26, 156; 160; 2004, 45, 315; 75, 520; 87, 593; 2005, 24, 179; 2006, 28, 211; 2006, 55, 405; 2007, 1, 1);
 Vabariigi Valitsuse 26.01.1999. a määrus nr 38, *Eluruumidele esitatavate nõuete kinnitamine* (RT I 1999, 9, 138; 2000, 66, 427; 2001, 67, 403; 97, 613; 2002, 66, 402; 2005, 6, 23);
 Sotsiaalministri 04.03.2002. a määrus nr 42, *Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid* (RTL 2002, 38, 511);
 Keskkonnaministri 07.09.2004. a määrus nr 115, *Välisõhu saastatuse taseme piir-, sihtväärtused ja saastetaluvuse piirmäärad, saasteainete sisalduse häiretasemed ja kaugemad eesmärgid ning saasteainete sisaldusest teavitamise tase* (RTL 2004, 122, 1894; 2006, 33, 592).

Välisõhk on troposfääri hooneväline õhk, välja arvatud õhk töökeskkonnas. Saasteaine on keemiline aine või ainete segu, mis eraldub välisõhku tegevuse otsesel või kaudsel tagajärjel ja mis võib mõjuda kahjulikult inimese tervisele või keskkonnale, kahjustada vara või kutsuda esile pikaajalisi kahjulikke tagajärgi.

Saasteallikas on saasteaineid välisõhku suunav või eraldav objekt. Saasteallikad jagunevad paikseteks ja liikuvateks saasteallikateks. Paikne saasteallikas on püsiva asukohaga üksik saasteallikas, kaasa arvatud

teatud aja tagant teiseldatav saasteallikas, või ühel tootmisterritooriumil asuvate saasteallikate grupp. Liikuv saasteallikas on püsiva asukohata saasteallikas, mis samal ajal saasteainete välisõhku eraldamisega võib vahetada asukohta.

Saasteallika mõjupiirkond on piirkond, kus saasteallikast eralduva saasteaine heitkogus moodustab maapinnalähedases õhukihis saasteaine sisalduse, mis on vähemalt kümme protsenti välisõhu saastatuse taseme ühe tunni keskmisest piirväärtusest. Saasteallika mõjupiirkonnas kehtivad välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused ka õhukihis, mis ulatub **2 m** võrra kõrgemale kõige kõrgemal asuva eluruumi laest ja **1 m** kaugusele eluruumi välisseinast.

Paikse saasteallika saasteaine heitkoguse piirväärtus on majandustegevuse mis tahes valdkonna paiksest saasteallikast eralduva saasteaine piirkogus väljuvate gaaside mahu-, toodangu-, võimsuse -, energia- või ajaühiku kohta väljendatuna kontsentratsiooni, protsendi või heitkoguse tasemenäitajana. Heitkoguse piirväärtust ei tohi ületada.

Kui piirkonna välisõhu hinnatud saastatuse tase või seaduse alusel kehtestatud saasteaine heite summaarne piirkogus ei võimalda rahuldada kõiki saasteloa taotlusi, on saasteloa saamise eelisõigus isikul:

- kes toodab energiat olme- või sotsiaalvajadusteks;
- kelle saasteainete heitkogus samalaadse toodangu ühiku kohta on kõige väiksem.

Arvestades inimorganismide erinevat kohanemisreaktsiooni, võib keskkonnaminister Tervisekaitseinspeksiooni ettepanekul kehtestada määrusega elanikkonna tundlike gruppide tervise kaitseks välisõhu saastatuse taseme seaduses sätestatutest rangemad piirväärtused järgmiste asutuste territooriumil:

- tervishoiuasutus;
- hoolekandenasutus;
- lasteaed;
- kool.

Ebameeldiva või ärritava lõhnaga aine on inimtegevusest põhjustatud välisõhku eralduv aine või ainete segu, mis võib tekitada elanikkonnal soovimatut lõhnataju. Lõhnaaine esinemise välisõhus määrab selleks moodustatud lõhnaaine esinemise määramise ekspertrühm. Lõhnaaine esinemise määramise ekspertrühm annab hinnangu lõhnaaine esinemise kohta välisõhus ning lõhna esinemise korral nõuab seda põhjustava saasteallika valdajalt lõhna vähendamise tegevuskava koostamist.

Lähtudes lõhnaainete esinemisest välisõhus, rakendavad saasteallikate valdajad, kelle tööstus- või põllumajandustegevus või tegevus muul alal põhjustab või võib põhjustada lõhna tekkimist, levimist või ärritavat lõhnataju elanikkonnale, täiendavaid meetmeid lõhnaainete heitkoguste vähendamiseks.

Mootor-, õhu-, vee- ja rööbassõiduki, mopeedi, maanteevälise liikurmasina, traktori ning muu liikuva saasteallika heitgaasi saasteainete sisaldus ja suitsusus ning müratase ei tohi ületada kehtestatud normatiive.

Mootorsõiduki juht peab vältima:

- tolmu ja prahi levikut puistematerjalide veokilt;
- välisõhu saastamist töötava mootoriga seisvalt mootorsõidukilt, kui see ei ole tingitud töökorraldusest.

Maavarade kaevandamisel, lõhkamistööl, sõnnikuhoidlate rajamisel, puistematerjalide laadimisel või muul seesugusel tegevusel, mis võib tõenäoliselt põhjustada saastatuse taseme piirväärtuste ületamist maapinnalähedases õhukihis, on saasteallika valdaja kohustatud rakendama täiendavaid meetmeid saasteainete välisõhku eraldumise vähendamiseks. Saasteainete välisõhku eraldumist vähendavad meetmed ei tohi kaasa tuua pinnase ja vee saastamist.

Transpordisõlmede ning tootmis- ja teenindusobjektide kavandamisel tuleb vältida territooriume, kus ebasoodsate ilmastikutingimuste korral on välisõhku eraldunud saasteainete hajumine loodus- või tehisoludest tingitud põhjustel takistatud.

Objekti valdaja on kohustatud rakendama abinõusid tolmu ja prahi leviku vältimiseks tema halduses olevatelt ladustamiskohtadelt, tänavatelt ja teedelt.

Silmas pidades õhusaaste kauglevi, mis võib ületada riigipiire, ja piiriülese õhusaaste kauglevi *Genfi konventsiooni* (RT II 2000, 4, 25) nõudeid, on keelatud ehitada korstnaid, millest saasteained väljuvad kõrgemal kui **250 m** maapinnast.

Käitise projekteerimisel tuleb arvestada, et saasteaineid välisõhku väljutavad korstnad, ventilatsioonivad ja -torud oleksid vähemalt **5 m** kõrgemal saasteallikast, kuni **50 m** kaugusel eluhoonetest ning oleksid täidetud seaduses sätestatud nõuded.

Välisõhu saasteluba ja erisaasteluba on dokumendid, mis annavad seaduses sätestatud juhtudel õiguse viia saasteaineid paiksest saasteallikast välisõhku ning määravad selle õiguse kasutamise tingimused. Tarvastu Vallavalitsusel on õigus kontrollida vähemalt üks kord aastas saasteloaga seatud tingimuste täitmist tootmisterritooriumil ja tehnoloogiaseadmetel

Paikse saasteallika valdaja peab kasutama parimat võimalikku tehnikat, energiasäästlikku tehnoloogiat, keskkonnasõbralikke energiaallikaid ja püüdesaadmeid saasteainete heitkoguste vähendamiseks sedavõrd, kuivõrd see on tehniliselt võimalik ja majanduslikult mõistlik tehtavaid kulutusi ja tekkida võivat kahju arvestades.

Saasteallika valdaja rakendab täiendavaid meetmeid, et vähendada süsinikdioksiidi ja teiste kasvuhoonegaaside, nagu metaani, dilaammastikoksiidi, hüdroluorosüivesinike, perfluorosüivesinike ja väävelheksa-

fluoriidi heitkoguseid, mis välisõhus akumul eerides võivad põhjustada kliimamuutust. Paiksetest ja liikuvatest saasteallikatest eralduvate kasvuhoonegaaside summaarse lubatud heitkoguse ja selle jaotuskava kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

Välisõhus leviv müra on inimtegevusest põhjustatud ning välisõhus leviv soovimatu ja kahjulik heli, mille tekitavad paigsed või liikuvad saasteallikad. Müra tekitamine põhjendamatult on keelatud.

Müra piirtase on suurim lubatud müratase, mille ületamisel tuleb rakendada müratõrjeabinõusid.

Müra kriitiline tase on müratase, mille ületamine tekitab ebarahuldava mürasituatsiooni ja põhjustab inimese tugeva häirituse ning mille juures tuleb rakendada abinõusid inimese tervise kaitseks.

Müra taotlustase on müra normtase, mida kasutatakse uuel planeeritaval alal ja olemasoleva müraolukorra parandamiseks.

Müra normtasemete kehtestamisel lähtutakse:

- päevasest (7.00-23.00) ja öisest (23.00-7.00) ajavahemikust;
- müraallikast: auto-, raudtee- ja lennuliiklus, veesõidukite liiklus, tööstus-, teenindus- ja kaubandusettevõtted, spordiväljakud ja meelelahutuspai gad, ehitustööd, elamute ja üldkasutusega hoonete tehnoseadmed, naabrite müra (olmemüra);
- müra iseloomust: püsiva või muutuva tasemega müra;
- välismüra normimisel: hoonestatud või hoonestamata ala kategooriast.

Hoonestatud või hoonestamata alad jaotatakse:

- I kategooria: looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad;
- II kategooria: laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandea sutused, elamualad, puhkealad ja pargid asulates;
- III kategooria: segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted).
- IV kategooria: tööstusala.

Välismüra lubatud müra osas tuleb lähtuda Sotsiaalministri määrusest nr 42, *Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid* toodud arvulistest suurustest. Siinkohal on määrusest välja toodud ainult taotlustaseme arvsuurused uutel planeeritavatel aladel tabel 16 ja tabel 17 (lk 81).

Kaubandus- ja teenindusettevõtete, spordiväljakute ja meelelahutuspai kade meelelahutuspai kade tegevusest põhjustatud müra taotlustase on samane tööstusmüra taotlustaseme arvsuurusega uutel planeeritavatel aladel.

Projekteerimistingimuste määramisel tuleb lähtuda Sotsiaalministri 04.03.2002. a määruses nr 42, *Müra normtasemed elu- ja puhkealal*,

elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid toodud arvulistest suurustest.

Tabel 16. Liiklusmüra (auto-, raudtee- ja lennuliiklus, veesõidukite liiklus) ekvivalenttase $L_{pA,eq,T}$, dB

	Päeval	Öösel
I kategooria	50	40
II kategooria	55	45
III kategooria	60	50
IV kategooria	65	55

Tabel 17. Tööstusettevõtete müra ekvivalenttase $L_{pA,eq,T}$, dB

	Päeval	Öösel
I kategooria	45	35
II kategooria	50	40
III kategooria	55	45
IV kategooria	65	55

Tarvastu Vallavolikogul on õigus kehtestada välisõhus levivale mürale oma haldusterritooriumil või selle osal kehtestatud normidest kuni 50 protsenti rangemaid normtasemeid.

15. JÄÄTMEKÄITLUS

Alus: *Jäätmeseadus* (RT I 2004, 9, 52; 30, 208; 2005, 15, 87; 37, 288; 2006, 28, 209; 58, 439; 2007, 19, 94);
Veterinaarkorralduse seadus (RT I 1999, 58, 608; 2002, 13, 79; 18, 97; 61, 375; 63, 387; 96, 566; 2004, 38, 257; 2005, 39, 308; 2006, 28, 211);
Loomatauditõrje seadus (RT I 1999, 57, 598; 2002, 13, 80; 61, 375; 63, 387; 96, 566; 2004, 19, 135; 34, 236; 2005, 37, 286; 61, 477; 2006, 21, 162; 2007, 1, 1);
 Keskkonnaministri 29.04.2004. a määrus nr 38, *Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded* (RTL 2004, 56, 938; 108, 1720; 2006, 91, 1685);
 Tarvastu valla volikogu 21.11.2001. a määrus nr 16, *Tarvastu valla jäätmekäitluse eeskiri*.

Jäätmekäitlus on jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine. Jäätmete kogumine on jäätmete kokkukorjamine, sortimine ja segukoostamine nende edasise veo või tekkekohas taaskasutamise või kõrvaldamise eesmärgil.

Keskkonnahäiring on arvulise normiga reguleerimata negatiivne keskkonnamõju või negatiivne keskkonnamõju, mis ei ületa arvulist normi, nagu jäätmetest põhjustatud hais, tolm või müra; lindude, näriliste või putukate kogunemine; aerosoolide sisaldus õhus või jäätmete tuulega laialikandumine.

Tarvastu valla jäätmekäitluseeskirja (2001) eesmärk on puhta ja tervisliku keskkonna tagamine Tarvastu vallas ning kinnistu valdaja tegevuse ja vastutuse määratlemine jäätmekäitluses.

Kinnistu valdaja on kohustatud teostama jäätmete kogumist oma kinnistul. Selleks on vaja paigaldada prügiurnid või prügikonteinerid ning toimetada jäätmed ladustamise kohta ise või kasutada jäätmemajandusele spetsialiseerunud ettevõtte teenust.

Kinnistu valdaja on kohustatud jäätmed sorteerima. Taaskasutatavad, ohtlikud ja muud erikäitlust nõudvad jäätmed hoitakse teistest eraldi.

Taaskasutatavate ja prügilatele viidavate jäätmete kogumisvahenditesse ei tohi panna:

- tule- ja plahvatusohtlikke jäätmeid;
- riskijäätmeid ja ohtlikke jäätmeid;
- mudalaadseid ja vedelaid jäätmeid;
- jäätmeid, millised võivad kahjustada jäätmete kogujaid, prügila töötajaid või jäätmetranspordi vahendeid;
- raskeid aineid ja esemeid, millised võivad lõhkuda jäätmekonteinereid või nende tühjendamise seadmeid nende ülekoormatuse tõttu.

Ülamainitud omadustega jäätmed peab kinnistu haldaja viima selleks ettenähtud kohta, milleks on:

- ohtlike jäätmete vastuvõtukohad;
- jäätmete vastuvõtukohtades asuvad spetsiaalsed kogumispunktid;
- komposteerimisväljakud;
- muud eraldi määratavad vastuvõtukohad.

Jäätmetele, mille kogumist kinnistu valdaja korraldab, tuleb varuda kogumisvahendid ja kohad, mis täidavad jäätmete kogumisele ja ladustamisele esitatavaid nõudeid ning ei põhjustaks ohtu ega kahju inimestele, keskkonnale või kinnistule.

Kinnistu valdaja, kes kasutab organiseeritud kogumissüsteemi, on kohustatud tagama vaba juurdepääsu kogumisvahenditele nende vahetamiseks või tühjendamiseks.

Kinnistul võib komposteerida taimse päritoluga jäätmeid (aiajäätmed nagu rohi, taimepealsed, puulehed jne) komposteerimiskohtades. Kompost tuleb paigutada nii, et see ei põhjustaks ohtu keskkonnale ega tervisele. Taimsete ja loomsete toidujäätmete komposteerimine on lubatud ainult kinnistes kompostrites, kuhu ei pääse linnud ega loomad. Kompostihunnik peab asuma kaevust vähemalt **15 m** kaugusel. Asulas ei tohi kompostihunnik asuda tänavapoolses eesaias lähemal kui **5 m** krundi piirist.

Küttena on lubatud kasutada paber- ja puitjäätmeid. Lahtises tules on lubatud põletada oksti ja risu väikestes kogustes ainult mittetuleohtlikul perioodil, vaikselt ilmaga kõiki tuleohutusnõudeid järgides. Igasugune omavoliline jäätmete põletamine väljaspool kinnistu piire on keelatud.

Oksi ja risu tohib põletada välikaminas. Autokummide, plastmasside, õlide põletamine ilma vastava loata on keelatud.

Aiamaal tohib sõnnikut laotada ainult sulanud maale ja see ei tohi põhjustada ohtu keskkonnale. Säilitamisel peab sõnnik olema komposteeritud ja kaetud mulla või kilega. Kinnistul, kus peetakse koduloomi (lehmad, lambad, sead) peab olema välja ehitatud sõnnikuhoiula.

Kuivkäimla sisu tohib oma aiamaal maasse kaevata hilissügisel. Käimla sisu laialilaotamine on keelatud.

Muul viisil ja juhul on jäätmete maassekaevamine ja käitlemine keelatud.

16. TULEOHUTUSNÕUDED

Alus: Siseministri 8.09.2000. a, määrus nr 55, *Tuleohutuse üldnõuded* (RTL 2000, 99, 1559; 2004, 100, 1599);
Vabariigi Valitsuse 27.10.2004. a määrus nr 315, *Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded* (RT I 2004, 75, 525);
Keskkonnaministri 15.06.1998. a määrus nr 46, *Metsa ja muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõuete kinnitamine* (RTL 1998, 216/217, 854; 2006, 82, 1510; 2007, 26, 457).

Vastutus tuleohutusnõuete täitmise eest krundil lasub selle omanikul ja valdajal.

Territooriumi sõidutee, juurdepääs ehitisele ja ladustatud materjalile ning tuletõrje-veevõtukohale hoitakse vaba ning aastaringselt kasutamiskõlblikus seisukorras. Objekti territoorium tuleb hoida alaliselt puhas põlevmaterjali jäätmetest. Territooriumi puhastamise sageduse kehtestab objekti valdaja. Jäätmete hoiukoht peab paiknema põlevmaterjalist või süttiva pinnakihiga ehitisest või mis tahes tulepüsivusega ehitise välis-seinas olevast ukse-, akna- või muust avast vähemalt **2 m** kaugusel.

Territooriumil ei tohi:

- ladustada ehitiste vahelisse tuleohutuskuja alasse mis tahes põlevmaterjali, põlevpakendis seadet või -taarat ning parkida mootorsõidukit või muud tehnikat;
- rajada ehitist ilma kehtestatud korras heakskiidetud ehitusprojektita;
- sõita sädemepüüdjaga mootorsõidukiga põlevvedeliku või -gaasi või muu kergestisüttiva materjali kasutamise- ja hoiukohta või -ruumi;
- teostada tule- ja plahvatusohtlikku protsessi väljaspool selleks otstarbeks seadistatud kohta;
- remontida põlevvedeliku või -gaasiga täidetud torustikku või seadet;
- ladustada põlevmaterjali vahetult isoleerimata juhtmetega elektriõhu-liini alla või lähemale kui **2 m** objekti territooriumi välispiirist;
- valada põlevvedelikku ja oksüdeerijat maha või kanalisatsioonivõrku;
- tankida mootorsõidukit vahetult selle hoiukohas;

- põletada kulu, välja arvatud Keskkonnaministri 15.06.1998. a määruses nr 46, *Metsa ja muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõuete kinnitamine* kehtestatud juhtudel ja korras.

Tee või läbisõidukoha sulgemisel remondiks või muuks otstarbeks, kui see takistab tuletõrje- ja päästetehnika läbisõitu, rajatakse viivitamatult muu läbipääs suletavasse lõiku või seatakse üles ümbersõiduvõimalust näitav viit.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tuletõrje veevõtukohad määratakse kindlaks Tarvastu valla ühisveevärgi- ja ühiskanaliseerimise arengukavas ja on kantud vastava tingimärgiga üldplaneeringu kaardile. Vajadusel tuleb need maa-alad munitsipaliseerida inimeste ja nende vara turvalisuse ning valla arengu huvides.

Tule levik ühelt ehitist teisele ei tohi ohustada inimeste turvalisust ega põhjustada olulist majanduslikku või ühiskondlikku kahju. Selleks peab hoonetevaheline kuja takistama tule levikut teistele hoonetele, kusjuures juhul, kui hoonetevahelise kuja laius on alla **8 m**, tuleb tule leviku piiramine tagada ehituslike või muude abinõudega.

Hoonetevahelise kuja arvestamisel võib lugeda üheks hooneks tule tõkke-sektsiooni nõuetele vastavat hoonetekompleksi, kusjuures:

- sellised hooned peavad olema tuleohutusest lähtuvalt samases klassis, vastavalt kas TP1, TP2 või TP3;
- selliste hoonete kasutajate arv ja korruste pindala on väiksemad hoonetekompleksile kohalduvatest nimetatud arvvaartustest.

Tuleohtlik aeg metsa ja muu taimestikuga kaetud alal algab kevadel pärast lume sulamist ning lõpeb sügisel vihmaste ilmade saabumisel. Tegevused tuleohtliku ajal metsas on reguleeritud seadusega.

Tuleohtlikul ajal on metsas keelatud suitsetamine ja lõkke tegemine (v.a selleks ettevalmistatud kohas), raiejäätmete ja kulu põletamine, rohkete suitsu tekitava risu, põhu jms põletamine ning muu tegevus, mis võib põhjustada tulekahju. Riigimetsa majandaja on kohustatud tuleohtlikul ajal korraldama valve.

17. MAAVARADE KASUTAMINE

Alus: *Kaevandamiseseadus* (RT I 2003, 20, 118; 2004, 18, 131; 84, 572);
Maapõueseadus (RT I 2004, 84, 572; 2005, 15, 87; 2006, 14, 109; 58, 439).

Maavara on looduslik kivim, setend, vedelik või gaas, mille omadused või lasundi lasumistingimused ja omadused vastavad kehtestatud nõuetele ning mille lasund või selle osa on majandusliku tähtsuse tõttu keskkonnaregistris arvele võetud. Aluspõhja maavara, üleriigilise tähtsusega maardlas olev maavara ning ravitoimega järve- ja meremuda

(ravimuda) kuuluvad riigile ning nendele teiste isikute kinnisomand ei ulatu.

Maardla on üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringuga piiritletud ja uuritud ning keskkonnaregistris arvele võetud maavara lasund või lasundi osa, kusjuures maardlana võetakse arvele kogu lasund või lasundi osa, mis sisaldab maavara koos vahekihtidega.

Kinnisasja omanikul või kinnisasja kasutusõigust omaval isikul on õigus maapõue kasutada üldgeoloogilise uurimistöö loata, uuringuloata või kaevandamisloata, kui seda tingib kinnisasja kasutamise vajadus ja see ei ole vastuolus seadusega.

Füüsilisest isikust kinnisasja omanikul on oma kinnisasja piires õigus kaevandamisloata võtta maavaravaru või looduslikku kivimit, setendit, vedelikku või gaasi, mis ei ole maavaravaruna arvele võetud, isikliku majapidamise tarbeks, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

Kaevandamisloa omanik on kohustatud eemaldama maavaravaru kaevandamisega seotud ehitiste piiresse jääva mulla vähemalt selle huumushorisoni ulatuses.

Maapõue kasutamine ainult mulla huumushorisoni kaevandamise eesmärgil on keelatud.

Tarvastu vallas on arvele võetud seitse maardlat (tabel 18). Maardlad on kantud üldplaneeringu kaardile.

Tabel 18. Maardlad Tarvastu vallas (Eesti Geoloogiakeskuse andmete põhjal)

Maardla nimi	Maavara	Reg nr	Pindala (ha)
Kõksa (Kõksi) maardla	vähelagunenud ja hästilagunenud turvas	545	357,9
Kärstna maardla	ehituskruus	275	16,9
Linsi maardla	ehitusliiv	319	4,0
Murese maardla	ehitusliiv ja ehituskruus	719	19,6
Pahuvere maardla	hästilagunenud turvas	521	574,4
Rubina maardla	vähelagunenud ja hästilagunenud turvas	221	1675,0
Vanavälja maardla	hästilagunenud turvas	522	323,0

Kõksa (Kõksi) turbamaardla: Kasutus: vähelagunenud turvas – aiandus-turbana; hästilagunenud turvas – kütteturbana. Keskkonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.

Kärstna kruusamaardla: Maardla paikneb mõhnastikul. Kaevandades abs. kõrguseni 95,0 m saab karjäärilala veel metsastada. Sügavamal kaevandamisel tekib karjääri ülejutuse oht, sest karjäärinõlva jalamil avanevad mitmes kohas allikad. Vee ärajuhtimiseks puuduvad võimalused. Kasutus: kruus purustatult ja fraktsioneeritult ehituskruusaks ja teedeehituses kruuskateteks, drenikihiks. Keskkonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.

Linsi liivamaardla: Mahajäetud mäeeraldis vajab täiendavat uurimist (3.28ha). Kasuliku kihi paksus on 4,1-7,6m, veetase maapinnast 1,5-4,5m sügavusel. Varu jääb vee alla keskm. 2,5m. Kaevandamise käigus veetase isevooluliselt alandatav ~2m, juhtides vee Änilase oja kaudu. Kasutus: ehitusliiv sõelutult ehitussegudesse ja teede mustsegude ehituseks. Keskkonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.

Murese kruusamaardla: Pärnu Teedevalitsuse Murese kruusakarjääri mäeeraldise liiv paikneb pinnasevee tasemest allpool. 5-ndat plokki läbiva 110kW elektriliini alt kaevandamine on kooskõlastatud Eesti Energia AS-ga. Maardla paikneb Sakala kõrgustiku keskosas liustikujõetekkelisel mõhnastikul. Setete litoloogiline koostis on muutlik. Kasutus: kruus purustatult ehituskruusaks, teekonstruktsioonide ehituseks ja betoonsegudesse. Kaasmaavaraks ehitusliiv sõelutult ehitussegudesse. Keskkonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.

Pahuvere turbamaardla: Kasutus: hästilagunenud turvas – kütteturbana. Kaasmaavaraks järvelubi põlluväetiseks. Keskkonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.

Rubina turbamaardla: Veekõrvaldus: isevooluline kuivendus lahtiste kraavidega. Veepuhastus: turbahõljumi kõrvaldamine, veekaitseks settebasseinid. Kasutus: vähelagunenud turvas - aiandusturbana; hästilagunenud turvas - kütte- ja väetusturbana. Kaasmaavaraks järvemuda põlluväetiseks. Veisjärve ja Õhne kanali ümber on eraldatud 415.94 ha kaitsetsooniks. Maardla piirkonda jääb metsiste mänguala.

Vanavälja turbamaardla: Kasutus: hästilagunenud turvas – kütteturbana. Keskkonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.

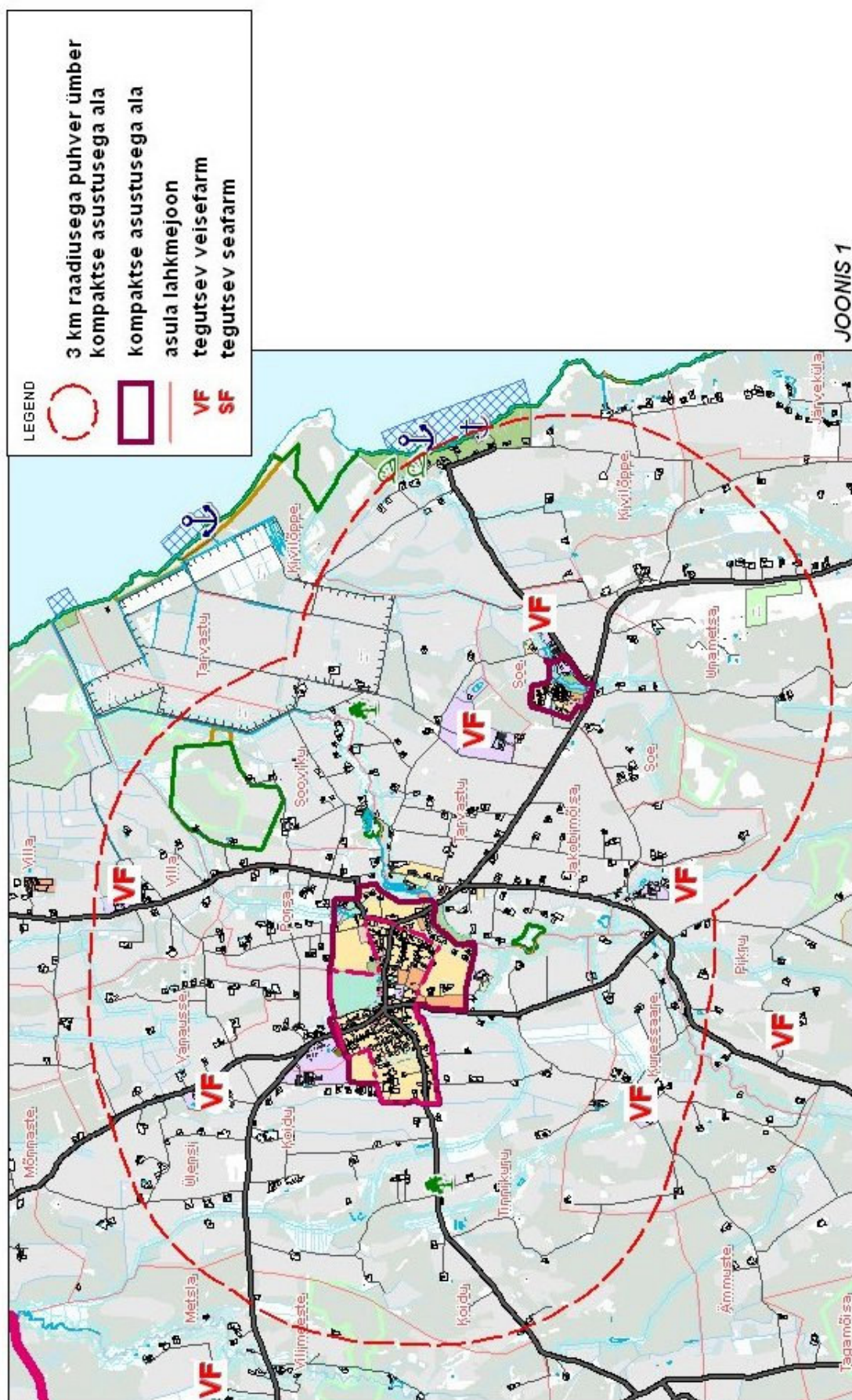
Lisa 4.

Joonised 1-3

Joonis 1. Kehtestatud piirang Mustla aleviku ja Soe küla kompaktse asustusega ala ümber

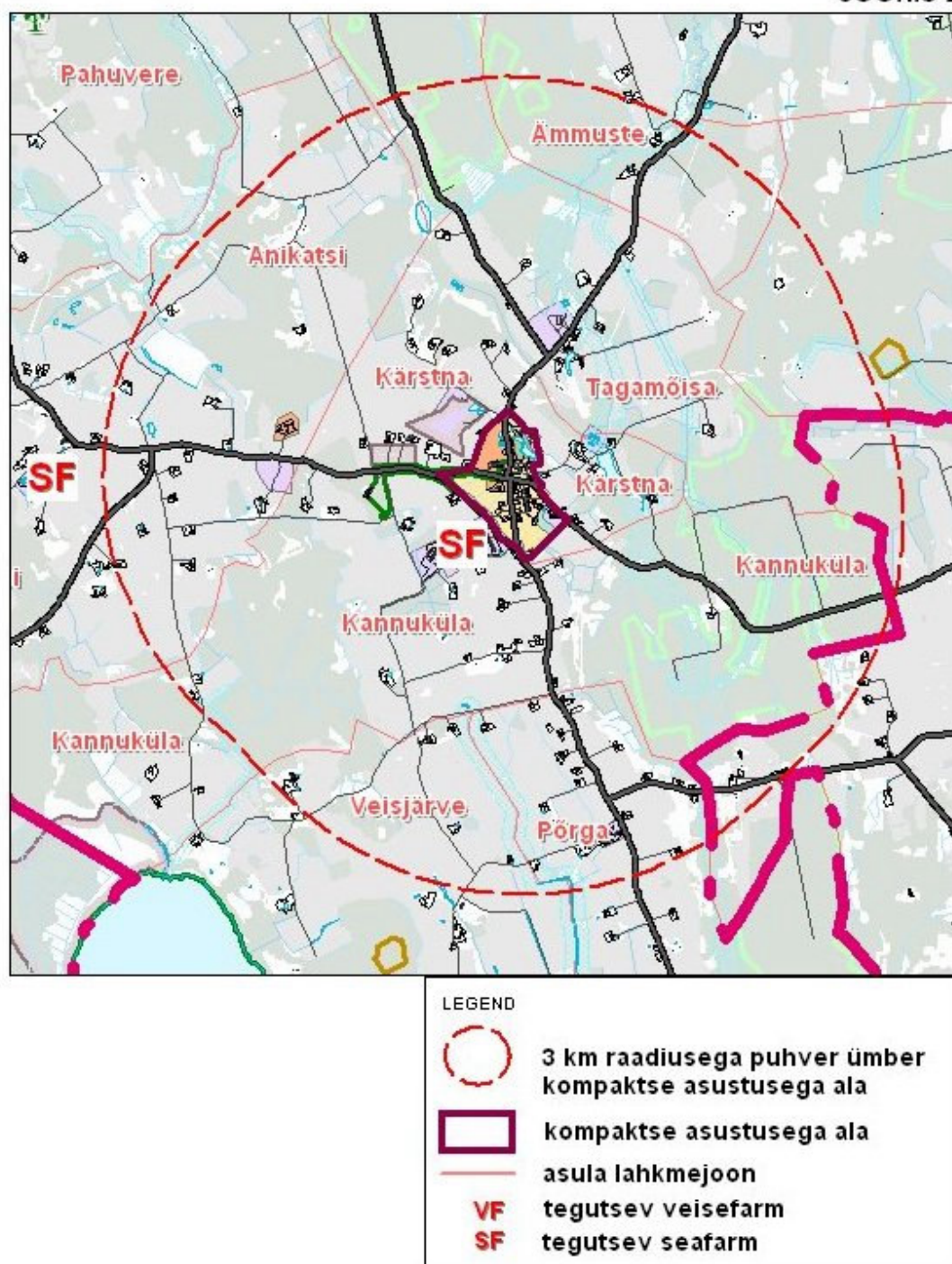
Joonis 2. Kehtestatud piirang Kärstna küla kompaktse asustusega ala ümber

Joonis 3. Kehtestatud piirang Suislepa küla kompaktse asustusega ala ümber

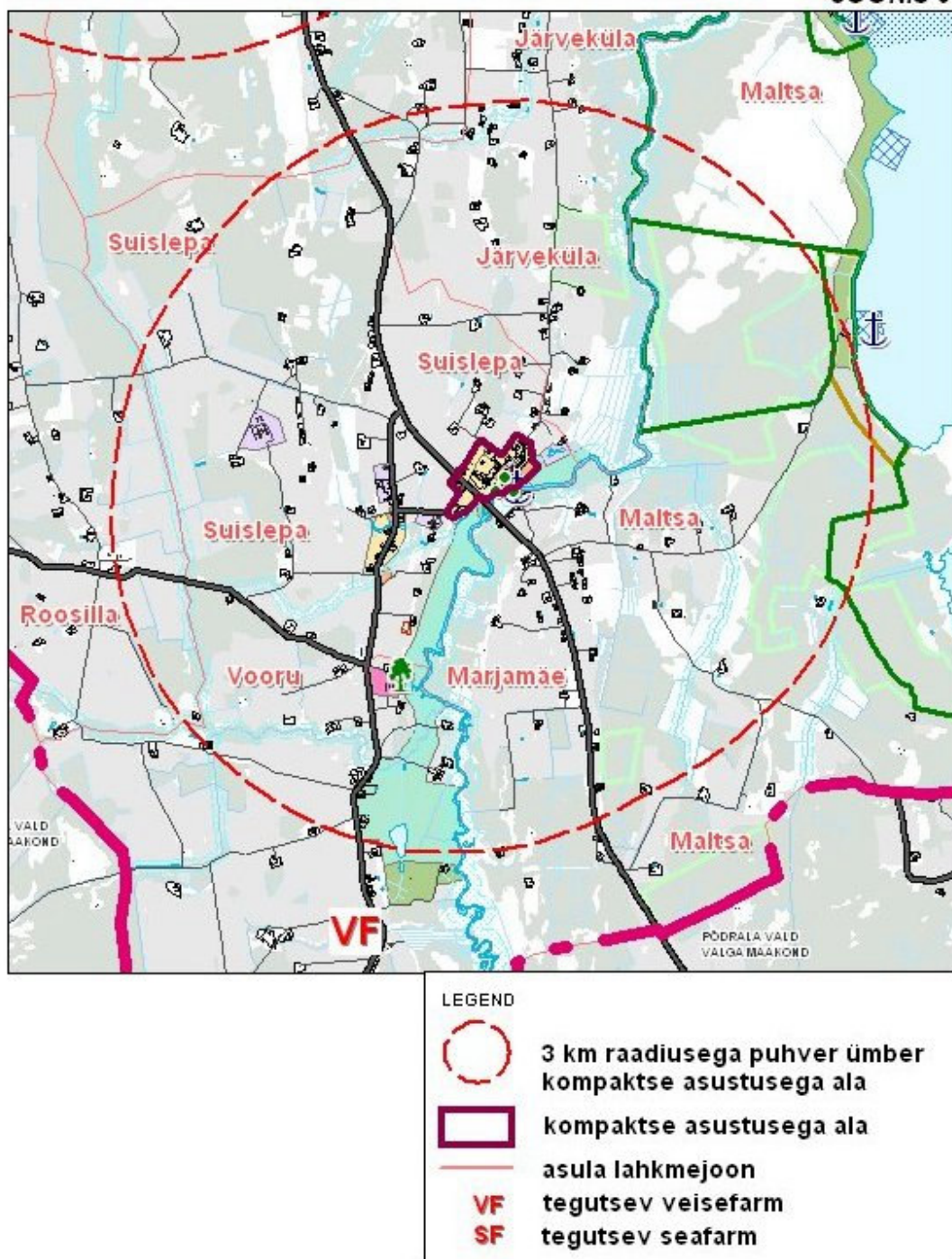

JOONIS 1

JOONIS 2

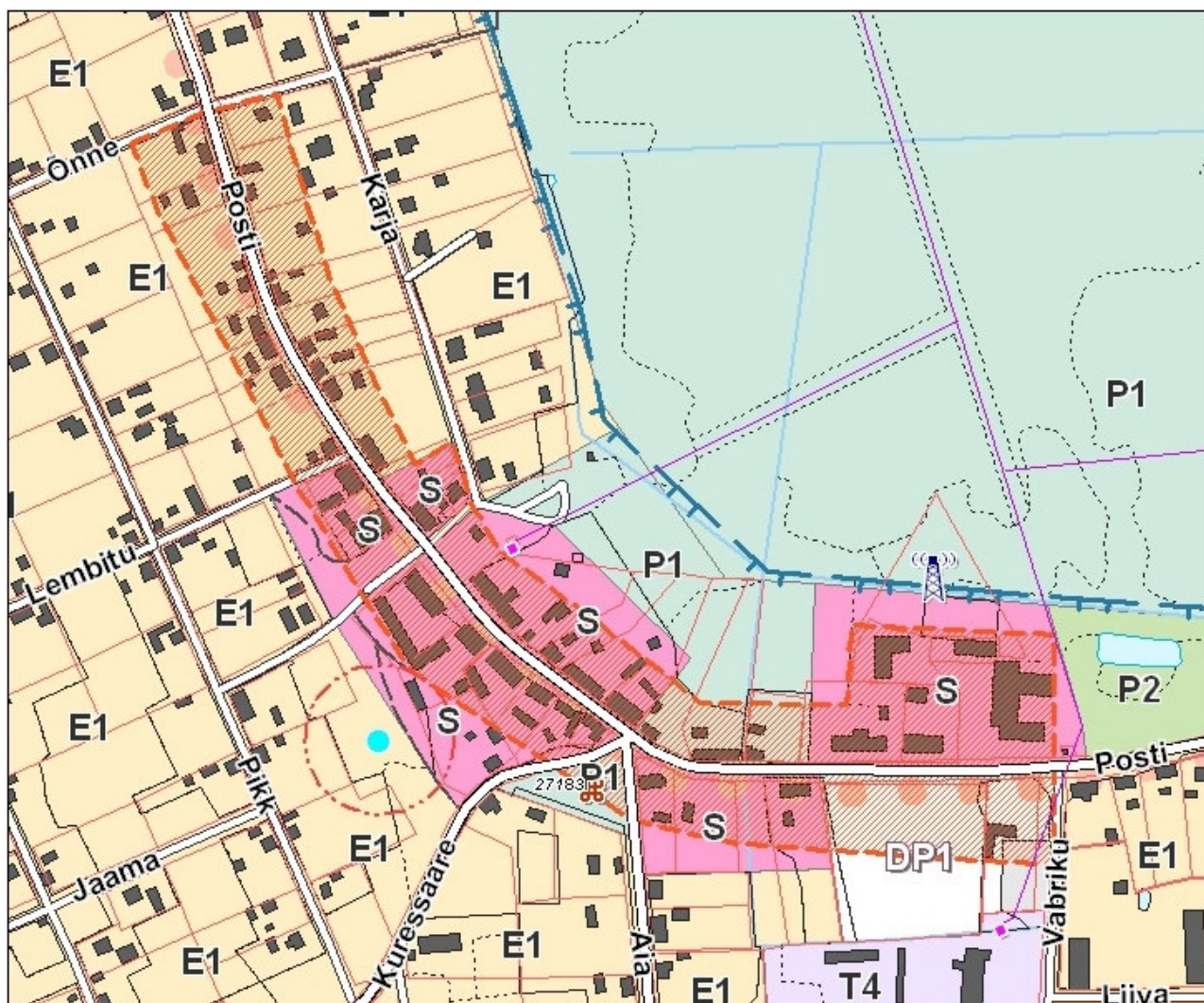

JOONIS 3

Lisa 5

Miljööväärtusega hoonestusala

Mustla alevikus on käesoleva üldplaneeringuga määratud miljööväärtusega hoonestusalaks Posti tänava vahemikus Õne tänava ja Posti tänava ristist kuni Vabriku tänava ja Posti tänava ristini